مذهب جي اوسر

يوناني ڏند ڪٿائون

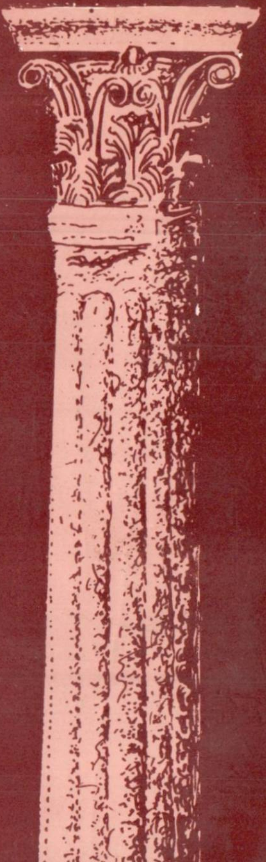

يوسف شاهين

مذهب جي اوسر

يوناني ڏند ڪٿائون

يوسف شاهين

سنگم پبليڪيشن

پوسٽ باڪس نمبر ١١٣٠٧١ ڪراچي ٨

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

سنگم پبليڪيشنس جو ٣٣ نمبر ڪتاب

ڪتاب .... يوناني ڏند ڪٿائون

مصنف .... يوسف شاهين

پيشڪش .... ڪرم الاهي چنا

پبلشر .... سنگم پبليڪيشنس پوسٽ باڪس نمبر ١٣٠٧١، ڪراچي ٧٥٣٥٠

پرنٽر .... العسڪري پرنٽرس - نواباد، ڪراچي

گيٽ اَپ .... نظام الدين انصاري

ڪئليگرافي .... احمد شاهه

ڇاپو جولاءِ ١٩٨٩ع

قيمت :- .... ٣٦/= ڇٽيھ رپيا

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

انتساب

شيخ اياز جي نالي

— شعوري طور، سنڌ جي جديد ۽ قديم روايتن جو شاعر موهن جي دڙي جو شاعر- جيڪو اڄ اسان ۾ موجود آهي. شل، وڏي ڄمار ماڻي ته جيئن آرين ۽ سنڌين وچ ۾ ٿيل عظيم جنگ بابت احوال ”مها سنڌ“ قلمبند ڪري سگهي.

— يوسف

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

فهرست

①	زوس (جوپيٽر) ديوتا	١٥
②	پوزيڊون (نيپچون) ديوتا	٢٨
③	هئڊيز (پلوٽو) ديوتا	٣٨
④	هيسٽيا (ويسٽا) ديوي	٤١
⑤	هيرا (جونا) ديوي	٤٣
⑥	اٿينا (منروا) ديوي	٥٢
⑦	اپالو ديوتا	٥٦
⑧	افروڊائيٽ (وينس) ديوي	٦٢
⑨	ايرز (مارس) ديوتا	٧٠
⑩	هيفائسٽس (ولڪن) ديوتا	٧٤
⑪	آرٽيمس ديوي	٨٠
⑫	ڊميٽر (سيريس) ديوي	٨٤
⑬	پرومي ٿيئس ديوتا	٩٧
⑭	اڪليز ديوتا	١٠٤
⑮	هيراڪليز (هرڪيولس) ديوتا	١٢٣

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

مذهبي اوسر
۽
يوناني ڏند ڪٿائون

خدا جي ڳولا ۽ سندس سڃاڻ لاءِ، انسان ابتدا کان اڄ تائين ڪئين ڪشالا ڪڍيا آهن. انسان جي انهن ابتدائي ڪوششن ڏند ڪٿائن کي جنم ڏنو، جن مان ڪيترين ئي ڪٿائون مذهب جي صورت اختيار ڪري ويون يا مختلف مذهبن جو حصو ٿي ويون. يوناني ڏند ڪٿائون به ان سلسلي جي هڪ ڪڙي آهن.

عالمگير مذهبن جي وجود ۾ اچڻ کان اڳ دنيا جي تقريبن سڀني علائقن/ملڪن ۾ ڏند ڪٿائون مذهبي حيثيت

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

رکنديون ھيرن. اڄ به دنيا جي وڏي آبادي ڏند ڪٿائن کي مذھبي حيثيت ڏئي ٿي ۽ ان ۾ ڄاڻايل خدائن، ديوتائن تي ايمان رکي ٿي. سزا ۽ جزا، جنت ۽ جھنم، نيڪي ۽ بدي جا جيڪي به تصور ڪٿائن ۾ ڄاڻايل آھن، انھن کي عقيدي جي لحاظ کان سچ سمجھيو ويو آھي.

صدين کان، ھن دنيا بلڪ سموري ڪائنات ۽ ان ۾ موجود سمورن ساھوارن جي تخليق، ھر باشعور انسان لاءِ ھڪ ڇرڪائيندڙ مسئلو رھيو آھي. ھن ڪائنات جي ھر شئي، ايڏي ته اعليٰ مھارت ۽ ڪمال فنڪاريءَ سان جوڙيل آھي جو، ان تي غور ڪرڻ سان تاڪ لڳيو وڃن، ذھن ۾ زلزلو پئجيو وڃن. ھي ماڻھو، ھي پکي پکڻ، ھي جانور، ھي درياءَ ۽ سمنڊ، ھي وارياسا ميدان ۽ جبل، ھي وڻ ٽڻ ۽ ٻوٽا، ھي سج چنڊ تارا ڪنھن ٺاھيا ۽ ڇو ٺاھيا؟ ڪھڙا ڪيميڪاز ملائي واري، مٽي، ڀوري مٽي، چيڪي مٽي، جابلو مٽي، پٿر، لوھ، ٽامون، چاندي، سون وغيره ٺاھيو ويو. ايترا ڪيميڪلز ڪٿان آيا، جن سان مختلف قسم جون گئسون، تيل، پيٽرول، ڪوئلو وغيره پيدا ٿيو. لکين، ڪروڙين، اربين ٽن لوڻ استعمال ڪري سمنڊن جو پاڻي ڇو کارو ڪيو ويو ۽ انھن سمنڊن ۾ لکين قسم جا، جدا جدا، انتھائي حيران ڪندڙ ساھوارا پيدا ڪيا ويا ۽ پوءِ سڀني ساھوارن کي اکيون، ڪن، نڪ ۽ ٻيا مڪمل عضوا ڏنا ويا. اوھان ڏسو ته انسان جي پيدائش وارو عمل، ڪيڏو نه حيران ڪندڙ آھي. ڀاڻيٽ جي ھڪ قطري مان زندگي جنم وٺي ٿي. ان ڀاڻيٽ جي ھڪ قطري مان ڪيئن ھڏيون، ڏند، اکيون، ڪن وار ۽ جسم جا ٻيا حصا پيدا ٿين ٿا. ڀاڻيٽ جي ھڪ قطري ۾ ايڏي شڪتي، ايڏي قوت ڪنھن پيدا ڪئي ۽ ڪيئن پيدا ڪئي. نه صرف ايترو، بلڪ ھڪ ڀيرو جو خودبخود

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

نسرجڻ، وڌڻ ۽ ويجهڻ، جوان ٿيڻ، ڪنهن ڪرشمي کان گهٽ مرحلو نظر نه ايندو. ٻار جا هٿ پير، ٻانهون، ٽنگون، اکيون، ڪن ۽ جسم جا ٻيا حصا سڀ خودبخود وڌن ويجهن ٿا. انسان هجي يا جانور، پکي پکڻ هجي يا ساه وندي مخلوق، جنم ۽ پرورش جا ڪمال فنڪاريءَ جا اهڙا هزارين لکين مظاهرا، هر روز مسلسل ٿيندا رهن ٿا. ائين لڳي ٿو، ڄڻ ته ڪا لڪل قوت، ڪا لڪل هستي پاڻ ظاهر ڪرڻ لاءِ، هر روز، هر گهڙي، هرهنڌ لڳاتار معجزا ڏيکاريندي رهي ٿي. جيڏانهن نظر ڪبي، معجزا ئي معجزا نظر ايندا. آخر، اهو ڪير آهي، ڪهڙي هستي آهي، جيڪا معجزا ڏيکاريندي رهي ٿي. ابتدا کان اڄ تائين ، انسان اهڙي هستي، اهڙي شخصيت، اهڙي قوت کي سمجهڻ ۽ ڳولڻ لاءِ، واجهائيندو رهي ٿو. اهڙين ڪاوشن سبب، انسان ڪيترائي ديوتا ۽ خدا پيدا ڪيا يا ڳولي لڌا ۽ پوءِ انهن جي بندگي ۽ تعظيم لاءِ ڪئين واهڙ وهائي ڇڏيا.

سائنسدان سمجهن ٿا ته، هن ڪائنات جي تخليق هڪ حادثي يا هڪ اتفاق جو نتيجو آهي. جيڪڏهن هن ڪائنات ۾ ان ۾ پيدا ٿيل ساهوارا ڪنهن حادثي جو نتيجو هجن ها ته هوند هن دنيا جي ڪا ٻي صورت هجي ها. خود سائنس جي نظر سان هن ڪائنات ۽ ان ۾ موجود هر پيدا ٿيل شئي کي ڏسجي ته هر طرف باقاعده هڪ وسيع ترين منصوبه بندي اکين اڳيان اڀري ايندي. رات ڏينهن جو ٿيڻ، موسمن جو بدلجڻ، سج چنڊ تارن جو مقرر اصولن ۽ پابندين هيٺ هلڻ، زمين جي گردش، هوائن جو هلڻ، سمنڊ جي لوڙ پوڙ، ڪڪرن جو ٺهڻ، مينهن وسڻ، سيارو، اونهارو، گرمي سردي— اهي سڀ ڳالهيون هڪ مضبوط رٿابنديءَ جو حصو لڳن ٿيون ۽ ان رٿابنديءَ ۾ ڪٿي به ڪا ذرو جيتري به غلطي

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

نظر نہ ايندي. مضبوط رٿابنديءَ جو اندازو هن ڳالهہ مان بہ لڳائي سگهجي ٿو تہ هر جاندار، جوڙي جوڙيءَ ۾ پيدا ڪيو ويو آهي. هر ساهوارو نر ۽ ماد جي صورت ۾ پيدا ٿيل آهي تہ جيئن زندگي ۽ موت جي ڪشمڪش ۾، زندگيءَ جو سلسلو جاري رهي سگهي. نباتات ۾ هر ٻوٽو، هر وڻ، ٻاڻ سان گڏ، بي شمار ٻج ڪٽيو اچي تہ جيئن نباتات ۾ پيدائش جو سلسلو جاري رهي سگهي. اهي سڀ ڪارروائيون اتفاقي ٿيون ٿي سگهن . فقط وڻن ٽڻن، ٻوٽن جي پيدائش تي ڌيان سان نظر ڪبي تہ حواس خطا ٿيڻ لڳندا. اهو ڪير آهي، جيڪو سائي رنگ جي ٻوٽن مان گلابي، نيلا، پيلا، ڪارا، اڇا گل پيدا ڪري ٿو، جيڪو سائي رنگ جي وڻن مان باقاعدگيءَ سان، بي شمار ذائقن ۽ رنگن وارا خوبصورت ميوا پيدا ڪري ٿو؛ جنهن هزارين قسم جا اناج، ٻاڄيون پيدا ڪيون ۽ ڪندو رهي ٿو. اهو ڪير ٿي سگهي ٿو جنهن گلن ۾ خوشبو پيدا ڪئي، جا اسين ڏسي تہ نٿا سگهون، پر سونگهي سگهون ٿا. اهو ڪير آهي جنهن هر ميوي، هر اناج جو ذائقو ۽ رنگ الڳ الڳ رکيو آهي. ايترا رنگ، ايترا ذائقا، ايتري خوشبو هن ڪٿان آندي؟

اوهان ڪڏهن ماءُ جي ممتا ۽ پيار بابت غور ڪيو آهي؟ اها ممتا، اهو پيار، خاص طور ماءُ ٻچڻ ڪان پوءِ هر عورت، هر جانور، هر پکي پکڻ ۾، هڪ مقرر اصول تحت، پيدا ٿئي ٿو. ماءُ جي ممتا، ماءُ جو پيار، اڻ ميو پيار، خود خدا جي وجود ۽ حيثيت وانگر نظر نہ ايندو آهي؛ جڏ فقط محسوس ڪري سگهجي ٿو. ڇا اهو پيار ڪنهن حادثي يا اتفاق جو سبب آهي؟

اوهان ڪڏهن، انسان ۾ موجود ڏاهپ، عقل، ڪاوڙ، حسد، نفرت، عداوت، پيار، محبت جي جذبن تي ويچار ڪيو

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

آهي، جيڪي ڏسي ته نٿا سگهجن، پر محسوس ڪري سگهجن ٿا. ڇا اهي سڀورا جذبا اتفاق سان پيدا ٿيل آهن؟ ڇا اهي سڀ ڪنهن حادثي جو نتيجو آهن؟.... اهي سوال، اهي مسئلا ڏاڍا منجهائيندڙ آهن، جيڪي جهالت جي دؤر کان اڄ جي جديد ترين دنيا تائين، پريشان ڪندا اچن ٿا. اهي سوال حل طلب آهن ته هن ڪائنات کي ۽ ان ۾ موجود تمام ساهوارن کي ڪنهن پيدا ڪيو؟ اگر ڪا اهڙي هستي، هن سموري ڪائنات جي خالق ۽ مالڪ آهي ته پوءِ اها هستي ڪيئن وجود ۾ آئي؟.... بهرحال، اهي سوال، اهي مسئلا ۽ معاملا ڏند ڪٿائن ۽ مذهبن کي جنم ڏيڻ جو سبب بڻيا. پوءِ، جيئن جيئن ڪٿائون ۽ مذهب وڌندا ويا، تيئن تيئن خداوند تعاليٰ جي سڃاڻ وارو مسئلو وڌيڪ پيچيده ٿيندو ويو. مختلف ڪٿائن ۽ مذهبن، خداوند تعاليٰ بابت مختلف ۽ عجيب و غريب رايا پيش ڪيا. ڪن نانگ بلائن، وڻن ٽڻن، سج چنڊ تارن کي خدا جي حيثيت ۾ تسليم ڪيو، ڪن بيشمار خدائن/ديوتائن جي هڪ وڏي خاندان کي متعارف ڪرايو. ڪن فقط هڪ خدا لاشريڪ خدا جي ڳالهه ڪئي ته ڪن هڪ خدا کي اولاد ۽ زال وارو ڄاڻايو؛ ڪٿي ڪيترن ئي بادشاهن کي خدا طور مڃيو ويو ته ڪٿي ڪيترين ئي مذهبي شخصيتون خود خدا جي حيثيت اختيار ڪري ويون؛ جيئن گوتم ٻڌ کي مختلف ملڪن ۾ خدا طور تسليم ڪيو ويو ٿو. گوتم ٻڌ هڪ راجا جو پٽ هو. اهڙيءَ طرح هڪ ٻي راجا جي پٽ ”رام“ کي به خدا يا ڀڳوان جو اوتار سڏيو وڃي ٿو. عيسائي مذهب ۾، بائيبل مطابق، حضرت عيسيٰ خدا جو پٽ آهي پاڪ هنکي خداوند مسيح طور ياد ڪيو وڃي ٿو. ان کان اڳ، مصر جا فرعون بادشاهه، پاڻ کي خدا سڏائيندا هئا. ميسيڊونيا جي حاڪم سڪندر اعظم، جنهن دنيا جي وسيع علائقي تي فوجي قبضا ڪيا، ان به آخري ڏينهن ۾ حڪم

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

جاري ڪيو هو ته ڪيس خدا يا ديوتا طور مڃيو ۽ پوڄيو وڃي. اهو سلسلو سڪندر کان جاپان جي هيرو هيٽو تائين هلندو اچي.

اصل ۾، خدا جي تلاش ۽ سڃاڻ وارين ڪوششن کي سڀ کان گهڻو نقصان فوجي حڪمرانن پهچايو. اڄ تائين دنيا ۾ گهڻي ڀاڱي سموريون مملڪتون، بادشاهتون، فوجي ڪارروائين ذريعي، فوجي حاڪمن قائم ڪيون. سميرکان آشور، اڪاد، بابل، مصر ، ايران ، روس ، هندستان ، چين ، جاپان تائين قائم ٿيندڙ شهنشاهتون، بنيادي طور فوجي حاڪمن وجود ۾ آنديون . يورپ ۾ مينان ، فونيشين، ائٽراسڪن ، يوناني، رومي، فرينچ، اسپيني ۽ انگريز شهنشاهتون، فوجي حڪمرانن، فوجي ڪارروائين ذريعي قائم ڪيون . جن جا بنياد ظلم و جبر، قتل و غارت، ڦرلٽ، تباهي بربادي تي رکيل هئا. اهڙيءَ طرح فوجي حڪمرانن، پنهنجا گناه لڪائڻ ۽ پنهنجي اقتدار کي مستقل رکڻ لاءِ مذهب ۽ ڏندڪٿائن کان ڀرپور فائدو ورتو. ظلم، زوري، زبردستيءَ سان وڏيون وڏيون مملڪتون، شهنشاهتون قائم ڪندڙن لاءِ ضروري هو ته هو عوام کي پنهنجو غلام ۽ تابع رکڻ لاءِ مسلسل خوف، دهشت، رعب ۽ دٻدٻي کان ڪم وٺندا رهن. ان سلسلي ۾ ڪن پاڻ خدا هئڻ جي دعوائي ڪئي ته ڪن خدا جو ٻچو، خدا جو اوتار هئڻ جا اعلان ڪيا ۽ عوام کي سندن اڳيان جهڪڻ تي مجبور ڪيو. اهڙي طرح، ديني ۽ دنياوي خدا، هميشه کان انسان لاءِ ذهني ۽ روحاني ڪشمڪش جو سبب بڻيا رهيا. ويچارو انسان شروع کان محدود ذهني اوسر ۽ بندشن هيٺ، خدا بابت مختلف رايا ڏيندو آيو آهي. انهن راين تحت ڪٿي خداوند تعاليٰ عظيم ترين نظر اچي ٿو ته ڪٿي هن جي حيثيت، ڪنهن قبيلي جي سردار جيتري مس

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ملي ٿي. انهن ڳالهين مجموعي طور انسان کي، خدا جي حقيقي تلاش کان تمام پري ڪري ڇڏيو. ايتري قدر جو اڄ جي اڌ دنيا خداوند تعاليٰ جي وجود کان ئي انڪاري آهي.

آئون هتي فقط ايترو عرض ڪندس ته منهنجو خدا، سندس وجود ۽ هستيءَ بابت ڪوبه بحث ڪرڻ مقصد نه هو. پر ڏند ڪٿائن بابت ”ٻه اکر“ لکڻ ۽ انهن جي اهميت واضح ڪرڻ لاءِ، آئون پاڻ کي ان بحث کان آجو رکي نه سگهيس.

ڏند ڪٿائون، بنيادي طور انساني تاريخ جو اهم ترين حصو آهن، جن کي پڙهڻ ۽ پروڙڻ، هر باشعور انسان لاءِ بيحد ضروري آهي. هي ڪٿائون انسان جي شعوري، تمدني، تهذيبي ۽ مذهبي سفر جو ڀرپور داستان بيان ڪن ٿيون. انهن ڪٿائن ۾، يوناني ڏند ڪٿائون خاص اهميت رکن ٿيون جن ذريعي انساني تاريخ ۾ سڀ کان اول خدائن يا ديوتائن کي انسان جي روپ ۾ پيش ڪيو ويو. هن کان اڳ، ديوتائن جون عجيب و غريب ٻوائتيون صورتون ڏاهيون وينديون هيون، جن ۾ هنن جو اڌ ڌڙ انسان جو ته اڌ ڌڙ ڪنهن جانور وغيره جو ڏيکاريو ويندو هو. يونانين، نه صرف پنهنجي ديوتائن کي انساني صورت ۾ پيش ڪيو بلڪ ديوتائن جي ذهني ۽ اخلاقي ڪيفيت به انسانن جهڙي ڏيکاري. هو عاشق مزاج، راڳ ۽ ناچ جا شوقين، مختلف راندين ۽ جسماني ڪرتبن ۾ تمام گهڻي دلچسپي وٺندڙ هئا. اڄ جي دنيا ۾ ٿيندڙ اولمپڪس رانديون يوناني ديوتائن جي وڏل ان روايت جو سلسلو آهن. يوناني ديوتا اهڙيون رانديون هر چئن سالن بعد ڪرائيندا هئا. اڄ اولمپڪس رانديون، ساڳيءَ ريت هر چئن سالن بعد ٿين ٿيون.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

يوناني ڏند ڪٿائن ۾ خدائن/ديوتائن جو هڪ تمام وڏو خاندان ملي ٿو، جن ۾ ”زوس ديوتا“ کي بزرگ ترين ديوتا جي حيثيت حاصل هئي بلڪ هنکي ديوتائن جو بادشاهه سمجهيو ويندو هو. اڄ اقوام متحده جي عمارت اڳيان، هن ئي ديوتا جو مجسمو لڳايو ويو آهي.

يوناني ڏند ڪٿائن جو يورپ جي تاريخ، علم و ادب، تهذيب و تمدن، مذهب، سياست ۽ سائنس تي ڀرپور اثر ملي ٿو. خود يورپ جو نالو يونان جي يورپا ديويءَ تان ورتل آهي. ڏينهن، هفتن، مهينن جا نالا، سج، چنڊ تارن، سيارن جا نالا ايتري قدر جو جهازن ۽ راڪيٽن جا نالا به يوناني ڏند ڪٿائن تان ورتا ويا آهن.

يونان جا ماڻهو پنهنجي خدائن کي خوش ڪرڻ لاءِ جانورن جي قرباني ڪندا هئا. جانورن جو رت ديوتائن کي بيحد پسند هو جن ۾ رڍ، ٻڪري ۽ سوئر جو رت هنن جي دلپسند غذا هئي. ٻاچيون، ميوا ۽ پيون کاڌي پيتي جون شيون به ديوتائن کي وٽنديون هيون جيڪي يوناني ماڻهو نيازنذر طور ڏيندا هئا.

يوناني ڪٿائن تحت سڀ کان اول هيءَ ڪائنات وجود ۾ آئي، جنهن کان پوءِ خدائن/ديوتائن جنم ورتو. انهن ديوتائن جي نظر ۾ ”شاعر“ جي حيثيت، متقي، مبلغ، زاهد، عابد کان تمام مٿاهين ملي ٿي. هڪ واقعي موجب متقي شخص کي قتل ڪرڻ جو حڪم ڏنو ويو جڏهن ته شاعر کي ان ڪري معاف ڪيو ويو جو هو ديوتائن ۽ جنت جي تمام ويجهو آهي.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

يوناني ڪٿائن ۾ انسان کي ڀھريون ڀيرو ڪائنات جو مرڪزي نقطو، اھم جز بلڪ اشرف المخلوقات طور ڄاڻايو ويو. ھتي جنت، جھنم، سزا ۽ جزا جو ھاڪو تصور به ملي ٿو. انسان جي پيدائش بابت مختلف ڪٿائون ڏنل آھن جن ۾ ھڪ ڪٿا تحت، ديوتائن سڀ کان اول سون مان انسان پيدا ڪيا. جيڪي ڏک، تڪليفن، مصيبتن کان آجا ھئا. ان ڪري کين انسان ذات جي روح، محبت ۽ پيار جي جذبن جي حفاظت جو ڪم ڏنو ويو. ان کان پوءِ ديوتائن چانديءَ مان انسان ٺاھيا، جيڪي انتھائي اڻ ڄاڻ، اٻوجھه ۽ نادان ھئا. ان ڪري ديوتائن اھو نسل ختم ڪري ڇڏيو. ان کان پوءِ پتل مان ماڻھو ٺاھيا ويا جيڪي بيحد طاقتور، خونخوار، جنگ و جدل جا ڪوڏيا ھئا. جن پاڻ ۾ وڙھي، رتوڇاڻ ٿي ھڪ ٻئي کي ماري ڇڏيو. اھڙي طرح ھيءُ نسل به ختم ٿي ويو. ان کان پوءِ لوھه مان ماڻھو ٺاھيا ويا جيڪي اڄ تائين موجود آھن. جيئن ته انسان جو ھي نسل، بديءَ جي دؤر ۾ ٺاھيو ويو ان ڪري انسان جي فطرت ۾ به بدي شامل ٿي ويئي. جڏھن انسان ۾ بدي انتھا تي پھچي ويندي، تڏھن ”زوس ديوتا“ انسان جو ھي نسل به ختم ڪري ڇڏيندو. بھرحال ھي ڪٿائون مذھبي اوسر ۽ ڄاڻ جو اھم ترين حصو آھن، جنکي ٽي ھزار سال اڳ سڀ کان اول يونان جي عظيم شاعر ھومر قلمبند ڪيو.

ھن ڪتاب لکڻ جا سبب

منھنجو ڏندڪٿائن بابت ڪو به ڪتاب لکڻ جو پروگرام نه ھو. مون عالمي قومن جي اتحاد ۽ آزادي بابت ھڪ ڪتاب WORLD CONFEDERATON OF THE PEOPLE لکڻ چاھيو ٿي. جنھن لاءِ مونکي تاريخ، مذھب، ڏندڪٿائن،

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

سائنس، سياست ۽ ٻين علمن بابت بي شمار ڪتاب پڙهڻا پيا. منهنجي خواهش هئي ته پنهنجي راءِ کي صحيح ثابت ڪرڻ لاءِ تاريخ کي شاهد بڻايان. ان لاءِ مختلف تاريخي واقعا، انگ اکر ۽ ڇاڻ ڳهربل هئي. اهو ڪم تمام ڏکيو، بيحد ٽڪائيندڙ ۽ وقت وٺندڙ هو. فقط ڪنهن هڪ قوم جي مڪمل تاريخ پڙهڻ ۽ پروڙڻ لاءِ ڄمار گهرجي ٿي. ان ڪري مون، پنهنجن ٽن دوستن کي مدد لاءِ، پاڻ سان گڏ ڪنيو. جن ۾ جناب رئيس زيدي، جناب علي اقبال ۽ جناب عبدالرحمان پليجو شامل هئا. انگ اکر ۽ واقعا گڏ ڪرڻ واري جدوجهد ۾ ڪيئي ڪتاب تيار ٿي پيا. جن ۾ دنيا جون مختلف ڏندڪٿائون به شامل آهن. جيئن ته ڏندڪٿائن بابت، سنڌيءَ ۾ ڪوبه ڪتاب يا مواد موجود ناهي، ان ڪري مون سڀ کان اول، يوناني ڏندڪٿائن بابت ڪتاب تيار ڪرڻ جو پروگرام بنايو. ابتدائي طور، ڪجهه مضمون ”برسات“ ۾ به شايع ڪيا. زير نظر ڪتاب کي مڪمل ڪرڻ ۾، خاص طور عبدالرحمان پليجي منهنجي تمام گهڻي مدد ڪئي، جنهن لاءِ سندس شڪر گذار آهيان.

— يوسف شاهين

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

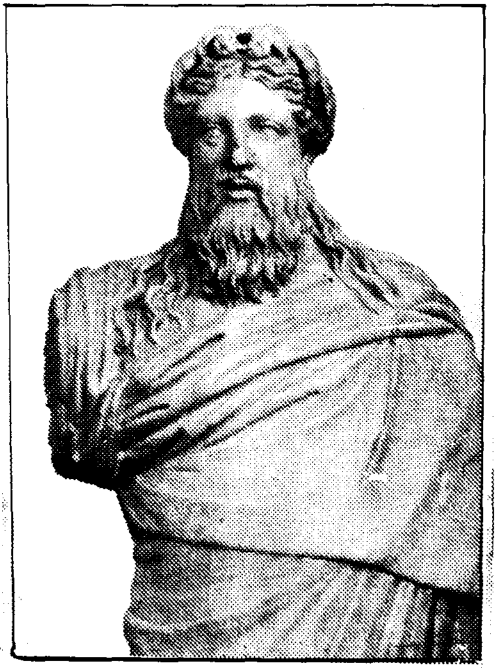

زوس ديوٽا (جوپيٽر)

Zeus (Jupiter)

زوس [زيوس] ديوتا جون صفتون

سڀني ديوتائن ۽ ماڻهن جو ابو، نگهبان، حاڪمن جو حاڪم، آسمان ۽ جنت جو مالڪ، وڏو عشقباز، روشني، اونده، هوا ۽ پاڻيءَ تي قادر، قانون جو محافظ، منتظم، رحم ۽ انصاف ڪندڙ، مڏي وات ڏيڪاريندڙ، رازق، سزا ۽ جزا ڏيندڙ، سڀني يوناني ديوتائن کان مٿاهون حاڪم.

نالا ۽ لقب

ڪڪرن کي گڏ ڪندڙ - زوس پوليئس (Zeus Polieus)

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

سيني ديوتائن جو ابو، اڳواڻ، رهبر، حاڪم، بادشاهن
جو بادشاهه، مددگار، دعائون قبول ڪندڙ، بچائيندڙ، قانون
جو محافظ، منتظم، رحيم، عادل ۽ جابر.

نشان

شاهه بلوط جو وڻ، عقاب پکي، ڪنوڻ، گجگوڙ، ساهمي ۽ شاهي عصا (لٺ) زوس ديوتا جا خاص نشان هئا.

زوس ديوتا جو جنم ۽ سندس ابتدائي ڪارناما

قديم يوناني ڪٿا مطابق، زوس ديوتا جنت جي بادشاهه ڪرونس (Cronus) جو پٽ هو. ڪرونس تائين اها ڳالهه پهتي ته، ڪيس ڪو اولاد ٿيو ته، اهو ڪانئس اقتدار کسي وٺندو. ان ڊپ وچان، ڪرونس کي جيڪي به ٻار ٿيا، انهن کي هن جنم شرط ڳڙڪائي ڇڏيو. ڪرونس جي زال ريئا (Rhea) پنهنجي مڙس جي انهن حرڪتن سبب ڏاڍو پريشان رهڻ لڳي.

نيٺ جڏهن زوس پيدا ٿيو ته، هنجي ماءُ پنهنجي ان تازي ڄاول ٻار کي لڪائي، ان جي جاءِ تي، پٿر جو هڪ ٽڪر، ٻاراڻي ڪپڙن ۾ ويڙهي، سندس مڙس جي حوالي ڪيو، جيڪو به هو ڳڙڪائي ويو. ان بعد، ڪرونس جي زال، پنهنجي پٽ زوس کي، ڪريٽ (Crete) جي ٻيٽ ۾، هڪ غار اندر، ڏاڍي احتياط ۽ خبرداريءَ سان ليڪ ڇوريءَ پالڻ جو انتظام ڪيو. [اهو غار اڄ به ڪريٽ ۾ موجود آهي] زوس سوني هندوري ۾ لڏندي، جهنگلي ڪبوترن هٿان ماکيون کائيندي ۽ جابلو جوڏن جا نغما ٻڌندي، نيٺ اچي وڏو ٿيو. هڪ ڏينهن هن جي ماءُ ”ريئا“ کيس، سندس پيءُ جي افعالن کان آگاهه ڪيو ۽ ٻڌايو ته سندس

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

پنج پائر ۽ ڀينر، هنجي پيءُ جي پيٽ ۾ بند آهن، جن کي ڇڏڻ شرط، هو ڳڙڪائي ويو هو. زوس اها ڳالهه ٻڌي، پنهنجي پيءُ خلاف جنگ جوٽي. هن سڀ کان پهرين، هوشياريءَ سان پنهنجي پيءُ کي هڪ دوا پياري. جنهن سبب هو بيمار ٿي پيو ۽ الٽيون ڪرڻ لڳو. پهرين الٽيءَ ۾ اهو پٿر نڪتو، جيڪو هن، پنهنجو ٻار سمجهي ڳڙڪايو هو [اهو پٿر اڄ به ڊيلفيءَ جي عجائب گهر ۾ رکيل آهي.] ان کان پوءِ، ڪرونس الٽيون ڪري، پنهنجا پنج ئي ٻار ٻاهر ڪڍيا، جيڪي جوان ٿي چڪا هئا. هاڻ، زوس، ڀائرن ڀينرن ڪـي گڏ ڪري، پيءُ کان اقتدار ڦرڻ لاءِ، جنگ شروع ڪئي، جيڪا ڏهه سال جاري رهـي، مگر ڪو به فيصلو نه ٿي سگهيو. زوس ڏاڍو پريشان هو. هن ڇا ڪيو جو ڪنوڻ، روشني ۽ ڪڪرن جي گجگوڙ کي قيد مان آزاد ڪري ڇڏيائين. هنن خوش ٿي، زوس جي ڀاءُ کـي هڪ ٽوپي ڏني، جنهن کي پائڻ وارو نظرن کان گم ٿي ويندو هو. ان کان علاوه زوس، انهن ٽن وڏين بلائن کي به آزاد ڪيو، جن مان هرهڪ بلا جا پنجاهه مٿا ۽ سؤ هٿ هئا. اهي بلائون، هڪ ئي وقت تي ٽي سؤ جبل جـا وڏا پٿر اڇلائي سگهيون ٿي. اهي ڪم ڪرڻ کان پوءِ زوس، هڪ خاص قسم جي دعوت جو اهتمام ڪيو. جنهن ۾، پنهنجن سڀني ساٿين کي "يا جمار جيئرو رکڻ" وارو، ديوتائن جو کاڌو کارايو ۽ شربت پياريو. ان بعد، زوس سڀني ساٿين کي گڏ ڪئي، پنهنجي پيءُ تـي ڪاهي ويـو. خـوفناڪ جنگ لـڳي. پنجاهه مٿن ۽ ٽي سؤ هٿـن وارين بلائن، جبلن جـا جبل کڻي ڪرونس ڏانهن اڇلايا. ڪنوڻ چمڪاٽ ڪيا ۽ ورَ ورَ ڏني ڪرونس مٿان پاڻ اڇلايو. ڪڪرن گجگوڙيون ڪيون. نتيجي ۾، ڌرتي ڏاڍي اڌي، سمنڊ ٽهڪي پيو، ٻيلن کـي باهيون لڳي ويون. نيٺ زوس ۽ ساندس ڀائرن کي پنهنجي پيءُ ڪرونس تي فتح حاصل ٿي. هنن ڪرونس کي جهلي، ڌرتيءَ جي اونداهي حصي، پاتال ۾ هميشه لاءِ بند ڪري ڇڏيو.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

[واضح رهي تہ، ڪرونس پاڻ بہ، پنھنجي پيءُ خلاف، ساڳيءَ ريت بغاوت ڪئي هئي]، ان جنگ ۾ ڪاميابي حاصل ڪرڻ ڪان پوء ، زوس جي ڀائرن، پاڻ ۾ اقتدار ورهائي ڪنيو. ان فيصلي موجب زوس جنت، آسمان ۽ زمين جي مٿئين حصي جو مالڪ بڻيو. زوس جو ڀيو ڀاءُ پوزيڊون سمنڊ جو حاڪم ۽ ٽيون ڀاءُ هئڊيز پاتال (جهنم يا زير زمين) جو اڳواڻ مجيو ويو. باقي، زمين تي حڪمرانيءَ جا سڀني کي برابر جا حق مليا.

زوس ديوتا جا عشق، سندس زالون ۽ سندس پٽ

زوس ديوتا جي پهرين زال ميٽس سندس چاچي اوشيانس ديوتا جي ڌيءَ هئي جيڪا سندس پڦي بہ هئي . ميٽس زوس ديوتا کان بچڻ لاء گهڻيئي حيلا هلايا ۽ شڪليون بدلايون پر زوس نہ ڇڏيس. زوس ديوتا کي ميٽس مان اٿينا ديوي پيدا ٿي.

✻ ميٽس کان پوءِ زوس ديوتا وري پنھنجي پڦيءَ ٿيمس سان جنسي تعلقات قائم ڪيا، جيڪا انصاف ۽ قانون جي ديوي هئي. جنهن جي نتيجي ۾ ڪلاڪ (Hours) ۽ ٽي ڌيئرون پيدا ٿيون جن کي "تقديرون" (Fates) سڏين ٿا.

✻ ٿيمس کان پوءِ زوس ديوتا يوريئنوم سان ميلاپ ڪيو جنهن مان بہ ٽي ڌيئرون پيدا ٿيون جن کي گريسز (Graces) مهرواريون سڏجي ٿو.

✻ ان کان پوءِ هن وري پنھنجي ڀيڻ ڊميٽر سان تعلق رکيو جنهن مان هڪ ڌيءَ پرسيفون پيدا ٿي.

✻ ڊميٽر کان پوءِ زوس ديوتا سندس ڀي پڦي مني موسين

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ڪي پنهنجي سريت بڻايو. جنهن مان ڪيس ست ڌيئون پيدا ٿيون جن کي ميوزس (Muses) پيئون سڏجي ٿو، جن کي فنون لطيفه، موسيقي، شاعري، تاريخ، فصاحت ۽ ناچ ڳائڻ وڄائڻ وغيره جون جدا جدا ذاتيون مليل هيون ۽ هو انهن نالن سان منسوب ڪيون ويون.

✳ مٺي موسين ڪان پوءِ وري به زوس ديوتا پنهنجي ڏاڏائي ٽائيٽن گهراڻي مان هڪ ديويءَ ليٽو کي پنهنجي سنجوڳ لاءِ چونڊيو. اها ديوتائن جي گهراڻي مان سندس ڇهين شادي هئي. ليٽو مان ڪيس هڪ پٽ اپالو ديوتا ۽ هڪ ڌيءَ آرٽيمس (ڊائنا) ديوي پيدا ٿيا.

✳ ديوتائن جي نسل مان سندس آخري شادي سندس پيڻ هيرا ديويءَ (Hera) سان ٿي. جنهن کي هن پنهنجي پٽ راڻي بڻايو. ڇيو وڃي ٿو ته زوس ديوتا آرگوس جي ويجهو هڪ جهنگ ۾ هيرا ديويءَ کي گهمندي ڏسي مٿس هرکي پيو ۽ هٽراڏو طوفان پيدا ڪري، ڪوئل بڻجي، هيرا جي ڪپڙن ۾ پاڻ کي لڪايائين. ان ڪان پوءِ پاڻ کي اصلي شڪل ۾ آڻي هيرا کي پاڪرن ۾ ورتائين ۽ ساڻس شاديءَ جو انجام ڪري ان سان ميلاپ ڪيائين. هيرا ديويءَ کي به منجهانس هڪ پٽ ايريز ديوتا ۽ ٻه ڌيئون هيبي ۽ الي ٿائيا پيدا ٿيون. هيرا ديويءَ هڪ اهڙو به پٽ ڄڻيو، جنهن ۾ سندس مڙس جو ڪوبه تعلق نه هو. اهو سڀڪجهه سندس ئي طاقت سان ممڪن ٿي سگهيو.

بليئڊيز پيئون:

اٽلس ديوتا کي اوشيانس ديوتا جي ڌي پليونيءَ مان ست ڌيئر هيون جن کي پليئڊيز (Pleiades) سڏجي ٿو. انهن ستن پليئڊيز پيڻن مان ٽن پيڻن مايا (Maia)، اليڪٽرا (Electra) ۽ ٽائيگيٽا (Tygete) سان زوس ديوتا هڪ ٻئي پٺيان جنسي تعلقات قائم ڪيا. جنهن جي نتيجي ۾ مايا کي هرمز ديوتا، اليڪٽرا کي

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ڊارڊانس ۽ ٽائيگيٽا کي لئسيڊيمون ڊالي پٽ ڄاوا.

زوس ديوتا پنهنجي مرضيءَ موجب ڪابہ شڪل اختيار ڪرڻ تي قادر هو. هن انساني نسل جي عورتن سان جانور، پکيءَ يا انهن جي مڙسن جي، شڪلين ۾ جنسي تعلقات قائم ڪيا.

✱ انساني عورتن مان نيوبي (Niobe) سنڌس پهرين سريت هئي، جنهن کي زوس ديوتا پنهنجي هوس جي ڄار ۾ ڦاسايو. هوءَ فورونيئس جي ڌيءَ هئي. آرگوس جي روايتن موجب فورنيئس دنيا جو پهريون انسان هو. نيوبي کي زوس ديوتا مان آرگس نالي پٽ ڄائو. جنهن تان آرگوس شهر تي نالو پيو.

✱ زوس ديوتا جي ٻي سريت آءِ او IO هئي جيڪا هڪ دريائي ديوتا اناچس جي ڪنواري ڌيءَ هئي. اناچس آرگوس جو بادشاهہ هو. يوناني مورخ ائسڪيلس (٥٢٥-٤٥٦ ق. م.) اهو قصو هينئن بيان ڪيو آهي: آءِ او خوابن ۾ ڏسندي هئي تہ رات جو زوس ديوتا سنڌس ڪن ۾ پٽڪو ڪري پيو چوي تہ ٻاهر نڪري اچي ساڻس سمهي. اهي خواب جڏهين اناچس ٻڌا تہ هن زوس ديوتا جي ٻڌ وچان آءِ او کي گهر مان ڪڍي ڇڏيو. هيرا ديوي کي بہ ان ڳالهہ جو پتو پئجي ويو. هن آءِ او جي شڪل مٽائي ڪيس هڪ اڇي وهڙي بنائي ڇڏيو. ڪن جو چوڻ آهي تہ هيرا کان لڪائڻ لاءِ زوس ديوتا آءِ او کي اڇي رنگ جي وهڙي بنايو هو. آءِ او وهڙيءَ جي شڪل ۾ جهنگ ۾ پيئي رلندي هئي. هيراديويءَ مٿس هڪ پکهيئي بچي ڇڏي هئي، جنهن تکن ڏنگن سان آءِ او کي هڪ هنڌ ويهڻ نہ ٿي ڏنو. هيراديوي پهاچپٽي جي حسد ۾ اچي سڄو اکين واري بلا آرگس کي آءِ او جي مٿان پهري تي ويهاري ڇڏيو زوس ديوتا ڏاڍو لاچار ٿيو تہ ڪيئن آءِ او کي هٿ ڪريان. نيٺ زوس پنهنجي پٽ هرمز تي ڪم رکيو تہ هو آرگس کي ماري آءِ او کي ان بند مان ڪڍائي. پر پکهيءَ آئي او کي هڪ هنڌ ويهڻ

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

نه ڏنو. هوءَ آرگوس سان ٻوڙندي ٻوڙندي ملڪن جا ملڪ لتاڙي وڃي مصر مان نڪتي اتي زوس ديوتا ڪيس وري ساڳيءَ شڪل ۾ آندو ۽ سندس هٿ جي ڇهاءُ سان آءِ او کي پيٽ ٿيو جنهن مان ايپافس پيدا ٿيو. جيڪو مصر ۽ آفريقا جو بادشاهه ٿيو.

رومي مورخ ۽ شاعر اووڊ (Ovid) هن قصي کي وري هيئن بيان ڪيو آهي:

زوس ديوتا آءِ او کي هڪ نديءَ جي ويجهو گهمندي ڏٺو ۽ هن سان پنهنجي جنسي ميلاپ جو انجام رکيو ۽ ساڻس جنسي ميلاپ ڪندي پنهنجي مٿان هڪ هنڌ ڪڪر بيهاري ڇڏيو جيئن ڏند ۾ هيراديوي ڪين نه ڏسي سگهي، پر هيرا آرگوس مٿان اوچتو ڪڪر بيهاريل ڏسي شڪي ٿي ۽ اچي اتي پهتي. زوس ديوتا آءِ او جي شڪل مٽائي ڪيس هڪ اڇي رنگ جي وهڙي بنائي ڇڏيو. هيرا زوس کان وهڙي سوکڙي طور گهري. زوس انڪار نه ڪري سگهيو.

هيرا ديويءَ آءِ او تي آرگس نالي هڪ سئو اکين واري بلا پهري تي بيهاري ڇڏي جنهن کي نيٺ هرمز ماري ڇڏيو. اتان پوءِ آءِ او مصر پهتي ۽ زوس کيس وري به ساڳي شڪل ۾ آندو. مصر ۾ آءِ او آئيسس ديويءَ جي نالي سان پوڄي ويندي هئي. سندس پٽ ايپافس کي به ڍڳي جي شڪل ۾ ايپس جي نالي سان پوڄيو ويندو هو.

✳ انٽيوپي (Antiope) ٿيبس جي هڪ سهڻي ڇوڪري هئي. زوس ديوتا انٽيوپي سان هڪ سٽائر جي شڪل ۾ جماع ڪيو. سٽائر اهي ماڻهو هئا جن جون ٽنگون گهيٽي جهڙيون هيون ۽ سندن مٿن تي سڱ هوندا هئا. انٽيوپيءَ کي زوس سان ميلاپ جي نتيجي ۾ ٻه پٽ ائمفيون ۽ زيٿس ڄاوا.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

✻ آرگوس جي هڪ بادشاهہ اڪري سيئس کي جڏهين اها اڳڪٿي ٻڌائي وئي تہ سندس ڌيءُ داناءِ (Danae) کي جيڪو بہ پٽ ڄمندو سو کيس ماريندو. تڏهين هن داناءَ کي ڪنجهي مان ڏهيل هڪ مناري ۾ قيد ڪري ڇڏيو. زوس ديوتا شهزاديءَ جي حسن جي هاڪ ٻڌي پنهنجي وجود کي هڪ سوني پاڻيءَ جي ڦوهاري ۾ بدلائي داناءِ تي وسڪارو ڪيو. ان جي نتيجي ۾ داناءَ پيٽ سان ٿي پيئي ۽ کيس هڪ پٽ پرسيئس نالي پيدا ٿيو.

✻ زوس ديوتا ڪادموس بادشاهہ جي ڌيءَ سيميلي (Semele) تي عاشق ٿي پيو ۽ هڪ انسان جي روپ ۾ ساڻس ميلاپ ڪيو. هيرا ديويءَ کي اها ڪڙڪ پئجي وئي ۽ هن شهزاديءَ جي هڪ ٻانهيءَ جو روپ ڌاري اچي سيميلي کي برغلايو تہ تنهنجو عاشق جيڪو تو وٽ پاڻکي زوس ديوتا ٿو سڏائي سو ڪوڙو آهي، ان جي پرک وٺ. سيميلي زوس ديوتا تي ڏاڍو زور وڌو تہ پنهنجي اصلي صورت ڏيکار. زوس ديوتا گهڻو لاهرايو پر سيميلي نہ ڇڏيس. زوس پنهنجي اصلي صورت ۾ وڄ ۽ گجگوڙ سان اچي جلوه انداز ٿيو. سيميلي زوس جي جلوي جو تاب نہ جهلي سگهي ۽ اتي جو اتي سڙي وڃهرجي مري ويئي. سيميلي کي زوس مان پيٽ ٿيو هو. زوس پنهنجي پٽ هرمس جي مدد سان سيميلي جي رحم مان بروقت اهو ٻار ڪڍائي پنهنجي سٿر ۾ چير ڏئي ان ۾ رکي ڇڏيو. جيڪو ڊائيونيسس (Dionysus) (باڇوس) جي نالي سان يوناني هيروز ۾ مشهور ٿيو.

✻ ڪالسٽو (Callisto)، آرٽيمس ديويءَ جي هڪ ڪنواري پوڄارڻ هئي ۽ سونهن ۾ پنهنجو مٽ پاڻ هئي. زوس ديوتا آرٽيمس يا اپالو جي شڪل اختيار ڪري ان جو ڪنوارپڻو ختم ڪيو. زوس مان هن کي ارڪس (Arcas) نالي هڪ پٽ ڄائو. هيراديويءَ ٻهاڄ ٻئي جي باهہ ۾ ڪالسٽو کي مادي رڇ بڻائي ڇڏيو. گهڻن

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ڏينهن ڪان پوءِ جهنگ ۾ رلندي ڪالسٽو پنهنجي پٽ ارڪس کي شڪار ڪندي ڏٺو. ارڪس وڏو ٿي چڪو هو. ڪالسٽو پنهنجو پٽ ڏسي ماممتا جي جوش ۾ ڪيس ڀاڪر پاتا پر ارڪس پنهنجي ماءُ کي سادي رڇ سمجهي ڪيس شڪاري ڏٺو هٿي مارڻ تي هو تہ زوس ديوتا پنهنجي قدرت سان سندس وار گسائي ڪالسٽو کي بچائي ورتو. ان ڪان پوءِ ڪالسٽو کي هيرا جي حسد کان بچائڻ لاءِ ڪيس سندس پٽ ارڪس سميت آسمان ۾ هڪ تارن جي ميڙ وانگر ڪري رکيائين، جنهن کي اڄ بہ دب اڪبر (ڪنٽون) Great Bear سڏيو وڃي ٿو.

✳ ٿيبيس جي بادشاهہ ايمفٽريون (Amphitryon) جي زال الڪميني (Alcmene) جي سونهن جي هاڪ ٻڌي زوس ديوتا ان تي موهت ٿي پيو ۽ هڪ دفعي وجهہ وٺي پنهنجي شڪل مٽائي سندس مڙس جي روپ ۾ الڪمينيءَ سان ميلاپ ڪيائين. جنهن مان راڻي کي هرڪيولس (Hercules or Heracles) نالي پٽ ڄائو جيڪو يونان جي مشهور ۽ وڏن سورمن مان ليکيو وڃي ٿو. هيراديويءَ کي جڏهين هرڪيولس جي پيدا ٿيڻ جي خبر پئي تہ هن ٻہ نانگ هن کي مارڻ لاءِ سندس پينگهي ۾ موڪليا پر ننڍڙي ۽ معصوم هرڪيولس، انهن نانگن کي هٿن سان چيپاٽي ماري ڇڏيو.

✳ زوس ديوتا اسپارٽا جي بادشاهہ ٽينڊا ريوس جي زال ليڊا سان هنج پکيءَ جي صورت ۾ ميلاپ ڪيو. نتيجي طور راڻيءَ ٻہ آنا لاٿا. هڪ آني مان زوس جا ٻہ ٻار پولڪس ۽ هيلن پيدا ٿيا ۽ باقي ٻئي آني مان بادشاهہ جي ٻن ٻارن جنم ورتو.

✳ هڪ ڏينهن زوس ديوتا پرناسس جبلن جي چوٽيءَ تان شام ملڪ جو سامونڊي ڪنارو ڏسي رهيو هو تہ سندس نظرون وڃي هڪ سونهري وارن واريءَ سهڻي نار تي پيون. هوءَ ٽائر جي بادشاهہ فونيشيا جي ڌيءَ ”يوروپا“ هئي. يوروپا کي ڏسندي ئي

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

زوس مٿس عاشق ٿي پيو. هن ڍڳي جو روپ اختيار ڪيو ۽ وڃي يورپا جي قدمن اڳيان جهڪيو. يورپا ڍڳي ڏانهن ڏٺو. هن جي نراڙ تي چانديءَ جو ستارو چمڪي رهيو هو. سندس سهڻا ۽ سنهڙا سڱ، چنڊ وانگر وريل هئا. سندس نيرين اکين ۾ نرمي ۽ پيار هو. يورپا هن جي نياز ۽ نوڙت کان ڏاڍو متاثر ٿي. هن پنهنجا نازڪ هٿ ڍڳي جي نرم ۽ ريشمي پٺيءَ تي ڦيرايا ۽ پوءِ هوءَ مٿس چڙهي ويٺي. ڍڳو هلڻ لڳو. يورپا کي سواريءَ ۾ ڪوبه ڊپ نه ٿيو ۽ مزو اچڻ لڳو. ڍڳو آهستہ آهستہ کيس کڻي اچي سمنڊ جي ڪناري تي پهتو. اهو سمورو وقت ڍڳو ۽ يورپا ماٺ رهيا. انهي مهل جي ڪري يورپا کي مونجهه ٿيڻ لڳي. نيٺ هن ڍڳي سان ڳالهايو:

پيارا ڍڳا، تون مونکي ڪيڏانهن ٿو وٺي وڃين؟
اي عجب جهڙا ڍڳا! تون ڪير آهين؟

ڍڳي انساني آواز ۾ جواب ڏنو: "ناڻر جي پياري، من سوهيندڙ شهزادي، ڊپ نه ڪر، دل وڏي ڪر، سرهي ٿي، شل ايا ڳ تنهنجي ويجهو نه اچي، تنهنجي اکين مون کي هڪ ڍڳي جي روپ ۾ ڏٺو آهي، پر جلد ئي تون ڏسندينءَ، تہ آئون زوس آهيان — آسمانن جو حڪمران... اهڙي طرح آسماني ديوتا زوس ۽ ايشيائي شهزادي يورپا پاڻ ۾ ٺهي ويا. ان معاشقي سبب، يورپا کي زوس مان منوس (Minos)، رهادامنٿس (Rhadamanthys) ۽ سرپيڊون (Serpedon) نالي ٽي پٽ پيدا ٿيا.
يورپ کنڊ تي پيل نالو بہ يورپا تان ورتل آهي.

ڀريون ماڻهو جنهن انساني رت سان هٿ رنگيا

✳ ٿيسليءَ جي بادشاهہ اڪسيون (Ixion)، مئگنيشيا جي بادشاهہ ايونيس جي ڌيءَ 'ديا' (Dia) سان شادي ڪئي ۽ ان

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

سگهه لاءِ هن هڪ وڏي رقم ڏيا جي پيءُ ايونيس کي ڏيڻي هئي جڏهين ايونيس اها پوليل رقم وٺڻ لاءِ اڪسيون وٽ ويو ته هن هڪ کڏ ۾ ٻرندڙ انگار وجهي ڇڏيا ۽ فريب سان ايونيس کي ان ۾ ڪيرائي ڇڏيائين، جنهن ۾ سڙڻ سبب ايونيس مري ويو. هن ڌرتيءَ تي انسان جو اهو وڏي ۾ وڏو ڏوهه ۽ پهريون خون هو. اڪسيون کان ڪٿي به ان گناهه جو داغ ڌوپجي نه سگهيو. پر جيئن ته سندس زال ڏيا جي سونهن تي زوس ديوتا عاشق هو، ان ڪري زوس ديوتا اڪسيون کي آسماني ديوتائن جي گادي اولمپس ۾ گهرائي هڪ ديوتا جو درجو ڏنو ۽ ان لاءِ هڪ جشن ڪيو ويو، اتي اڪسيون، هيراديويءَ کي ڏسي مٿس چتو ٿي پيو ۽ هيراديويءَ کي حاصل ڪرڻ لاءِ جتن ڪرڻ لڳو. هيراديويءَ زوس ديوتا کي دانهن ڏني زوس ديوتا اڪسيون کي ڪجهه به نه چيو، پر ان کي آزمائڻ لاءِ هيرا بدران هوبهو ان جهڙي صورت هڪ ڪڪر مان ٺاهيائين. اڪسيون، هيرا ديويءَ کي ڪانئس ڇڙڪڻ بدران هڪ هنڌ ويٺل ڏسي هن (ڪڪر) سان جنسي ميلاپ ڪيو، ائين ڪندي زوس وٽ ڪيس جهليو ۽ انهي الزام هيٺ ته هن مهمان ٿي ڪري ميزبان جي امانت ۾ خيانت ڪئي، سزا طور اڪسيون کي تاتار جي اوڙاهه ۾، سدائين گول ڦرندڙ ڇڻ ڪنڊن واري گول ڇڪري ۾ بند ڪري ڇڏيائين. يوناني ڏند ڪٿائن مطابق اڪسيون اڄ سوڌو اوڙاهن ۾ ڦري ڇڪر کائي رهيو آهي. زوس ديوتا، اڪسيون کان وير وٺڻ لاءِ سندس راڻي ڏيا سان ميلاپ ڪيو جنهن مان ڏيا کي پرٿيانوس نالي پٽ ڄائو.

✳ زوس ديوتا ديوين ۽ عورتن کان سواءِ ڪيترين ئي جل پرين سان به همبستري ڪئي هئي، انهن مان ايجينا به هڪ هئي. زوس ديوتا جڏهين ان کي درياءَ جي ڪنڌيءَ تي ڏٺو ته هڪدم باز عقاب بڻجي ايجينا کي چنبن ۾ کڻي سمنڊ ڏانهن اڏامڻ لڳو. پڻيان ايجينا جي پيءُ اسوپس گهڻي ڳولا ڪئي پر

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ايجينا جو پتو نہ پيو. آخر وات تي ڪارنٿ جي بادشاھہ پيسي فس ڪيس ڏس پتو ڏنو. جڏھين ھو زوس جي ويجھو پھتو تہ زوس ديوتا ڪيس پنھنجي وڄ ۽ گوڙ پيدا ڪندڙ لٺ جا ڌڪ ھڻي پچائي ڪڍيو. پوءِ ايجينا کي کڻي زوس ديوتا اوئينوسي ٻيٽ تي پھتو ۽ اتي ايجينا سان نوبڪلائي ۾ عيش ڪرڻ لڳو. ان جي نتيجي ۾ ايجينا اياڪس نالي ھڪ پٽ ڄڻيو. اوئينوسي ٻيٽ تي پوءِ ايجينا جو نالو پيو.

* ھڪ ٻي جل پريءَ ايڪس Aex (ٻڪري) سان بہ زوس ديوتا جنسي تعلق رکيو جنھن جي نتيجي ۾ ايجيپان پيدا ٿيو. جنھن ڏائفون ديو سان جنگ ۾ زوس ديوتا جي مدد ڪئي.

زوس ديوتا جو رومي تصور

ڪائنات ۾ پھرين عورت جي تخليق:

رومي ڪٿا مطابق، جوپيٽر ديوتا [زوس جو رومي نالو] ڪائنات جي پھرين عورت پنڊورا (Pandora) کي آسمان تي خلقيو. ان عورت کي سڀني ديوتائن، مختلف خوبيون عطا ڪيون. جھڙوڪ: وينس (افروڊائيٽ) ديويءَ عورت کي حسن سان نوازيو. مرڪري ديوتا (ھرمز) ھن کي ڪشش ۽ من موھڻ جا جذبا عطا ڪيا ۽ اپالو ديوتا ھن کي راڳ ۽ موسيقي ڏني. اُھن سڀني خوبين سان نوازجڻ کان پوءِ، عورت کي زمين تي لاھي "ايپي ميٿيس" جي حوالي ڪيو ويو. ايپي ميٿيس جي گھر ۾ ھڪ برتي رکيل ھئي، جنھن ۾ ڪي شيون بند ھيون. (اھا برتي کولڻ لاءِ پنڊورا کي منع ٿيل ھئي) پر ڪائنات جي ھن پھرين عورت کي ور ور ڏئي من ۾ مونجھ، ٿيڻ لڳي. ھن چاھيو ٿي تہ ھوءَ اھا برتي کولي ڏسي تہ ان ۾ ڇا بند آھي. نيٺ ھن اھا برتي کولي وڌي. اھڙي

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

طرح، ان برٽيءَ ۾ بند، ڪئين مصيبتون عذاب ڏک، بغض، حسد ۽ انتقام جا جذبا ٻاهر نڪري دنيا ۾ ڪاهي پيا. پنڊورا فوري طور ان برٽيءَ مٿان ڍڪ رکڻ جي ڪوشش ڪئي. مگر، سواءِ "اميدن" جي باقي ڪابه شئي برٽيءَ ۾ نه بچي. اهو ئي سبب آهي جو دنيا ۾، سڀني مصيبتن، ڏکن ۽ عذابن جي باوجود انسان وٽ اڄ به "اميد" جو جذبو ڀرپور طور موجود آهي. هو هر تڪليف جي باوجود اميد تي زنده رهندو اچي.

✳ هڪ ٻي روسي ڪٿا مطابق، جوپيٽر ديوتا (زوس) انسان کي فيض بخشڻ لاءِ پنڊورا عورت کي ڌرتيءَ تي لاٿو. هن کي شاديءَ جا ڳهه ڳٺا ۽ هڪ صندوق ڏنسي ويئي، جنهن ۾ سڀني ديوتائن دعائون برڪتون، اميدون، ڏک، عذاب ۽ تڪليفون رکيون هيون. هڪ ڏينهن پنڊورا بي خياليءَ ۾ ان صندوق کي کولي وڌو. نتيجي ۾ سڀئي برڪتون ۽ دعائون ته اڏامي ويون، باقي "اميدون" رهجي ويون، جن جي سهاري اڄ به انسان جيئرو آهي.

زوس ديوتا جو هندي تصور

هندي ڏند ڪٿائن تحت زوس کي دياس، ديوس يا ديوس پتر (Dyaus or Dyaus-Pitri) سڏجي ٿو، جيڪو آڳاٽن آرين جو آسماني خدا هو. ديوس جي "ويدڪ دؤر" ۾ اهميت گهٽجي ويئي. هو ڌرتي ديوي پرٿويءَ جو مڙس ۽ اندر جو پيءُ هو.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

پوزيڊون (نيپچون) ديوتا

Poseidon (Neptune)

<u>پوزيڊون ديوتا جون صفتون</u>

سمنڊن، دريائن، چشمن ۽ پاڻيءَ جو مکيه ديوتا، ڪرونس ديوتا ۽ ريئا ديويءَ جو پٽ، زوس ۽ هيڊيز ديوتائن ۽ هيرا، هيسٽيا ۽ ڊميٽر ديوين جو ڀاءُ. گهوڙن جو ڏڻي، ڌرتي ڌوڏي زلزلا آڻيندڙ، ٻرندڙ جبلن جي لاون ۾ تيز ڪرڻ کان بچائيندڙ، پنهنجي مرضيءَ موجب هرڪا شڪل تبديل ڪرڻ تي قادر. زبردست انتقام پسند، هڪ ڪامياب عاشق، سامونڊي جهاز راني ۽ سامونڊي ڪناري تي سمندرن جو سرپرست. ڏروجن جنگ ۾ ڏراء وارن جي

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

خلاف يونانين جو وڏو مددگار، يونان جي ٻارهن اهم اولمپيائي ديوتائن منجهان، زوس کانپوءِ، هڪ اهم ديوتا.

پوزيڊون ديوتا جا نالا

پوزيڊون ديوتا کي سوٽر (Soter) (بچائيندڙ)، گائيوچوس Gaieochos (ڌرتيءَ کي چوڌاري ڇهليندڙ)، اينوسيچٿان Enosichthon (ڌرتي ڌوڏيندڙ)، نمفيجيٽيز Nymphagetes (چشمن ۾ رهندڙ جل پرين جو مهندار)، هپيوز Hippios، (آڏامندڙ جنگي گهوڙن جو ڏني) ۽ فزيشن (ويچ) جي لقبن سان سڏيو ويو آهي.

گهوڙو، ڊالفن (سامونڊي مڇي)، صنوبر جو وڻ (جنهن جي ٽارين سان اسٿميا جي فاتحن جي تاجپوشي ڪئي ويندي هئي.) سندس خاص نشان آهن.

پوزيڊون ديوتا جا عشق، شادي ۽ اولاد

✳ ناڪسوس ٻيٽ وٽ پوزيڊون ديوتا هڪ سامونڊي جل پري ائمفيٽرائيٽ کي ناچ ڪندي ڏٺو ۽ مٿس عاشق ٿي پيو. ائمفيٽرائيٽ کي جڏهن اها خبر پئي ته هن ڀڄي وڃي ائٽلس ديوتا وٽ پناهه ورتي. پوزيڊون ديوتا سمنڊ جي مخلوق کي سندس ڳولا جو حڪم ڏنو. آخرڪار ڊيلفن نالي هڪ مڇيءَ وڃي ائمفيٽرائيٽ کي سمجهايو ۽ کيس پوزيڊون سان شادي ڪرڻ تي آماده ڪيو. ائمفيٽرائيٽ کي هن ديوتا مان ٽي ٻار ٽرائيٽن، رهوڊ ۽ بينٿي سيڪائيم پيدا ٿيا.

✳ پوزيڊون ديوتا جو ڀاءُ هيڊيز پنهنجي ڀيڻ ڊيميٽر جي ڌيءَ پرسي فون کي ڀڄائي پاتار کڻي ويو. ڊيميٽر ديوي پنهنجي ڌيءَ جي ڳولا ۾ اولمپس ڇڏي هن ڌرتيءَ تي هيڏانهن هوڏانهن ڀٽڪڻ

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

لڳي . جڏهن هوءَ آرڪاڊيا وڃان اچي لنگهي ته وات تي پاڻس پوزيڊون ديوتا کيس ڏسي ورتو ۽ ساڻس زوري ڪرڻ جو خيال ڪيو. اهو ڏسي ڊميٽر ديوي پنهنجي صورت مٽائي گهوڙيءَ جي شڪل اختيار ڪئي، پر پوزيڊون ديوتا وري پاڻ کي نر گهوڙي جي شڪل ۾ آندو ۽ ان حالت ۾ ساڻس ميلاپ ڪيو. جنهن سان ڊميٽر ديويءَ کي آريون نالي هڪ آسماني گهوڙو ۽ ڊيسپوئينا ديوي پيدا ٿيا .

* ميڊوسا نالي هڪ حسين ڪنواري دوشيزه اٿينا ديويءَ جي پوڄارڻ هئي، پوزيڊون آن کي اٿينا جي مندر ۾ ڏٺو ۽ مٿس عاشق ٿي پيو ۽ انهيءَ مندر ۾ ساڻس ميلاپ ڪيو، جنهن مان ڪرائيسار ۽ مشهور اڏامندڙ گهوڙو پيگاسس پيدا ٿيا. اٿينا ڪنواري ديوي هئي، پاڻ سان ڪنواريون دوشيزائون گڏ رکندي هئي. جڏهن ميڊوسا جو ڪنوارپڻو ختم ٿيو ته اٿينا ڏمرجي سندس شڪل اهڙي ته ڀوائتي بنائي ڇڏي جو جيڪو به ميڊوسا ڏانهن ڏسندو هو ته پٿر پٿر ٿي ويندو هو.

* آرگوس جي شهر جو اقتدار حاصل ڪرڻ لاءِ هن ديوتا هيرا ديويءَ سان مقابلو ڪيو. ان ۾ هيرا ديويءَ کٽيو. تنهن تي هن ديوتا ڪاوڙجي ندين جا پيٽ سڪائي ڇڏيا. لبيا جي بادشاه داناٽس پنهنجي ٥٠ ڌيئن کي پاڻيءَ جي ڳولا ۾ روانو ڪيو. اميموني به انهن منجهان هئي. پاڻيءَ جي ڳولا ڪندي وات تي ان شهزادي هڪ سٽئائر (اڌ گهوڙو اڌ انسان) کي، ڀٽل وڇان تير سان ڦٽي وڌو. ان تي سٽئائر ڪاوڙ ۾ اچي کيس جهليو ۽ ساڻس زوري ڪرڻ تي هو ته پوزيڊون ديوتا اوچتو مٿان اچي نڪتو. هن ديوتا ان شهزاديءَ کي سٽئائر ديو کان بچايو، پر پاڻ به مٿس هرکي پيو ۽ اتي جو اتي ساڻس ميلاپ ڪيائين، جنهن مان ناڻو پليس نالي مشهور ملاح پيدا ٿيو. هن ديوتا اميمونيءَ کان خوش ٿي کيس لونا وٽ پاڻيءَ جو هڪ چشمو ڳولي ڏنو.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

✳ هن ديوتا پنهنجي ڌاڏيءَ کي به نہ ڇڏيو. ان مان به، ڪيس انٽائيس نالي ديو پيدا ٿيو.

✳ ٿيسيلي ۾ ڊوشن ملڪ جي بادشاهہ ٽريوپس جي ڌيءَ انيميڊيا جي شادي الوئس سان ٿي هئي، پر هوءَ پوزيڊون تي عاشق ٿي پئي ۽ سدائين ساموندي ڪناري تي سمنڊ ۾ پير وجهيو ويٺي هوندي هئي. نيٺ پوزيڊون ديوتا سائس اتي وڃي ميلاپ ڪيو. جنهن مان اوٽس ۽ ايفيالٽيس به ديو پيدا ٿيا.

✳ ايليوسس جي بادشاهہ سرڪيون جي ڪنواري ڌيءَ ايلوپي تي هي ديوتا عاشق ٿي پيو ۽ سائس ڳجهہ ڳوهہ ۾ ملندو رهيو. ان مان شهزاديءَ کي پيٽ ٿي پيو ۽ هپوٿائوس نالي پٽ ڄڻيائين. جنهن کي ريڍارن گهوڙين جي کير تي پالي وڏو ڪيو ۽ اڳتي هلي هو ايليوسس جو بادشاهہ ٿيو. سرڪيون بادشاهہ جي غضب کان بچائڻ لاءِ پوزيڊون ديوتا، ايلوپيءَ کي هڪ پاڻيءَ جي چشمي ۾ بدلائي ڇڏيو.

✳ پوزيڊون ديوتا ٿوسا نالي هڪ جل پريءَ سان به تعلق رکيو هو، جنهن مان پوليمس نالي هڪ سائيڪلوپ (هڪ اک وارو ديو) پيدا ٿيو.

✳ بٿينا ۾ بيبريڪس جي شهر جو بادشاهہ اميڪس به هن ديوتا جو پٽ هو. جيڪو هر آيل مسافر سان زوري ڏونشيبازي (باڪسنگ) ڪندو هو ۽ هارائيندڙ کي پوڙهي ماريندو هو. اميڪس کي اگروناٽ پوليڊيوس باڪسنگ ۾ ماري ڇڏيو.

✳ ايلس جي بادشاهہ جي ڌيءَ ”ٽائرو“ جي ماءُ مري وئي ۽ هوءَ ننڍڪي ٿي پئي ۽ سندس ماٽيجي ماءُ سائيڊيرو مٿس ڏاڍو ظلم ڪيو. ٽائرو، سائيڊيرو کان پاسو ڪري پر واري نديءَ جي

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ڪناري تي اچي گهمندي هئي جتي، اتي جو دريائي ديوتا اينيپيئس مٿس عاشق ٿي پيو. هڪ لڳا پوزيڊون ديوتا درياهه جي ڪناري تي ڪيس ڏسي دل هاري ويٺو ۽ پاڻ اينيپيئس جي شڪل اختيار ڪري ٽائرو کي درياهه ۾ وٺي ويو ۽ پاڻيءَ ۾ ساڻس ميلاپ ڪيائين. جنهن مان پيلياس ۽ نيليس ٻه جاڙا پٽ پيدا ٿيا. ٽائرو پوءِ وري پنهنجي چاچي ڪريٿيس، آيولڪس جي بادشاهه سان شادي ڪئي. ان مان به ڪيس ٽي پٽ ٿيا جن مان هڪڙو ايسن هو، جو مشهور آرگوناٽ "جئسن" جو پيءُ هو. ڪريٿيس جي مرڻ کان پوءِ پيلياس ايسن جو حق دٻائي پاڻ آيولڪس جو بادشاه بڻجي ويو هو.

✱ ٿيسيلي جو بادشاهه ايلاٽس جي سهڻي ڌيءَ ڪائينس، جنهن سڄي ڄمار ڪنواري رهڻ جو عهد ڪيو هو، تنهن کي پوزيڊون ديوتا سامونڊي ڪناري تي ڏسي ورتو ۽ ان تي چٽو ٿي پيو. پوزيڊون ديوتا ڪائينس کي ڏسڻ شرط ساڻس ميلاپ ڪيو ۽ خوشيءَ وچان هن کي چيائين ته "گهر جيڪي گهرڻو اٿئي؟" ۽ شهزاديءَ جي مرضيءَ تي ڪيس مرد بڻائي ڇڏيائين.

✱ هن ديوتا پنهنجي هڪ سريت ميسٽرا کان خوش ٿي ڪيس پنهنجي مرضيءَ موجب شڪل مٽائڻ جي ڏات بخشي.

✱ جل پرين ۽ ديوين کانسواءِ هن ديوتا جو تعلق ڪيترين ئي عورتن سان به هو. جن مان مصر جي بادشاهه ايپافوس جي ڌيءَ لبيا (جنهن تان لبيا ملڪ جو نالو پيو) مشهور آهي. پوزيڊون جي ميلاپ مان لبيا کي ٻه جاڙا پٽ پيلس ۽ ايجينار ۽ ٽيون پٽ ليليڪس پيدا ٿيا. ايپافوس جي باري ۾ چيو وڃي ٿو ته هو زوس ديوتا جو آئي او ديوي منجهان پٽ هو.

✱ هن ديوتا لبيا کان سواءِ سندس ڀيڻ لائيسياناسا سان به

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

جنسي تعلق قائم ڪيو. جنهن سان ڪيس هڪ پٽ ٻيوسيريس ڄائو جيڪو پنهنجي ناليءَ ايپافس جي مرڻ ڪانپوءِ مصر جو بادشاهه ٿيو. جنهن ڏڪارين ڏينهن ۾ مينهن پوڻ لاءِ، هيءَ رسم جاري ڪئي هئي ته جوڪي به غيرملڪي ساڻهو ملڪ ۾ هوندا هئا، انهن کي زوس جي ناليءَ ۾ ڪهي قربان ڪندو هو. مصر ۾ انسان جي قربانيءَ جي اها رسم حضرت عمر رضہ جي ڏينهن ۾ بند ڪرائي وئي.

✻ اٿينس جي عظيم هيرو ٿيسيئس لاءِ چيو وڃي ٿو ته هو به پوزيڊون ديوتا جو پٽ هو.

✻ پوزيڊون ديوتا هڪ ڇوڪر سان به عشق ڪيو. اهو ڇوڪر لڊيا جي ظالم بادشاهه ٽانٽالس جو پٽ پيلوپس هو. پوزيڊون ديوتا، پيلوپس کي اولمپس ۾ وٺي ويو. جڏهن ٽانٽالس جو ظالمانه دور ختم ٿيو، تڏهن هن ديوتا پيلوپس کي سهڻن پرن سان آڏامندڙ گهوڙن جو هڪ ٽڻ ڏني، وڏي مان شان سان موٽائي سندس ملڪ لڊيا موڪليو.

پوزيڊون ديوتا جا انتقام

✻ مشهور يوناني هيرو اوڊيسيس پنهنجي سفر تان موٽندي جڏهن سسليءَ جي هڪ غار ۾ پناهه وٺڻ چاهي ته اتي پوزيڊون جي پٽ پولي فيمس (هڪ اک واري ديو) ڪيس غار ۾ بند ڪري ڇڏيو. اوڊيسيس انڪل سان ڪيس شراب پياري ٻاهه جي آڏاڙ سان سندس اک انڌي ڪري آئي ڀڳو، پولي فيمس مري ويو. اها خبر جڏهن پوزيڊون ديوتا کي پئي، تڏهن هن اوڊيسيس کي سخت سزا ڏني. هن ديوتا فائيشيا جي ماڻهن کي به سزائون ڏنيون، جن اوڊيسيس جي مدد ڪئي هئي.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

* پوزيڊون، اپالو ديوتا سان گڏجي ٽراءِ جي قلعي جون ڀتيون وڏيون هيون، پر وعدي موجب اتي جي بادشاهه لائوميڊان هنن کي اجوري جي پوليل رقم نه ڏني. ان تان ڪاوڙجي هن ديوتا هڪ سامونڊي بلا ٽراءِ ڏانهن ڇڏي هئي، جنهن اتــي وڏو هراس ڦهلايو ۽ شهزادي هسيوني ذري گهٽ ان بلا جو بک ٿيڻ تي هئي، پر ڪن سببن ڪري پوزيڊون ديوتا ٽراءِ وارن جو اهو ڏوهه درگذر ڪيو. ٽروجن جنگ ۾ به هــن ديوتا انهيءَ سبب ٽراءِ جي خلاف يونانين جي مدد ڪئي.

* لوڪرينش جي بادشاهه آئيلس جي پٽ اياس، اٿينا ديويءَ جي مندر ۾ ٽراءِ جي بادشاهه پريام جــي ڌيءَ ڪئسينڊرا سان زوري زنا ڪيو، ان تـان اٿينا ديويءَ کـي ڏاڍي ڪاوڙ آئــي، ان جي چوڻ تي پوزيڊون ديوتا اياس کي ماري ڇڏيو.

* ڪريٽ جي بادشاهه مينوس، هن ديوتا کان سندس نالي ۾ قربان ڪرڻ لاءِ، هڪ سهڻو سامونڊي سان (ڍڳو) ورتــو ۽ لالچ ۾ ان کي قربان نه ڪيو پر پاڻ وٽ رکيائين. انهيءَ تان ڪاوڙجي پوزيڊون ديوتا، مينوس بادشاهه جي راڻي پاسيفاءِ جــي دل ۾ ان ڍڳي سان ميلاپ ڪرڻ جي خواهش پيدا ڪئي. راڻيءَ ان مقصد سان مشهور يوناني ڪاريگر واڍي ڊانيڊالس هٿان ڪاٺ جي هڪ اهڙي ڳئون ٺهرائي جا هوبهو اصل جهڙي هئي ۽ ان ڳئون جي اندر ويهي راڻيءَ ان ڍڳي کي جنسي ميلاپ لاءِ آماده ڪيو. ڍڳي سان ميلاپ جي نتيجي ۾ راڻيءَ کــي مينوٽور نالي هڪ پٽ ڄائو. جنهن جو مٿيون ڌڙ ڍڳي جهڙو ۽ هيٺيون ڌڙ ماڻهو جو هو.

* پوزيڊون ديوتا هن ڌرتيءَ جي ڪيترن علائقن تي پنهنجي تسلط جون دعوائون ڪيون. خاص ڪري اٿينس ۽ ٽروئيزان جي شهرن تان سندس مقابلو اٿينا ديويءَ سان ٿيو ۽ آرگوس جي شهر تان سندس هيرا ديويءَ سان تڪرار ٿيو. اٿينس ۾ هــن ديوتــا،

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

پنهنجي ٽن منهن واري ٻچي هٿي هڪ چشمو پيدا ڪيو، پر ان جو پاڻي ڪارو نڪتو. سندس مقابلي ۾ اٿينا ديوي هڪ زيتون جو وڻ اتي جو اتي پيدا ڪيو. ظاهر آهي ته اٿينس جي ماڻهن کي کاري پاڻيءَ بدران زيتون وڌيڪ وڻيو هوندو. سو اهڙيءَ طرح اٿينس تي اٿينا ديويءَ جو ڪالو پيو ۽ هن ديوتا ان تان هٿ ڪنيو.

✳ آرگوس جي شهر تان سندس ٽڪر هيرا ديويءَ سان ٿيو. ان مقابلي ۾ آرگوس جي آسپاس جي سمورن درياهي ديوتائن هيراديويءَ جو ساٿ ڏنو، ان ڪري پوزيڊون ديوتا ڪاوڙ ۾ اچي آرگوس وٽ سموري زمين کي سامونڊي کاري پاڻيءَ سان ٻري ڇڏيو ۽ دريائن جا پيٽ سڪائي ڇڏيا. لبيا جي شهزادي اميموني هن ديوتا کي اتي ملي هئي.

✳ ڪارنٿ جي ملڪ تان وري سندس تڪرار هيليوس (سورج) ديوتا سان ٿي پيو، پر ان ۾ پوزيڊون ديوتا سو پارو ٿيو ۽ اهڙيءَ طرح ڪارنٿ جو سامونڊي ڪنارو سندس تسلط هيٺ آيو.

✳ پوزيڊون ديوتا انتقامي جذبي سان گڏ هڪ مهربان ۽ فياض دل جو مالڪ هو. هن پنهنجي سريتن ۽ محبوبائن تي مهربانيون ڪرڻ کانسواءِ ڪيترن ماڻهن توڙي ديوتائن سان به مهربانيون ۽ مددون ڪيون.

✳ ٿيسيلي جو ملڪ جيڪو اڳي پاڻيءَ هيٺ هڪ وڏي ڍنڍ هئي، اتي هن ديوتا هڪ زلزلو آڻي، پاڻي ختم ڪري، هڪ نئون ملڪ بڻايو.

✳ هن انو ديويءَ کي سندس پٽ سميت ٻڏڻ کان بچايو.

✳ ملاحن کي سامونڊي طوفانن کان بچائڻ لاءِ هن ديوتا ڪئسٽر

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

۽ پولي ڊيوسز کي ملاحن جو محافظ بنائي، انهن کي طوفانن روکي سمنڊ کي ماٺو ڪرڻ جي ذات ڏني.

✳ زلزلن اچڻ وقت ماڻهو هن ديوتا کان مدد لاءِ دعا گهرندا هئا. ڪيس امفاليوز (ڀرنڊڙ جبلن جي لاوي ۾ ترڪڻ ۽ ڪچڻ کان بچائيندڙ) جي لقب سان سڏيو ويندو هو.

✳ هن ديوتا ميسينا جي بادشاهہ جي پٽ آئڊاس کي مارپيسا ماڻڻ ۾ مدد ڪئي، مارپيسا جي پيءُ ايونش گهوڙي گاڏين جي ڊوڙ جو مقابلو ڪرايو ۽ اهو اعلان ڪيو هو تہ جيڪو بہ اها ڊوڙ کٽندو ان کي مارپيسا جو سڱ ملندو. پوزيڊون ديوتا آئڊس کي سهڻن پرن وارن اڏامندڙ گهوڙن سان گاڏي ڏني، جنهن ۾ هو مارپيسا کي ڀڄائي ويو. اهڙا ئي گهوڙا هن ٽرِيس جي بادشاهہ رهيسس کي بہ ڏنا. جن گهوڙن لاءِ پيشن گوئي ڪيل هئي تہ جيڪڏهين انهن ٽراءِ جي ميدانن مان گاهہ پٽيو، چنو يا اسڪامينڊر نديءَ جو پاڻي پيتو تہ يوناني ڪڏهين بہ ٽرائي فتح نہ ڪري سگهندا. ان ڪري اوڊي سيس ۽ ڊايوميڊس وڃي ولي رهيسر کي ماري سندس گهوڙا چورائي ويا.

✳ انجيئا جي شهزادي پيليس کي بہ سندس ڏينس ديويءَ سان شاديءَ ۾، پوزيڊون ديوتا اهڙا ئي بہ لافاني ۽ لاثاني گهوڙا ايڪسانٿس ۽ باليئس نالي سوکڙي ڪري ڏنا هئا.

✳ پوزيڊون ديوتا نہ فقط پنهنجي مرضيءَ موجب ڪهڙي بہ شڪل اختيار ڪرڻ تي قادر هو، پر هن کي اها بہ طاقت هئي جو ڪنهن کي بہ اهڙي ذات ڏئي ٿي سگهيو. هن پنهنجي پٽ پيري ڪلائي مينس ۽ پنهنجي سريت ميسترا کي بہ اهڙي ڪرامت ڏني هئي.

✳ مڇانن کي مڇيءَ جو ڏس ڏيڻ لاءِ سامونڊي ڪناري تي

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

هن ديوتا هڪ ڏڳو ٻيهاري چڙهيو هو. ان ياد ۾ ڪورسائرا ٻيٽ جا ماڻهو هن ديوتا جي پوڄا ۾ پتل جو هڪ ڏڳو پيش ڪندا هئا.

✳ ڊيلفي مندر ۾ ٿيل پيشن گوئيءَ موجب، ماڻهو پنهنجي شڪار جو عشر (ڏهون حصو) هن ديوتا جي نالي ۾ ڪڍندا هئا.

✳ هن ديوتا کي اسٿميا ۾ پوڄيو ويندو هو ان کان سواءِ بوئيشيا ۾ ڊيلفيءَ ۾ به سندس عبادت ڪئي ويندي هئي. سندس مجسمن ۾ کيس ڏکڻو قداور ۽ ڏاڙهيءَ سان هڪ وزنائتو جوان ڪري ڏيکاريو ويو آهي. روم جا ماڻهو کيس نيپچون سڏيندا آهن.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

هئڊيز (پلوٽو) ديوتا

Hades (Pluto)

هئڊيز [ديــوتــا] جــون صفتون

ڪرونس ديوتا ۽ ريئا ديويءَ جو پٽ. زوس ۽ پوزيڊون ديوتائن ۽ هيرا. هيسٽيا ۽ ڊميٽر ديوين جو ڀاءُ. ڪائنات جي ٽئين حصي جو مالڪ، زير زمين (پاتار) جي دنيا جو ديوتا، مئل دنيا جو بادشاهه.

ٻالا ۽ لقب

هئڊيز اکر جي معنيٰ آهي اڻ ڏٺل. هن ديوتا کي ڊس Dis (شاهوڪار)، يوبوليئس (Eubouleus) (سٺو صلاحڪار)،

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ڪلائي مينوس Klymenos (وڏي نالي وارو)، پالي ڊيگمن Polydegmon (مهمان نواز)، پائي لارٽيس (Pyartes) (دربان) ۽ اسٽائي جيروس Stygeros (نفرت انگيز) جي لقبن سان سڏيو ويو آهي. سندس هڪ لقب زوس ڪٽاچٿونيئس Zeus Katachthonios (پاتار جو زوس) به آهي.

مرڻ کان پوءِ

مرڻ کان پوءِ سڀني ساهوارن جا روح زنده سمجهيا ويندا هئا ۽ قدرتي ڪ تي ساهه ڇڏڻ کان پوءِ سندن لاش روحاني پاڇا سمجهيا ويندا هئا ۽ مرڻ شرط انهن کي پاتار ۾ اماڻيو ويندو هو جتي هئڊيز ديوتا جي بادشاهي هئي. اتي بنا رت جي سندن مجهول ۽ وسائل جسم هڪ عجيب مڪاني زندگي گذاريندا هئا.

مرڻ کان پوءِ سمورن ساهوارن جي پاڇن ۽ روحن کي گڏ ڪري هرمز ديوتا جي نگرانيءَ ۾ دريا جي ٻئي پار پهچائڻ ۾ موڪليو ويندو هو. ان پهچائڻ جو نا ڪٿو جهونو ملاح چارون هوندو هو. جيئن پيڙي رواني ٿيندي هئي، تيئن سربي رس نالي هڪ ڪُتي جهڙي بلا انهن مُردن تي بيهي ڪين واپس نه موٽڻ لاءِ دڙڪا ڏيندي هئي. جڏهين اها پيڙي اسٽائڪس دريا جي ٻئي پار پهچندي هئي ته سڀني مسافر مُردن کي او بولوس (Obolos) نالي هڪ سڪو ڏيڻو پوندو هو. اهو ڀاڙو ڀري وري سمورا مُردا آتشي منصف مينوس رهدا منٿائيس ۽ اياڪس جي اڳيان پيش ٿيندا هئا. انهيءَ پڇاڻي کانپوءِ سڀني کي اسفوڊيل (Asphodel) نالي هڪ اونداهي پٽ ۾ ڇڏيو ويندو هو. اسفوڊيل جو ميدان سڄي دنيا کان ڪٽيل هڪ ويران ۽ ڀڙڀانگ ميدان سمجهيو ويندو هو.

پاتار جي بنهه تر ۾ ٽارٽارس جو هڪ ابدي اونداهي علائقو هو جتي ڏوهارين کي قيد ۾ رکيو ويندو هو.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ٿلهي ليکي پاتار جو تصور هڪ دوزخ جو تصور هو ۽ اهو هڪ اهڙو جهنمي قيد خانو هو، جنهن جو جيلر هئڊيز ديوتا هوندو هو.

پرسي فون سان زنا

هي ديوتا، زوس ديوتا جي ڊيمٽر ديويءَ مان پيدا ٿيل ڌي پرسي فون تي عاشق ٿي پيو. جيڪا سندس ڀائٽي به هئي ته ڀيڻ به هئي. ڇاڪاڻ ته زوس سندس ننڍو ڀاءُ هو ۽ ڊيمٽر سندس ڀيڻ هئي. هن ديوتا زوس ديوتا جي مدد سان پرسي فون کي زوري ڀڄائي سانس ڪارو منهن ڪيو. ڊيمٽر ديويءَ گهڻيون ڪوششون ڪيون پر هن ديوتا پرسي فون جي پانهن موٽائي نه ڏني.

جڏهين ڊيمٽر ديوي رنج ۽ ڪاوڙ وچان هن ڌرتي تي ڏڪار آندو، تڏهين زوس ديوتا سال جو ڪجهه حصو پرسي فون کي مڙس وٽ ۽ باقي حصو ماءُ وٽ گذارڻ جو فيصلو ڪري دنيا کي ڏڪار کان بچايو.

پرسي فون کي مُردن جي ملڪ سڏيو ويو آهي. هئڊيز ديوتا جو ديوتائن جي دنيا ۾ ٻيو ڪو به اهڙو خاص ڪردار ڪونهي. سندس پوڄا جو ڪو خاص مندر يونان توڙي روم ۾ نه هو. فقط ايلوسس جي اسرارن ۾ جيڪا مخفي پوڄا ٿيندي هئي. ان ۾ ڊرامي جي صورت ۾ هن ديوتا کي پرسي فون کي زوري زنا ڪرڻ کان پوءِ کيس زوري ڀڄائيندي ڏيکاريو ويندو هو.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

هيسٽيا (ويسٽا) ديوي

Hestia (Vesta)

صفتون

ڪرونس ديوتا ۽ رهيا ديويءَ جي ڌيءَ، زوس ديوتا جي ڀيڻ، گهرو زندگيءَ جي سرپرست، گهرو آتش دان (چُلهه) جي ديوي، قرباني جي رسمن جي مهندار، ڪائنات جي چُلهه جي ديوي. ڪنواري. ٻارنهن اهم اولمپيائي ديوتائن منجهان هڪڙي.

هيسٽيا جا عاشق

هن ديويءَ جي ٻاءُ پوزيڊون ديوتا ۽ ڀائٽي اپالو ديوتا ساڻس شادي ڪرڻ جي آڇ ڪئي، پر هن ديويءَ سڄي عمر ڪنواري رهڻ جو عهد ڪري پنهنجي جند ڇڏائي.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

هي ديوي گهر ۽ چلهه جي ديوي هئڻ ڪري هر ڪنهن گهر جي سرپرست هئي. هر ڪنهن گهر ۾ چلهه ته هوندي آهي. ان ڪري سڀني گهرن ۾ روزانو سندس پوڄا ڪئي ويندي هئي. هر ڪنهن شهر ۾ هڪ گڏيل مچ ٻاريو ويندو هو ۽ هن ديويءَ جا پوڄاري ان مچ جي باهه ڪڏهن به اجهامڻ نه ڏيندا هئا. هر ڪنهن نئين چاول ٻار کي سندس ڪٽنب جو ڀاتي بنائڻ لاءِ ڀيرايائين آن مچ تي آندو ويندو هو. ماني کائڻ کان اڳ ۾ هن ديويءَ جي نالي نذرانو ڪڍيو ويندو هو. سندس پوڄارڻيون هميشه ڪنواريون رهنديون هيون. روم ۾ هن ديويءَ جي مچ جي باهه جي سنڀال لاءِ ڇهه ڪنواريون پوڄاريون هونديون هيون، جن کي ويسٽال ڪنواريون چيو ويندو هو. جيتوڻيڪ هيسٽيا کي ڏندڪٿائن ۾ ڪا خاص اهميت ڪانهي، پر تڏهن به سندس عبادت سموري يونان ۽ روم ۾ ڦهليل هئي. هر ڪنهن فرقي ۾ هن ديويءَ جي عبادت لاءِ هڪ گڏيل مچ ضرور هوندو هو، جنهن ۾ سدائين پئي باهه ٻرندي هئي.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

هيرا (جونا) ديوي

Hera (Juno)

هيرا ديويءَ جون صفتون

ڪرونس ديوتا ۽ رهيا ديويءَ جي ڌيءَ، زوس، پوزيڊون ۽ هيڊيز ديوتائن جي ڀيڻ، زوس ديوتا جي زال، آسمان جي ديوتائن جي راڻي ليز بين Lesbean (هم- جنس پرست) عورتن جي ميلي جي اڳواڻ، هڪ حاسد ۽ ويرُ وٺو عورت، ڳئن جي راڻي، چنڊُ (ويم ڪيل) زالن جي محافظ، شادي ۽ گهرو زندگيءَ جي ديوي.

هيرا ديويءَ جا نالا

هيرا جو نالو لاطيني اکر هيروس (سورمي) مان نڪتل آهي، جنهنجو مذڪر هيرو (سورمو) آهي.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

* هيرا ديويءَ کي ايليٿائيا Eileithyia (ٻارن جي ڄم جي ديوي) سڏيو ويو آهي.

* عورتن جي زندگيءَ جي مختلف مرحلن جي نسبت سان، هيرا ديويءَ کي سلسليوار الڳ الڳ نالن سان منسوب ڪيو ويو آهي جهڙوڪ:

پارٿينوس Parthenos (ڪنواري)، ٽيليا Teleia (جوءِ - زال) ۽ چيرا Chera (رن زال يا طلاقيل). انهيءَ لاءِ هيئن چيو ويو آهي ته هيرا ديوي هر سال ڪئناٿس جي هڪ خاص چشمي ۾ وهنجڻ سان نئين سر ڪنوار ٿي ويندي هئي. هيرا ديويءَ کي هيرا لاسينا به سڏيو ويو آهي جو ڪروٽون لاسينا ۾ سندس عبادت جو هڪ وڏو مندر هوندو هو.

* ڳئون هن ديويءَ لاءِ هڪ مقدس جانور هو. ان ڪري هيرا ديويءَ کي ڳئون جي مهانڊي واري Cow-Faced يا وڏين اکين واري Large-Eyed جي نالن سان به سڏيو ويو آهي. هيرا ديويءَ جي نالي ۾ ڳئن جي قرباني به عام هئي. هن ديوي جي ڏينهن تي وڏي تعداد ۾ ڏڳي گاڏين جو جلوس ڪڍيو ويندو هو. ان ڏس ۾ ڪيس ڏڳن جوڙڻ جي پانيارين جي ديوي Lady of the yoke به ڪوٺيو ويو آهي.

* ڳئون ڪانسواءِ پکين ۾ ڪوئل ۽ مور به سندس پاڪ جانور ليکيا ويا آهن. ڏاڙهون ۽ صوف هن ديوي لاءِ مقدس ميوا آهن.

هيرا ديويءَ لاءِ چيو ويو آهي ته هوءَ ساموس شهر ۾ ڄائي هئي. هوءَ جڏهين ٻيءُ جي پيٽ مان نڪتي تڏهن ڪيس ٽائيٽن گهراڻي جي اوشيانس ديوتا ۽ ٽي ٿائس ديويءَ پالـي نپائي وڏو ڪيو. هيرا ديوي جي ڄمڻ، نپاڄ ۽ زوس ديوتا سان سندس شادي جي باري ۾ ڪيترين ئي هڪ ٻئي جي آبتڙ روايتون آهن.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

هيرا ديويءَ جي شادي

✳ هيرا ديوي آرگوس جي پرسان جهنگ ۾ پئي گهمندي هئي. هڪ دفعي زوس ديوتا ڪيس اتي ڏسي ورتو ۽ مٿس عاشق ٿي پيو. زوس ديوتا پنهنجي ڪرامت سان هٽرادو ميينهن واچ پيدا ڪئي ۽ پنهنجي شڪل مٽائي ڪوئل پکي بنجي، پاڻ کي ڪٽي هيرا ديويءَ جي ڪپڙن ۾ اڇلايو. ان ڪان پوءِ زوس ديوتا پنهنجي اصلي صورت ۾ لڪري ظاهر ٿيو ۽ ڪٽي هيرا ديوي کي ڀاڪرن ۾ جهليائين. پوءِ زوس ديوتا هيرا ديوي سان شادي ڪرڻ جو وچن ڪيو.

✳ هڪ ٻي روايت ۾ چيو ويو آهي ته سندن ڀيرين ملاقات يوبوئيا جي ملڪ ۾ ٿي هئي ۽ زوس ديوتا هيرا ديويءَ کي اتان ڀڄائي سائيٿيران جبل جي هڪ غار ۾ وٺي ويو. ڀميان هيراديوي جي سنڀال ڪندڙ ڀانهي ماڪرس ۾ سندن پيرو ڪٽي اچي ان غار وٽ منهن ڪڍيو. پر سائيٿيران جبل وٽان هڪ آ٠ ۾ ڪيس اڳتي وڌڻ ڪان منع ڪئي وئي. ڪيس اهو ٻڌايو ويو ته زوس ديوتا غار ۾ ليٽو ديويءَ سان گڏ ستل آهي، پر ائين نه هو. اندر ليٽو نه، پر هيرا ديوي زوس سان گڏ ستل هئي.

اهڙيءَ طرح هيرا ديويءَ جي شادي زوس ديوتا سان ٿي.

هيرا ديويءَ کي زوس ديوتا سان شاديءَ جي موقعي تي سندن ڏاڏيءَ گائيا ديوي سونا صوف ڏاج ۾ ڏنا.

هيرا ديويءَ جو اولاد

هيرا ديويءَ کي زوس ديوتا مان ٽي ٻار پيدا ٿيا، جن مان هڪ پٽ ايريز (جنگ جو ديوتا) ۽ ڏيئون الي ٿائيا (ٻارن جي ڄمر جي ديوي) ۽ هيبي (جوڀن جي ديوي) هيون. انهن ڪانسواءِ

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

هيرا ديويءَ پنهنجي مڙس جي مدد ڪانسواءِ هڪ پٽ ”هيفائسٽس“ ڄڻيو.

هيرا ديويءَ جا سندس پهاڄين کان انتقام

شاديءَ کان پوءِ زوس ديوتا هيرا ديويءَ سان وفادار نه رهيو ۽ سندس عشق هوس جون ڪارروايون اڳي کان به اڳريون ٿيڻ لڳيون. هن ڪيترين ئي ديوين، جل پرين ۽ عورتن سان جنسي تعلقات قائم ڪيا. جنهن تان هيرا ديويءَ ۽ سندس اولاد جو به زوس ديوتا سان تڪرار ۽ جهيڙو مَتل هوندو هو. هيرا ديويءَ کي جڏهن به زوس ديوتا جي ڪنهن نئين ڪارگذاريءَ جي خبر پوندي هئي ته هوءَ ترت زوس جي سريتن کي سيڪتون ڏيندي هئي، ايتري قدر جو انهن جي اولاد کي به سندس ويرو روڌ جو نشانو ٿيڻو پوندو هو. هن سيميلي، الڪميني ۽ ڪالسٽو نالي پنهنجي پهاڄين سان وڏا وئل ڪيا.

✻ هيرا ديويءَ کي جڏهن خبر پئي ته سندس مڙس هڪ پوڄارڻ دوشيزه ’آئي او‘ تي عاشق ٿي پيو آهي ته هن آءِ او کي هڪ اڇي ”وهڙي“ (ڳئون) بنائي ڇڏيو ۽ وري ان تي وڏين سڱين (ڳڪهين) جا ڪَنڊڪ چاڙهيائين، جن پنهنجي ڏنگن سان آئي او کي هڪ هنڌ ٽِڪڻ نٿي ڏنو. هيرا ان ڳئون تي پهرو ڏيڻ لاءِ آرگس نالي هڪ سئو اکين واري بلا، پهري تي بيهاري ڇڏي. جڏهن زوس ديوتا آئي او کي هڪ ڳئون (وهڙيءَ) جي صورت ۾ سڃاتي وڃي هٿ ڪيو، تڏهن هن پنهنجي پٽ هرمس ديوتا کي ڀيجيو، جنهن سُرندن سازن ۽ گيتن سان آڪاڻيون ٻڌائي، ان سئو اکين واري بلا کي سمهاري ڇڏيو ۽ پوءِ ستل حالت ۾ ان کي ماري سندس اکيون ڪڍي ڇڏيائين. اهڙي طرح آئي او هيرا جي قيد مان آزاد ٿي، زوس جي حوالي ٿي. آرگس جون اهي

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

هڪ سئو اکيون ڇونڊي هيرا ديويءَ پنهنجي پياري مور پکيءَ جي پرن ۾ لڳايون. ڇيو وڃي ٿو ته آرگس جون اهي اکيون اڄ به مور جي پرن ۾ ڏسي سگهجن ٿيون.

زوس ديوتا جيڪا به سريت رکندو هو ان کي هيرا ديوي نه ڇڏيندي هئي، چاهي ان جو ڪو به ڏوهه نه هجي يا ان ڏوهه ۾ هوءَ بي وس ڇو نه هجي. پر هيرا ديوي ان کي سخت سزا ڏيندي هئي.

✳ زوس ديوتا جي هڪ سريت ليٽو ديويءَ کي جڏهن زوس مان پيٽ ٿي پيو ته هيرا ديويءَ هن کي هن ڌرتي تي ويم ڪرڻ نٿي ڏنو ۽ سندس سڀ واهون بند ڪري ڇڏيائين. آخر زوس ديوتا جي چوڻ تي سندس ڀاءُ پوزيڊون ديوتا ليٽو ديويءَ جي ويم ڪرڻ لاءِ هڪ خاص پيٽ ڊيلوس تخليق ڪيو.

✳ زوس ديوتا جون بيشمار سريتون هيون. سڀني سان هيراديوي ساڙ رکندي هئي. زوس جي فقط هڪڙي سريت هرمز ديوتا جي ماءُ مايا هئي جنهن سان هيرا ديويءَ ڪو به وير وروڌ نه رکيو.

زال مڙس جا تعلقات

زوس ديوتا جون ڪيتريون ئي ديويون، جل پريون ۽ عورتون سريتون هيون پر سندس زال جو درجو فقط هيرا ديويءَ کي حاصل هو. هيرا ديوي زوس ديوتا جي پٽڪ راڻي هئي. پنهنجي ڀرپاڃن لاءِ سندس حسد ۽ ساڙ انتها درجي تي هو. هيرا ديويءَ جي انتقامي ڪارروائين ۾ ڪڏهن ڪڏهن زوس ديوتا به دست اندازي ڪندو هو، پنهنجي سريتن يا انهن جي اولاد کي بچائڻ لاءِ وچ ۾ ٽپي پوندو هو. ڪڏهن ڪڏهن هو هيرا ديويءَ کي سخت سزائون به ڏيندو هو. جڏهن هيرا ديويءَ زوس جي پٽ هرڪيولس کي ساڙ

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

وچان سمنڊ ۾ ٻوڙڻ ٿي چاهيو ۽ ان مقصد لاءِ وڏو طوفان برپا ڪيائين ته زوس ديوتــا اها ڳالهه سهي نه سگهيو ۽ هيرا ديويءَ کي سمورن آسماني عهدن ۽ اختيارن کان خارج ڪري ڇڏيائين.

ان کانپوءِ هيراديويءَ جي پيرن ۾ سنداڻ وجهي کيس چوڪنيو ٻڌي اولمپس جبل جي اتاهين چوٽيءَ تي لٽڪائي ڇڏيائين.

* ٽراءِ جو شهزادو ”پئرس“ جنهن ”مقابلهِ حسن“ ۾ هيرا ديوي کي رد ڪري، افروڊائيٽ کي ڪائنات جي حسين ترين ديوي قرار ڏنو. جيتوڻيڪ هيرا ديويءَ پئرس کي هن ڌرتيءَ جي بادشاهي ڏيڻ جي آڇ ڪئي، ان جي باوجود پئرس افروڊائيٽ جي حق ۾ فيصلو ڏنو. ان تان ڪاوڙجي هيرا ديويءَ مشهور ٽروجن جنگ ۾ ٽـراءِ وارن جي خلاف يونانين جي مدد ڪئي. پوزيڊون ديوتا به ان ڏس ۾ ساڻس پاڻهن پيلي ٿيو جو ان کي به ٽراءِ وارن تي خار هئا. زوس جو ڌيان جنگ تان هٽائڻ لاءِ هيرا ديويءَ، افروڊائيٽ ديويءَ کان سندس چيلهه ٻڌو مڱي ورتو، جنهن ۾ اهــا ڪرامت رکيل هئي ته جنهن به عورت کي اهو پاٽل هوندو ته هوءَ جنهن کي به چاهيندي ته پنهنجو ڪري سگهندي.

هوءَ زوس کي سوني ڪڪر ۾ وٺي وڃي اتي هو ٻئي عيش عشرت ۾ لڳي ويا.

اهڙيءَ طرح هيرا ديوي اهو طلسمي ڪمربند پائي زوس ديوتا کي پنهنجي موهه ۾ اهڙو موهت ڪري ڇڏيو جو جنگي صورتحال جو زوس ديوتا کي ڪوبه سماءُ نه رهيو. حالانڪ زوس ديوتا جو دلي لاڙو ٽراءِ وارن ڏانهن هو. اٿينا جي چڪر ڪري پوزيڊون ديوتا کي به وجهه ملي ويو. جنهن جنگ ۾ يونانين جو پاسو ڳرو ڪري ڇڏيو.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

* هيرا جو امتحان وٺڻ لاءِ زوس ديوتا هڪ ديو پروفائيروز جي دل ۾ هيرا ديويءَ سان ميلاپ ڪرڻ جو خيال پيدا ڪيو. جڏهين اهو ديو هيرا ديويءَ سان ميلاپ ڪرڻ جي ڪوشش ۾ ڪاميابيءَ جي قريب ٿيڻ تي هو ته زوس ديوتا ان کي پنهنجي وڄ ۽ گوڙ جي لٺ سان ساري ڇڏيو. ايفيالٽس نالي ديو به هيرا جي لڄ لٽڻ جي ڪوشش ڪئي هئي پر ان کي آرٽيمس ديويءَ ساري ڇڏيو.

* هيرا ديويءَ زوس ديوتا جي عشق جو هڪ نئون قصو ٻڌو. ان ڳالهه تان ڪاوڙجي هيرا ديويءَ زوس ديوتا کي ڇڏي ڏنو. حالانڪ، ان قصي ۾ ڪابه حقيقت نه هئي. قصو هيئن ٿيو ته هڪ بادشاهه سائيٿائيرون جي صلاح سان زوس ديوتا، ڪاٺ جي هڪ عورت ٺهرائي ۽ ان مٿان برقعو چاڙهي، انکي هڪ گاڏي ۾ رکايو ۽ اهو مشهور ڪرايو ته هيءَ زوس ديوتا جي نئين ڪنوار سائيٿائيرون بادشاهه جي ڌيءَ پلاٽائيا آهي. اهو ٻڌي ڪاوڙ مان هيرا ديوي اتي پهتي ۽ ان ڪاٺ جي بوتي کي پنهنجي پهاڄ سمجهي هٿي ڏاهي رکيائين. پر پوءِ جڏهين ڏٺائين ته ڳالهه ۾ ڪجهه به ڪونه هو ته ڏاڍي ڦڪي ٿي ۽ ٻئي زال مڙس کلي کلي کيرا ٿي ويا ۽ پوءِ پاڻ ۾ کير کنڊ ٿي ويا.

* حق شرع ڪندي زال مڙس سان وڌيڪ مزو ڪنهن کي ٿو ملي؟ ان مسئلي کي حل ڪرڻ لاءِ زوس ۽ هيرا جو هڪ ٻئي سان تڪرار ٿي پيو. زوس چيو ته زالن کي وڌيڪ مزو ٿو اچي. هيرا چيو ته نه مردن کي وڌيڪ مزو ٿو اچي. اهڙيءَ طرح ٻئي ٽائيريسياس نالي هڪ شخص وٽ ويا، جو ڪنهن بد دعا سبب مرد مان ٿري، سڄا ست سال عورت ٿي رهيو هو. ان ڪري هن کي زال ۽ مڙس ٻنهي جي ڪيفيتن جي خبر هئي. ٽائيريسياس ٻنهي زال مڙس کي اهو ٻڌايو ته ميلاپ ۾ عورت کي مرد جي مقابلي ۾ نئو (٩) دفعا وڌيڪ مزو ايندو

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

آهي. ٽائيريسياس هيرا ديويءَ جي ڪاوڙجي هيرا ديويءَ ان کي انڌو ڪري ڇڏيو. زوس پنهنجي زال جو فيصلو نه بدلايو باقي ٽائيريسياس تي اها مهرباني ڪيائين جو ڪيس وڏي عمر سان گڏ، پيشن گوئي ڪرڻ جي ذات به بخشي ڇڏيائين.

✳ سموري آڳاٽي يوناني دنيا جون عورتون هيرا ديويءَ جي عبادت ڪنديون هيون.

✳ روسي، هيرا ديوي کي الي ٿائيا ليوسينا سڏيندا هئا ۽ پوءِ هن کي جونو ليوسينا سڏڻ لڳا.

✳ اسٽائيم فالس (آرڪاڊيا) ۾ هيرا ديويءَ کي عورتپڻي جي جدا جدا روپن جي نمائنده حيثيت ۾ 'ڪنواري ڇوڪري'، 'زال' ۽ 'رَن.زال' جي نالن سان پوڄيو ويندو هو.

عام روايتي شادين هن ديويءَ جي مخصوص مهيني گاميليون (مئي) ۾ ٿينديون هيون. ڪنوارين کي ڏاڙهون ڏنا ويندا هئا جيڪي هن ديويءَ لاءِ پاڪ ميوا سمجهيا ٿي ويا. ڪاٺ مان ٺهيل گهوٽ ڪنوار جي مورت زوس ۽ هيرا ديويءَ جي شاديءَ جي يادگار طور رکي ويندي هئي.

آڳاٽي يوناني دنيا ۾ زالن کان سواءِ بادشاهه ۽ امير به هن ديويءَ جي پوڄا ڪندا هئا. چاڪاڻ ته هيرا ديوي ڪيترين جنگين ۾ اهم ڪردار ادا ڪيو هو ۽ ڪيترن ئي يوناني سورمن جهڙوڪ جئسن وغيره جي گهڻي مدد ڪئي هئي.

ڪيتريءَ ۾ جيڪي ڏڳا هر ۾ جوٽيا ويندا هئا انهن ۾ پهريون ڏڳو هن ديويءَ جي نالي مخصوص ڪيو هو. هن ديويءَ جي نالي ۾ جيڪي ميلا لڳندا هئا، انهن ۾ ڏڳي گاڏين جا جلوس به ڪڍيا ويندا هئا.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

هيرا ديويءَ جي تصويرن ۾ ڪيس وڏنڊڙ مهانڊي سان شاهي تاج پاتل يا گلن جي تاج سان ڏيکاريو ويو آهي، هٿ ۾ شاهي لٺ سميت ڏيکاريل آهي.

آرگوس هن ديويءَ جو مقدس شهر هو جنهن تان سندس مقابلو سندس ڀاءُ پوزيڊون ديوتا سان ٿيو هو، پر سمورن پرورن دريائي ديوتائن هن ديويءَ جو ساٿ ڏئي ڪيس ڪامياب ڪرايو.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

اٿينا (منروا ديوي)

Athena (Minerva)

اٿينا ديويءَ جون صفتون

زوس ديوتا جي ڌيءَ، جنگ، طوفان ۽ جنگي گهوڙن جي ديوي، بانسري، هر ۽ ٻين ڪيترن ئي هنرن جي موجد، ماڻهن کي ڏِڳا جوٽڻ ۽ گهوڙي سواري سيکاريندڙ، سمورن هنرن ۽ فنن جي سرپرست، اٿينس جي شهرين کي زيتون جو وڻ عنايت ڪندڙ، جهازسازي، سونارڪي ڌنڌي ۽ زالن جي گهرو هنرن ۾ گهڻو چاهه وٺندڙ، قانون سازيءَ کي ترقي وٺائيندڙ، جيوري سسٽم جاري ڪندڙ، يوناني شهرن جي محافظ، فتح آڻيندڙ، اٿينس جي سمورن ڪمنبن جي اڳواڻ، انساني زندگي جي سڄاڻ، Intellectual حصي جي ديوي. ٻارهن اهم اولمپيائي ديوين ۽ ديوتائن منجهان هڪ ديوي.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ناالا ۽ لقب

اٿينا ديويءَ کي پالاس يا پالاس اٿيني سڏيو ويو آهي. اهو اکر يوناني ٻوليءَ جي پالا Pallake (ڪنواري دوشيزه) مان نڪتل آهي . ان کان سواءِ کيس پارٿينوس Parthenos (ڪنواري) ، ٽريٽوجينا Tritogenia (پاڻيءَ مان ڄاول)، گلائوڪوپس Glaucopis (چمڪندڙ اکين واري) ، ارگيني Ergane (پورهيت)، چنلٽس Chaniltis (لغام جهليندڙ)، ڊماسيپوس Damasipos (گهوڙن جي سئيس)، اگلائوروس ۽ پانڊوروسوس (ماڪ سان ڌرتي کي زرخيزي ڏيندڙ)، هپيا Hippia (جنگي گهوڙن جي ديوي)، اريئا Arreia (جنگجو)، به سڏيو وڃي ٿو. هوءَ ڪٽنبن ۽ گهراڻن جي ميڙن (پنچائت) جي اڳواڻ هئي، ان ڪري کيس اپاتوريا، فريٽريا ۽ اگورايا Agoraia جي لقبن کانسواءِ جنگ ۾ فتحمنديءَ جي علامت طور نائيڪي فوروس (فتح آڻيندڙ) به چيو ويندو آهي.

مجسمن ۾ اٿينا ديوي کي مٿي تي تاج ۽ بدن تي زرهه، پاتل آهي. جنهن تي ايجس ڍال ۽ ميڊوسا گارگون جي سسي ڏيکاريل آهي.

هٿ وارو نيزو، زيتون جي وڻ جي ٽاري، چٻ (آلو)، نر ڪڪڙ ۽ نانگ سندس خاص نشان آهن، جيڪي سندس مجسمن ۾ به نظر اچن ٿا.

اٿينا ديويءَ جو جنم

زوس ديوتا پنهنجي ٽائيٽن ڪٽنب جي هڪ ديوي "ميٽس" تي عاشق ٿي پيو ۽ وڏي جا کوڙ کان پوءِ سندس شادي ٿي. جڏهن ميٽس ديوي پيٽ سان ٿي ته زوس کي مائٽن چتاءُ ڏنو ته هاڻي سندس پيو جيڪو ٻار ٿيندو سو توکان وڌيڪ سگهارو

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ٿيندو. ان ڊپ کان زوس پنهنجي حامله زال کي ڳڙڪائي ڇڏيو.
ميٽس زوس جي پيٽ ۾ حامله حالت ۾ پئي هئي ۽ سندس ٻار
اندر ئي اندر وڏو ٿيندو رهيو، تان جو هڪ دفعي جڏهن هيفائسٽس
زوس جي مٿي ۾ ڪهاڙيءَ جو ڌڪ هنيو ته ائينا، جوانيءَ جي
حالت ۾، هٿيارن پنهوارن سميت، زرهه پاتل، سنڌس پيءُ جي نراڙ
مان نڪري نروار ٿي.

هن ديويءَ ڪڏهن شادي نه ڪئي ۽ نه وري ڪنهن سان
جنسي ميلاپ ڪيائين، ان ڪري سندس لقب "ڪنواري" به هو.
چيو وڃي ٿو ته هيفائسٽس (افروڊائيٽ جي مڙس) ائينا جي لڄ
لٽڻ لاءِ مٿس هلان ڪئي، پر ائينا پاڻ کي بچائي وئي. ان
ڪشمڪش ۾ هيفائسٽس جا ڇم وارا جزا زمين تي ڪري پيا،
جنهن مان پوءِ هڪ ديو "ايڪري ٿوني اس" يعني (زمين جو پٽ)
پيدا ٿيو.

✳ ائينا ديويءَ ڪيترن باهمت جنگجو ديوتائن ۽ انسانن
جي مدد ڪئي. جهڙوڪ: هرڪولس، پرسيئس، بيليروفون، جئسن،
ڊائوميڊس ۽ اوڊي سس. هوءَ اوڊي سس تي ته توڙ تائين مهربان رهي.

✳ ٽراءِ واري جنگ ۾ هوءَ سموري يوناني فوج جي محافظ
بڻيل رهي.

✳ ائينا ديويءَ، ميڊوسا جهڙي سهڻي گارگون جي شڪل
اهڙي ته ڀيانڪ ڪري ڇڏي جو جيڪو به ڏانهس نهاريندو هو
سو پٿر ٿي ويندو هو. آخرڪار پرسيئس ميڊوسا کي ماري
سندس سسي لاهي اچي ائينا کي پيش ڪئي جنهن ان کي پنهنجي
زرهه جو سينگار بنايو.

✳ ائينس جي عدالتن ۾، ائينا ديويءَ جيوري سسٽم جي
ابتدا ڪئي.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

✳ يونان ۾ اٿينا ديويءَ پرڏيهي ماڻهن جي مهمان نوازي جي روايت وڌي.

✳ اٿينس شهر تي قبضو ڄمائڻ لاءِ اٿينا ديويءَ جو سنڌس چاچي پوزيڊون ديوتا سان مقابلو ٿيو جنهن ۾ اٿينا ديويءَ کي ڪاميابي حاصل ٿي.

✳ اٿينس ۾ پوزيڊون ديوتا پنهنجي ڪرامت سان هڪ کاري پاڻيءَ جو چشمو پيدا ڪيو. ان جاءِ تي اٿينا ديويءَ زيتون جو وڻ پيدا ڪيو. يونان جي ماڻهن، کاري پاڻيءَ بدران زيتون کي وڌيڪ ڪارائتو سمجهيو. اهڙيءَ طرح يونانين اٿينا کي پنهنجي ديوي ڪري مڃيو ۽ سندس شان ۾ سڀ کان وڏو مندر اٿينس ۾، پارٿينان وٽ جوڙايو.

هن ديويءَ جي عبادت جو دستور يونان کان مئگنا گريشيا تائين رائج ٿيو جتي سندس عبادتگاهون وجود ۾ آيون. روم ۾ کيس منرواديوي سان مشابهت ڏني وئي.

اٿينا ديويءَ جا جيڪي مجسما ڏاهيا ويا آهن انهن مان ٽن مجسمن کي خاص طور شهرت ملي. (۱) پارٿينا ۾ رکيل "اٿينا پارٿينوس". اهو سون ۽ هاٿيءَ جي ڏندن مان ٺهيل ٻٽيهه فوٽ ڊگهو بت آهي. (۲) اٿينا پروماچوس Promachos نالي هڪ ٻيو زبردست بت. (۳) اٿينا ليمنيا Lemnia اهو مجسمو اٿينس جي هڪ نوآبادي ليمناس ٻيٽ جي آبادگارن ڏانهن منسوب ڪيل آهي جنهن ۾ اٿينا هڪ حسين ڪنواري دوشيزه جي دلڪش روپ ۾ نظر اچي ٿي.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

اپالو (ديوتا)

(Apollo)

پالو ديوتا جون صفتون

الهام ۽ پيشن گوين ڪندڙ ديوتائن جو اڳواڻ، سج جي ديوتائن مان هڪ، ڏکهي ڄمار ڏيندڙ، ڌرتيءَ کي زرخيزي، شادابي ۽ روشني بخشيندڙ، دوائن جو محافظ، وبائي مرض پکيڙيندڙ ۽ انهن کان ڇوٽڪارو ڏياريندڙ، جوانـي ۽ پيداوار ڏيندڙ، فصاحت، شاعري ۽ فنون لطيفہ جو ديوتا، طب ۽ صحت جو ديوتا، ڍڳين ۽ ڌراڙن جو نگهبان، ٻڪرن جو ديوتا، خوفناڪ انتقام وٺندڙ، بي رحم تيزانداز، بستين ۽ شهرن کي وسائيندڙ ماڻهن جو محافظ، ناڪام عاشق ۽ ڊيلفي مندر جو باني.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ڇهن تارن وارو ساز (سرندو)، تيرڪمان ۽ لاريل گل جو ٻوٽو (جنهن جا پن ڇمڪندڙ هوندا آهن). سندس خاص نشان آهن.

اپالو ديوتا جا نالا

اپالو ديوتا کي ”سول“، ”هيليوس“، ”هيليئس“(سورج ديوتا)، ”هائي پيرين“ ۽ ”فيلس“ (ڇمڪندڙ) به سڏيو ويو آهي. ڊيلوس ٻيٽ ۾ جنم ڪري ڪيس ”ڊيليئن اپالو“ به چئجي ٿو.

اپالو ديوتا جو جنم

زوس ديوتا پنهنجي اباڻي گهراڻي ٽائيٽن جي هڪ ديويءَ ”ليٽو“ تي عاشق ٿي پيو ۽ ان سان جنسي تعلق قائم ڪيائين، جنهنجي نتيجي ۾ ليٽو ديويءَ کي پيٽ ٿي پيو. جڏهن سندس ويم جا ڏينهن ويجها اچي پيا ته زوس جي زال هيرا ديويءَ کي به ڪنڙڪ پئجي وئي، تنهن ليٽو ديويءَ جي ويم ڪرڻ جي راهه ۾ چوطرف رنڊڪون وجهي ڇڏيون. هوءَ زوس جي ڪنهن به ٻي زال، سريت يا محبوبه جو اولاد برداشت ڪرڻ لاءِ تيار نه هئي. ليٽو ديوي، ويم ڪرڻ لاءِ، هن ڌرتيءَ جي ڪنڊڪڙڇ ۾ دربدر رلڻ لڳي، مگر کيس ڪو به اجهو نه مليو. هيرا ديويءَ جي ڊپ کان زمين جي ڪابه ٻيٽي، ڪابه جاءِ، هن کي پناهه ڏيڻ لاءِ تيار نه هئي، هن جي ويم لاءِ سڀني جاين ناڪار ڪئي. آخرڪار زوس ديوتا پنهنجي محبوبه کي ان مصيبت مان نجات ڏيارڻ لاءِ تيار ٿيو. هن ”بورياس“ ديوتا کي حڪم ڏنو ته ليٽوديويءَ کي کڻي وڃي ”پوزيڊون“ (زوس جي ڀاءُ) ديوتا جي حوالي ڪري. پوزيڊون، ليٽو جي ويم لاءِ هڪدم سمنڊ جي وچ ۾ ”ڊيلوس“ نالي هڪ ٻيٽ ٺاهيو جتي ليٽوديوي جاڙا ٻار ڄڻيا. اهي هئا: اپالو ديوتا ۽ سندس جاڙي ڀيڻ آرٽيمس ديوي.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

اپالو ديوتا جڏهن شرط ٽورن ٺي ڏينهن ۾ وڏي جوان ٿي ويو ۽ پنهنجي لاءِ جدا عبادت گاهه (دارالاستخاره) ٺاهڻ جي خيال کان ڊيلوس ڇڏي يونان ڏانهن روانو ٿيو. واٽ تي پائيٿان نانگڻ کي ماريائين ۽ ٽيل فوسا جل پريءَ جو چشمو، (جيڪو هڪ دارالاستخاره هو) جبل جي وڏين ڇپن سان ڍڪي ڇڏيائين. هو جڏهن ڊيلفي پهتو، ته اتي پنهنجي لاءِ هڪ شاندار مندر (دارالاستخاره) ٺهرايائين.

اپالو ديوتا هڪ دلير ۽ مرد ميدان جنگجو هو. ٽروجن جنگ ۾ سندس جنگي ڪردار تمام گهڻو مشهور آهي.

هن پنهنجي پيءُ آرٽيمس سان گڏجي ٽيٽيئس ديو کي مارڻ کان پوءِ کيس دائمي عذاب ڏيڻ لاءِ هميشه لاءِ ”ٽارٽارس“ جي اوڙاهه ۾ رکيو.

هن ”نيئوبيءَ“ کي سندس ڪيترن ٻي ٻارن سميت ماري ڇڏيو. جنهن اها ٻٽاڪ هنئي هئي ته هن اپالو جي ماءُ ليٽو کان وڌيڪ ٻار ڄڻيا آهن.

پنهنجي پٽ ”اسڪلي پيز“ جي موت جو بدلو وٺڻ لاءِ هن ”سائيڪلو پيز“ کي ساري ڇڏيو جنهن زوس ديوتا لاءِ وڄ لٺ ٺاهي هئي. جنهن جي لڳڻ سان اسڪلي پيز مري ويو هو.

اپالو ديوتا ڪيترن ئي ماڻهن، ديون، ديوتائن کي عذاب ڏنا. هڪ ’سٽٽائر‘ ديو (اڌ گهوڙو، اڌ انسان) جنهن کي پنهنجي ساز تي ناز هو. تنهن اپالو سان موسيقي جي شرط رکي مقابلو ڪيو. اپالو ديوتا اهو موسيقيءَ جو مقابلو کٽي ورتو ۽ شرط موجب هارائيندڙ سٽٽائر جي کل لاهي ڇڏيائين.

هن ڪلائيٽمِ نيسٽرا ۽ سندس عاشق ”اجي ٿس“ کي سزا ڏيڻ لاءِ ڪلائيٽم نيسٽرا جي پٽ ”اوريسٽس“ کي آٿاريو، جنهن پنهنجي ماءُ ۽ سندس عاشق کي قتل ڪري ڇڏيو.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

✳ اپالو ديوتا، حسن، جواني، سگهه ۽ آسماني قوتن ۽ مرتبن جي ميدان ۾ جيترو خوشنصيب سمجهيو وڃي ٿـو، اوترو ئي هو عشق جي ميدان ۾ ناڪام ۽ نامراد رهيو.

✳ ”لوڪوٿي“، ”ڊئفني“، ”آئي سا“، ”پولينا“، ”ڪورونس“، ”ڪلائي ميني“، ”ڪئسنڊاليا“، ”ڪلائي ٽـي“، ”سائي ايني“، ”ڪي اوني“ ۽ ”ڪئلوپي“ سڀني تـي عاشق هو پر ڪنهن به ڪيس قبول نه ڪيو.

✳ ٽراءِ جي شهزاديءَ ”ڪئسينڊرا“ تي عاشق ٿي، ڪيس رشوت ۾ پيشنگوئي ڪرڻ جي ذات ڏنائين، پر جڏهن ڪئسينڊرا محبت جو جواب محبت ۾ نه ڏنس ته ڪاوڙجي اهو پاراتو ڏنائينس ته سندس سچيءَ پيشنگوئي تي به ڪوبه ماڻهو نه وسهندو ۽ ٿيو به ائين جو هن جڏهن ٽروجن جنگ جي اڳواٽ اڳڪٿي ڪئي ته ماڻهن ان تي يقين نه ڪيو.

✳ اپالو ديوتا، ڪيومي واري مندر جي خوبصورت پڄارڻ ”سبل“ تي به عاشق ٿي پيو. سبل جڏهن اپالو ديوتا جي اڳيان آئي .تڏهن سندس پنهي هٿن جرن مٺيون واريءَ سان ڀريل هيون. عشق جي پور ۾ اچي اپالو ديوتا سبل کي واريءَ جي هڪ هڪ ذري جي برابر هزارين سالن جي هڪ تمام ڊگهي (جوانيءَ جي حالت ۾) حياتي ڏني، پر جڏهن نياڳي پوڄارڻ پنهنجي بزرگ ديوتا جي محبت ٺڪرائي ڇڏي، تڏهن ڪاوڙ ۾ اچي اپالو ديوتا سبل کي هڪ هزار سالن تائين پوڙهي عورت جـي شڪل ۾ حياتي گذارڻ جي سزا ڏني.

✳ ڪئسنڊاليا جل پري تي به اپالو عاشق ٿيو هـو، هـن

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

پريءَ اپالو جي ور چڙهڻ کان اڳ، پاڻ کي هڪ چشمي ۾ اهلائي ڇڏيو.

✻ ڊئفني نالي هڪ جل پري، جنهن تي اپالو عاشق ٿيو هو، تنهن اپالو جي محبت جي جواب ۾ شڪل مٽائي لاريل جو هڪ ٻوٽو ٿيڻ پسند ڪيو.

✻ ”مارپيسا“ نالي هڪ دوشيزه تي اپالو عاشق ٿيو هو. ان ڇوڪريءَ سان بادشاهه جو پٽ آئِڊاس به عشق ڪندو هو. نتيجي ۾ هي ٻئي پاڻ ۾ وڙهي پيا. آخرڪار، زوس ديوتا فيصلي جو اختيار ڇوڪريءَ کي ڏنو جنهن اپالو کي رد ڪري آئي ڊاس کي پنهنجو مڙس چونڊيو.

✻ اپالو ديوتا سائي نوبي ديويءَ سان به عشق ڪيو پر هن سائس وڏي ٺڳي ڪئي ۽ ان ۾ ڪامياب به ٿي. ”سائي نوبي“ عشق جي قبوليت لاءِ پنهنجي هڪ خواهش اڳ ـ واٽ تي مڃائڻ ڪاڻ اپالو کان واعدو ورتو جنهن تي اپالو عمل ڪيو. ان خواهش تحت ’سائي نوبي‘ مرڻ ڪنڌيءَ تائين ڪنواري رهڻ جي آرزو ڏيکاري، اهڙي طرح اپالو هن ديويءَ کي به حاصل نه ڪري سگهيو.

✻ اپالو ديوتا ڪيترن سهڻن ڇوڪرن سان به عشق ڪيا جهڙوڪ؛ هياسنٿس وغيره.

✻ اپالو ديوتا انسانن جي غلاميءَ ۽ نوڪري ۾ به رهيو آهي. سندس پهريون انساني آقا ٿيسليءَ ۾ فراءِ ملڪ جو بادشاهه آڊميٽس هو.

✻ اپالو جي دعا سان آڊميٽس بادشاهه جي، سمورين ڍڪين ڳئن، جاڙا ڦر ڄڻيا. ان کان سواءِ اپالو ديوتا آڊميٽس کي اها پڪ به ڏني ته هو سدائين جيئرو رهندو.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

اپالو ۽ پوزيڊون ديوتا سان گڏجي اجوري تي ٽراءِ جي قلعي جون ديوارون ٺاهيون. هڪ ئي چوٽي اها آهي ته قلعي جون پٿيون فقط پوزيڊون وڌيون ۽ اپالو "لائو ميڊان" بادشاهہ جو چوپايو مال چاريو. آخرڪار جڏهن ڪم پورو ٿيو ته لائوميڊان بادشاهہ پنهنجي قول تان ڦري ويو ۽ ان ڪري اپالو ديوتا ڪاوڙجي ٽراءِ جي شهر ۾ وبا پکيڙي ڇڏي.

اپالو ديوتا جي اعزاز ۾ ڊيلفيءَ وٽ راندين، پهلوانيءَ جي ڪرتبن، ڪسرت ۽ ڳائڻ وڄائڻ جا مقابلا ٿيندا هئا. جن کي "پائيٿين گيمز" سڏبو هو.

ڊيلفيءَ جي مندر کان سواءِ ڊيلوس ۽ اٽليءَ ۾ "ڪيومي" وٽ بہ اپالو ديوتا جا مندر قائم ڪيا ويا.

books.sindhsalamat.com   www.sindhsalamat.com

افروڊائيٽ (وينس ديوي)

Aphrodite (Venus)

صفتون

حسن ۽ عشق جي ديوي، جنسي جذبن جي علامت، وفاداريءَ کان اڻ ڄاڻ، ملاحن ۽ مهاڻن جي ديوي، سموري نباتات زرخيزي جي ديوي، جانورن ۾ جنسي ڪشش ۽ ڇڪ پيدا ڪندڙ، ماڻهن جي ڄمر، شادي ۽ گهريلو زندگيءَ جي اڳواڻ، باغن جي ديوي، زمين ۽ آسمان مان پيدا ٿيندڙ زرخيزيءَ جي علامت، عشق حقيقي ۽ عشق مجازي بخشيندڙ، عام انسانن ۾ محبت ۽ جنسي ڪشش پيدا ڪندڙ، ڪنهن کي ڪنهن سان ٻه عشق ۾ ڦاسائڻ تي قادر،

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

عاشقن ۽ معشوقن جي مددگار، سڀني ديوين ۾ حسين ترين، بيحد انتقام پسند، ٻارهن اولمپهائي ديوين ۽ديوتائن منجهان هڪڙي.

آرسي، گلاب جو گل، پوست جو ٻوٽو، ميندي، جو وڻ، صوف جو ميوو، هنج ۽ ڳيرو پکي، ڊولفن مڇي ۽ ڪهيڙو، سندس مقدس نشان آهن. قبرص ٻيٽ ۾ پيفاس جو شهر به هن لاءِ مقدس آهي.

افروڊائيٽ ديويءَ کي سندس جنم جي لحاظ کان اندايوميني (سمنڊ مان اڀرندڙ)، سائيٿيريا، پيجين ۽ سپرس (قبرصي) جي نالي سان سڏيو ويو آهي. ڪيس يوپلويا Euploia (سٺائو سامونڊي سفر بخشيندڙ) ۽ گالينايا Galenaea (سٺائي واءُ جي ديوي) جي نالي سان به سڏجي ٿو. افروڊائيٽ کي روم جا ماڻهو ”وينس“ جي نالي سان ياد ڪن ٿا.

افروڊائيٽ جي پيدائش

افروڊائٽ کي، يوناني شاعر هومر، زوس ديوتا جي ڌيءَ ڄاڻايو آهي، جيڪا ڪيس ٽائيٽن زال ڊائيونيءَ مان پيدا ٿي. افروڊائيٽ جي جنم بابت، هومر جي ان نظريي کي عام طور قبول نٿو ڪيو وڃي. يوناني شاعر هيسيئڊ جي چوڻ موجب، افروڊائيٽ سمنڊ جي ڳجيءَ مان پيدا ٿي. سمنڊ جي ڳجيءَ کي يوناني ٻوليءَ ۾ افروس Aphros چون ٿا. افروڊائيٽ جو نالو به افروس اکر مان نڪتل آهي. هيسيئڊ جي ڪٿا مطابق، ڪرونس ديوتا، پنهنجي پيءُ ”يورانس“ کان آسمانن جو اقتدار ڦرڻ لاءِ جنگ جوٽي. آخر هن پنهنجي پيءُ کي گرفتار ڪري، سندس ڳجها عضوا وڍي، قبرص يا سائيٿيريا جي پيفاس شهر ويجهو سمنڊ ۾ اڇلايا. يورانس جي ڳجهن عضون ڪرڻ شرط، سمنڊ ۾ ڳجي پيدا ٿي ۽ پوءِ ان ڳجيءَ مان افروڊائيٽ، حسن ۽ جوڀن جي جوت ۾ جڳ مڳ ڪندي

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ڪندي اڳهاڙي اگهاڙي، نڪري نروار ٿي. جڏهن هوءَ ترندي خشڪيءَ تي آئي ته سندس ڳس ۾، هرطرف گل ڦل ڦٽي پيا.

افروڊائيٽ جي حسين ترين هجڻ بابت پئرس جو فيصلو (Judgement of Paris)

ڪائنات جي حسين ترين ديوي ڪير آهي؟ ان ڳالهه تان افروڊائيٽ، ائٿينا ۽ هيرا ديوين ۾ جهيڙو ٿي پيو. آخر اهو معاملو زوس ديوتا جي آڏو آندو ويو. هن حڪم ڏنو ته اهو فيصلو 'پئرس' نالي هڪ حسين جوان ڪان ڪرايو وڃي، جيڪو ٽراءِ جي بادشاه 'پريام' جو پٽ آهي ۽ ايدا جبل وٽ ريڍون چاري رهيو آهي. زوس ديوتا جي خواهش مطابق، هي ٽيئي حسين ترين ديويون، هرمس ديوتا سان گڏجي، پئرس وٽ پهتيون ۽ پنهنجو فيصلو ڪرائڻ جي خواهش ظاهر ڪيائون. فيصلو ڏيڻ کان اڳ، هيرا ديويءَ پئرس کي لالچ ڏني ته، اگر ڪيس حسين ترين قرار ڏيندو ته هو سڄي روءِ زمين جي بادشاهي سندس حوالي ڪندي. اهڙا حالت ڏسي، ائٿينا ديوي پئرس کي ذهانت، عظمت ۽ جنگ ۾ فتحمنديءَ جي ذات ڏيڻ جي آڇ ڪئي. افروڊائيٽ ڏٺو ته هو ٻئي ديويون پنهنجي حق ۾ فيصلو ڪرائڻ لاءِ لالچ ڏئي رهيون آهن، ته هن پئرس کي دنيا جي خوبصورت عورت 'هيلن' ڏيڻ جو واعدو ڪيو، جيڪا اسپارٽا جي بادشاهه جي زال هئي. پئرس ان آڇ تي ڍرو ٿي پيو. ۽ افروڊائيٽ کي "ڪائنات جي حسين ترين ديوي" قرار ڏنائين. درحقيقت، هوءَ ان اعزاز جي لائق پڻ هئي.

پوءِ، واعدي مطابق افروڊائيٽ، اسپارٽا جي بادشاهه جي زال 'هيلن' کي ڀڄائڻ ۾ پئرس جي مدد ڪئي. پئرس دنيا جي ان حسين ترين عورت کي اغوا ڪري، پنهنجي رياست "ٽراءِ" ۾ ڪٺي آيو. اسپارٽا جو بادشاهه پنهنجي زال هيلن واپس وٺڻ لاءِ، زبردست يوناني فوجن سميت ٽراءِ تي ڪاهي آيو. هنن ٻنهي ڌرين ۾ خوفناڪ

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

جنگ لڳي، جا ڏهه سال جاري رهي. (هيءَ جنگ ٽروجن وار Trojan war جي نالي سان سڄي دنيا ۾ مشهور آهي.) ٽراءِ وارن کي زبردست شڪست نصيب ٿي. اسپارٽا جو بادشاهه پنهنجي زال واپس وٺڻ ۾ ڪامياب ٿيو. هن ڪاوڙ ۽ نفرت وچان، ٽراءِ جي شهر کي باهيون ڏئي مڪمل طور ساڙائي ڇڏيو. ٽراءِ جي بادشاهه کي پٽن ۽ ڌيئرن سميت قتل ڪيو ويو. خود پئرس به جنگ دوران سخت زخمي ٿيو ۽ آخر مري ويو.

افروڊائيٽ جي شادي ۽ هنجا عشق

✳ سونهن، سوڀيا ۽ محبت جي هن ديويءَ جي شادي هيرا ديويءَ جي پٽ 'هيفائسٽس' نالي هڪ ديوتا سان ٿي، جيڪو بڇڙي شڪل وارو ۽ پيرن کان منڊو هو. هيفائسٽس جڏهن پيدا ٿيو هو ته هن جي ماءُ کيس سمنڊ ۾ اڇلائي ڇڏيو، ڇاڪاڻ ته هو شڪل صورت جو تمام ڀوائتو هو. هيفائسٽس لاءِ چيو وڃي ٿو ته هو زوس جو ناجائز پٽ هو.

✳ افروڊائيٽ، ڪيترن ئي ديوتائن ۽ انسانن سان عشق ڪيا ۽ انهن سان جنسي تعلقات قائم ڪيائين. زوس ديوتا جي پٽ 'ايريز' ديوتا سان ڪري پيئي. ان ڳالهه جي سڌس، سج ديوتا هيليوس، سندس مڙس هيفائسٽس کي ڏني. جيڪو پنهنجي پلنگ تي لوهي ڄار لڳائي، لڪي ويهي رهيو. ڀوءِ جيئن ئي افروڊائيٽ ۽ ارس ديوتا پاڻ ۾ عيش عشرت ڪرڻ لڳا ته هيفائسٽس کين قابو ڪري، بيحيائيءَ واري حالت ۾، سڀني ديوتائن اڳيان ڪٺي آيو ته جيئن هو به اهو تماشو ڏسن. آخر، زوس جي چوڻ تي ٻين ديوتا وچ ۾ پئي، ارس تي ڏنڊ وڌو. اهڙيءَ طرح افروڊائيٽ تان اها خواري ختم ٿي. افروڊائيٽ ديويءَ کي ايريز ديوتا مان ٽي ٻار هارمونيا، فوبوس ۽ ڊيموس پيدا ٿيا.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

* زيوس ديوتا جو پيو پٽ ’هيرمز‘ به افروڊائيٽ تي عاشق ٿي پيو، پر افروڊائيٽ هن جي قبضي ۾ نه آئي. آخر زيوس ديوتا پنهنجي پٽ جي مدد ڪرڻ لاءِ سندس عقاب پکيءَ کي مقرر ڪيو جيڪو افروڊائيٽ جي جتي کڻي آيو. زيوس اها جتي هيرمز جي حوالي ڪئي. افروڊائيٽ جتي حاصل ڪرڻ لاءِ پنهنجو پاڻ کي هيرمز جي حوالي ڪرڻ لاءِ راضي ٿي، هنن ٻنهي جنسي تعلقات قائم ڪيا، نتيجي طور کين ’هرمافروڊائٽس‘ پيدا ٿيو، جيڪو هڪ ئي وقت عورت ۽ مرد هو.

* افروڊائيٽ ديوي، انسان اينچائسز ۽ اينڪائسس سان به جنسي تعلقات قائم ڪيا، اينڪائسس مان کيس اولاد به ٿيو، جنهن روم شهر جو بنياد وڌو.

* افروڊائيٽ ٿريس جي ٻين پٽ ’ڊائيونيسس‘ سان به محبت ڪئي، جنهن مان کيس ’پرائپس‘ نالي پٽ ڄائو. پرائپس لاءِ چيو وڃي ٿو ته هو افروڊائيٽ کي ڊائيونيسس مان ... سان پيدا ٿيو هو.

* افروڊائيٽ روم جي ديوتا ”پوزيڊون“ سان به محبت ڪئي ۽ ساڻس جنسي تعلقات رکيا. نتيجي طور، هنن کي ’روڊس‘ نالي پٽ ڄائو.

* افروڊائيٽ جو پيان ديوتا سان به عشق ٿيو ۽ ان سان به جنسي تعلقات رکيائين.

افروڊائيٽ ـ انتقام وٺندڙ ديوي

افروڊائيٽ ديوي، بيحد انتقام وٺندڙ هئي، جيڪي سندس نافرماني ڪندا هئا، يا پاڻ کي وڌيڪ سهڻو سمجهندا هئا، تن تي قهر نازل ڪندي هئي.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

✳ قبرص جي بادشاهہ 'مائنيراس' جي ڌيءَ "مرها" پاڻ لاءِ افروڊائيٽ کان بہ وڌيڪ خوبصورت هئڻ جي هام هڻندي. هن افروڊائيٽ جي بندگي بہ ڪرڻ ڇڏي ڏني. ان ڳالهہ تان ڏمرجي افروڊائيٽ مرها کان انتهائي ڀوائتو ۽ لڳ ڪانداريندڙ انتقام ورتو. هن مرها کي سندس پيءُ جي عشق ۾ مبتلا ڪري ڇڏيو. اهڙي طرح، پيءُ ۽ ڌيءَ پاڻ ۾ ناجائز جنسي تعلقات قائم ڪيا. نتيجي طور، هن کي ائڊونس Adonis نالي پٽ ڄائو، جيڪو انتهائي خوبصورت هو. هن ديوي ان ٻار کي ڪٺي وجهي پرسي فون ديويءَ وٽ لڪايو. ائڊونس جڏهن جوان ٿيو تہ پرسي فون ديوي ۽ افروڊائيٽ ٻئي هن تي عاشق ٿي پيون. ان جهڳڙي ڪري هنن ٻنهي ديوين ۾ سخت ويڙهہ ٿي. آخر زوس ديوتا، فيصلي لاءِ ميدان ۾ آيو. هن ٻنهي ڌرين جي ڳالهہ ٻڌڻ کان پوءِ، فيصلو ڪيو تہ ائڊونس سال جا چار مهينا پرسي‌فون وٽ ۽ ٻيا چار مهينا افروڊائيٽ وٽ گذاريندو. باقي چار مهينا ائڊونس تي ڇڏيائين تہ، هو جنهن وٽ بہ چاهي، ان سان رهي. ائڊونس باقي چار مهينا بہ افروڊائيٽ وٽ ئي گذاريندو هو.

✳ هن ديوي، سڀ کان وڌيڪ انتقام هپوليٽس کان ورتو، جنهن اها پڪ ڪئي هئي تہ ڪنهن جي بہ محبت جو جادو نٿو هلي سگهي. هن ديوي هپوليٽس جي ماٽيجي ماءُ فائڊرا کي سندس محبت ۾ قابو ڪري ڇڏيو. هپوليٽس پنهنجي ماءُ سان ناجائز تعلقات قائم ڪرڻ کان انڪار ڪيو. نتيجي طور سندس ماءُ مٿس اچ لڳڻ جو الزام هڻي خودڪشي ڪري ڇڏي. هپوليٽس جي پيءُ کي جڏهن اها خبر پئي تہ هن پنهنجي پٽ کي ٻاراتو ڏئي ملڪ مان نيڪالي ڏئي ڇڏي. هپوليٽس جي ڀڄاڻي ڏاڍي ڏکدائڪ ٿي.

✳ هن ديويءَ تان "ڪليو" نالي هڪ ميوز ڇڙون ڪندي

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ڇيو تہ هوءَ ديوي ٿي ڪري هڪ انسان ”ايڊونس“ جي عشق ۾ ڦاسي پيئي آهي. هن ديوي، جوابي ڪارروائي ڪندي، ان ميوز کي ”پي رس“ نالي هڪ انسان جي عشق ۾ قابو ڪري ڇڏيو.

* هن ديويءَ، پوزيڊون ديوتا جي، چوڻ تي، قبرص جي راڻي ”پيسيفي“ کي هڪ ڍڳي جي عشق ۾ مبتلا ڪيو. جنهن مان ان راڻيءَ کي ”منونور“ (اڌ ڍڳو، اڌ انسان) پيدا ٿيو.

* هن ديوي، گلاڪس کي بہ سزا ڏني، جنهن پنهنجي گهوڙين کي وياڻ نہ ٿي ڏنو، افروڊائيٽ جي چرچ تي، گهوڙين گلاڪس کي جيئرو ئي ڪچو ڪائي ڇڏيو.

* جڏهن ليمناس ٻيٽ جي زالن، هن ديوي جي بندگي ڪرڻ ڇڏي ڏني تہ هن سندن جسم ۾ تمام بڇڙي ڌپ پيدا ڪري ڇڏي. نتيجي طور هتي جا مڙس پنهنجن زالن کان پري رهڻ لڳا. ان تان ڪاوڙجي، هن ٻيٽ جي عورتن، پنهنجا سڀئي مڙس ماري ڇڏيا.

* هن ديويءَ، پره ڦٽيءَ جي ديوي ”اوس“ کي ٻن انسانن ’سيليفيس‘ ۽ ’ٽيٿانس‘ جي عشق ۾ ڦاسائي ڇڏيو، ڇاڪاڻ تہ، اوس ديوي، افروڊائيٽ جي محبوب ايريز سان ستي هئي. هن هيليوس سان بہ ساڳي جٺ ڪئي ۽ ان کي بہ هڪ عورت ’ليوڪوٿي‘ جي محبت ۾ گرفتار ڪيو، ڇاڪاڻ تہ، هيليوس افروڊائيٽ جي مڙس وٽ چغلي هنئي هئي.

* افروڊائيٽ ديوي، ديوتائن کي چيڙائيندي ۽ مٿن چٿرون ڪندي هئي. زوس ديوتا، سندس انهن حرڪتن سبب، کيس سزا ڏيڻ لاءِ فاني انسانن جي محبت ۾ مبتلا ڪيو، جن ۾ ”ايڊونس ۽ اين ڪائيسس“ جا نالا قابل ذڪر آهن.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

افروڊائيٽ، محبت ۽ جنسي ڪشش جي علامت هئي. ونس اهڙو طلسمي چيلهه - پٽو هو جنهن کي پائڻ سان هوءَ ڪنهن به عورت يا مرد کي پنهنجي وس ڪري سگهندي هئي. هوءَ ڪنهن کي، ڪنهن جي به، محبت ۾ مبتلا ڪري ٿي سگهي. (سواءِ ائينا ۽ آرٽيمس ديوين جي). هڪ دفعو هيرا زوس کي ٽروجن جنگ ڪان پاسو ڪرائڻ جي ارادي سان پنهنجي موهه ۾ موهت ڪرائڻ جي خاطر، هن ديويءَ کان اهو چيلهه جو پٽو اڌارو ورتو. هوءَ عاشقن جي مددگار هئي. ايتري قدر جو پنهنجي پٽ اينياس کي به ڪارٿيج جي راڻي ڊائيڊو جي محبت ۾ ڪامياب ڪرڻ لاءِ مدد ڪيائين. هن ائٽلانٽا سان عشق ۾ ميلانين جي مدد ڪئي. جئسن کي ميڊيا جي عشق ۾ ڪامياب ڪيو. هيلن کي حاصل ڪرڻ لاءِ پئرس جي توڙ تائين مدد ڪئي.

شروعات ۾ ملاح ۽ مهاڻا سندس پوڄا ڪندا هئا. پوءِ يوناني دنيا ۾ سندس عبادت ٻن حيثيتن سان ڪئي وئي: هڪ افروڊائيٽ يورينيا يعني آسماني ديوي ۽ ٻي افروڊائيٽ پنڊي موس يعني عوامي افروڊائيٽ . ان کان پوءِ هوءَ عشق حقيقي ۽ عشق مجازيءَ جي ديويءَ جي مختلف روپن ۾ سامهون آئي.

يونان جي اوائلي ادب ۾ افروڊائيٽ جو روپ هڪ بي رحم ۽ مضحڪه خيز ديويءَ وارو آهي ۽ ان جي ابتڙ رومين وٽ هوءَ سنجيده ۽ رحمدل ديوي هئي.

افروڊائيٽ جا جيڪي بت ڏاهيا ويا، تن ۾ ڪيس ڏاڍي من موهيندڙ، مرڪندڙ، پرڪشش عورت جي روپ ۾ ڏيکاريو ويو آهي. هن ديويءَ جو 'ڊيميلو' نالي مشهور مجسمو پئرس جي عجائب گهر ۾ رکيل آهي.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ايرز (مارس) ديوتا

Ares (Mars)

صفتون

هيرا ديويءَ ۽ زوس ديوتا جو پٽ، جنگ، طوفان ۽ سج جي روشنيءَ جو ديوتا، ماڻهن لاءِ خوشحالي ۽ تباهي آڻيندڙ، جنگ ۽ جهيڙي جو ڪوڏيو، يوناني ڏند ڪٿائن ۾ هن ديوتا کي ٻاڪي، ٻڙردل، بي رحم، خوني ۽ بزدل ڏيکاريو ويو آهي ۽ ان جي ابتڙ رومي ڏند ڪٿائن ۾ کيس مارس جي نالي سان هڪ بهادر جنگي جوڌو سڏيو ويو آهي. جنهن جي ميدان ۾ اچڻ سان جنگي جوڌن ۾ نئو ولولو پيدا ٿي ويندو هو. رومي هن ديوتا کي ملڪ جو محافظ ديوتا تصور ڪندا هئا ۽ جيوپيٽر (زوس) ديوتا کان پوءِ ٻئي

books.sindhsalamat.com　www.sindhsalamat.com

ثمري ٽي هن ديوتا کي ٽي اهم سمجهندا هئا. هي ديوتا ٻارنهن اهم اولمپائي ديوتائن منجهان اڪيجي ٿو.

نشان

ٻڪرين ۾ ڪتا، ڪڪڙ (ڪڪڙ) ۽ گجهه ۽ جانورن ۾ ڪتو ۽ ٻگهڙ هن ديوتا لاءِ مقدس هئا ۽ پرندن ۾ مشعل ۽ نيزو سندس نشان هئا.

جنم

يوناني ڪٿا ۾ سندس جنم ٿريس ۾ ٿيو. ٿريس ۾ وڃي ٿو جتي جا ماڻهو ڏاڍا ظالم هئا.

عشق ۽ اولاد

هن ديوتا شادي نه ڪئي پر ڪيترين ديوين ۽ عورتن سان جنسي تعلقات قائم ڪيائين. سندس خاص محبوبه افروڊائيٽ ديوي هئي. هن ديوتا کي افروڊائيٽ ديويءَ مان ٻه ڄاڻا پٽ فوبوس (دهشت) ۽ ڊيموس (ڀَوَ) ۽ هڪ ڌيءَ هارمونيا پيدا ٿيا.

* هن ديوتا اگلارس نالي هڪ عورت سان به عشق ڪيو هو ۽ اگلارس کي هڪ ڌيءَ السيپه هن ديوتا منجهان ڄائي هئي.

* پائوپيا سان هن ديوتا کي سائڪنس نالي پٽ ڄائو.

* سائرِني نالي جل پريءَ سان سندس ميلاپ جي نتيجي ۾ ٻائيوميڊس پيدا ٿيو جيڪو بسٽون جو بادشاهه ٿيو.

جنگي ڪردار

ٽروجن جنگ ۾ هن ديوتا پنهنجي محبوبه افروڊائيٽ سان گڏجي يونانين جي برخلاف ٽراءِ وارن جو پاسو ورتو. اهوئي سبب

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

آهي جو يوناني سورخن ۽ شاعرن هن ديوتا ۽ سندس محبوبہ افروڊائيٽ جي گهٽتائي ڪري سندن ڪردار کي غلط رنگ ۾ پيش ڪيو آهي. هوڏانهن وري روسي سورخن مارس (ايرز) ۽ وينس (افروڊائيٽ) کي ساراهيو آهي ڇاڪاڻ تہ رومي اصل ٽراء جا هئا ۽ ٽراء جي تباهيءَ کان پوء اتي جا ماڻهو پنهنجو ملڪ ڇڏي وڃي روم پهتا هئا ۽ انهن روم شهر جو بنياد وڌو هو.

ٽروجن جنگ ۾ هن ديوتا پنهنجي پيڻ ايرس ۽ پنهنجي پن پٽن سان گڏ ٽراء وارن طرفان حصو ورتو، جنگ جي ديويءَ اين يو بہ ساڻس گڏ هئي. هن ٽراء جي فوجن جي صف بندي ڪئي ۽ کين همٿايو. سندس ماءُ هيرا ديوي ۽ پوزيڊون ديوتا ۽ اٿينا ديويءَ يونانين جي طرف هئا. پر زوس ديوتا غيرجانبدار رهيو، جيتوڻيڪ دلي طرح سندس لاڙو ٽراء وارن ڏانهن هو. هن جنگ ۾ ايرز ديوتا سخت زخمي ٿي پيو هو.

✳ پوزيڊون ديوتا جي هڪ پٽ هن ديوتا جي هڪ ڌيءَ السيپي سان ايڪرو پولس وٽ زوري زنا ڪيو. هن ديوتا ان کي اتي جو اتي ماري ڇڏيو. پوزيڊون ديوتا مٿس ديوتائن جي عدالت ۾ فريادي ٿيو. پر ديوتائن ايرز ديوتا کي حق تي سمجهي ڇڏي ڏنو.

✳ جڏهن هرڪيولس ڊيلفيءَ ڏانهن ٿي ويو تہ واٽ تي ايرز جي پٽ سائڪنس سندس اڳ جهلي ساڻس وڙهيو. ان ويڙهہ ۾ هرڪيولس سائڪنس کي ماري وڌو. ايرز ديوتا وير وٺڻ لاء هرڪيولس سان جنگ ڪئي پر اٿينا ديويءَ جي مدد سان هرڪيولس کيس زخمي ڪري وڌو.

✳ اٿينا جنگ جي ديوي هئي ۽ وڏي چالاڪ ويڙهو هئي. هن جو پنهنجي ڀاءُ ايرز سان سدائين جهيڙو هوندو هو. هڪ دفعي اٿينا ٻن ديون اوٽس ۽ الوڊائي جي هٿان ايرز کي پڪڙائي پتل جي

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

هڪ وڏي مٽ ۾ قيد ڪرائي ڇڏيو. هيرا ديويءَ پنهنجي پٽ جي ڏاڍي ڳولا ڪئي پر پتو نه پيس ۽ هي ديوتا سچا سارا تيرنهن مهينا انهيءَ مٽ ۾ قيد رهيو. تان جو هرمس ديوتا ڳولا ڪندي اچي ڪيس اتان ڇڏايو.

٥ صدي ق. م کان اڳ هن ديوتا جا جيڪي مجسما آهن انهن ۾ هن کي ڏاڙهيءَ سان هٿيار بند جوان جي صورت ۾ ڏيکاريو ويو آهي.

ان کانپوءِ هن ديوتا جا جيڪي مجسما ٺاهيا ويا تن ۾ هن کي بنا ڏاڙهيءَ جي هڪ جانٺي جوان جي روپ ۾ ڏيکاريو ويو هو جنهن ۾ کيس مٿي تي هيلميٽ پاتل آهي.

هن ديوتا جي عبادت لاءِ روم ۾ ڪيترائي مندر هئا. يونان ۾ ڪو خاص هنڌ سندس عبادت لاءِ مقرر نه هو فقط سندس نالي تي هڪ ٽڪري Hill of Ares مقدس سمجهي ويندي آهي.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

هيفائسٽس (ولڪن) ديوتا

Hephaestus (Vulcan)

هيرا ديويءَ جو پٽ، افروڊائيٽيءَ ديويءَ جو مڙس، باهه جو ديوتا، مختلف ڌاتن مان ديوتائن لاءِ هٿيار ۽ اوزار ٺاهيندڙ ڪاريگر، لوهارن جو ديوتا، ٻرندڙ جبلن جي باهه جو ديوتا.

جنم ۽ نيپاج

ٻين ديوتائن زيوس ديوتا جي زال هيرا ديويءَ جو پٽ مان بنا ڪنهن مرداني تخم جي ڄائو هو، پر يوناني شاعر هومر ڪيس زيوس ديوتا جو پٽ ليکيو آهي. چيو وڃي ٿو ته هيرا ديويءَ پنهنجي

books.sindhsalamat.com　　www.sindhsalamat.com

هن ڄار کي ڄنم ڏيڻ کان پوءِ جڏهن ڪيس شڪل جو ڪوجهو ڏٺائين ته کانئس سخت ڏکيو ٿيو. اها ڳالهه ڪرڻ کان سندس ڏئو ته نفرت وچان ان کي ديوتائن جي آسماني ديس اولمپس مان هيٺ اڇلائي ڇڏيو ۽ هو اچي سمنڊ ۾ ڪريو جتي سمنڊ ۾ رهندڙ ٻن جل پرين ٿيٽس ۽ يورنيوم کي مٿس رحم اچي ويو ۽ تن هن کي مرڻ کان بچايو. ٿيٽس ۽ يورينوم اتي هڪ سامونڊي غار ۾ هن ديوتا کي نَوَ سالن تائين نپايو. جيئن وڏو ٿيو ته اتي ئي هو لوهارڪو ڪم سکيو هو.

اولمپس ڏانهن موٽڻ

هن ديوتا کي پنهنجي ماءُ هيرا ديويءَ تي ڏاڍا ڏکار هئا. ماڻس کان وير وٺڻ لاءِ هن هڪ سونو تخت ٺاهي هيرا ديويءَ ڏانهن موڪليو. ان سوني تخت ۾ هيفائسٽس ڳجهيءَ طرح هڪ ڦيرڙو ٺاهي رکي ڇڏيو. هيرا ديوي ان تخت تي ويهڻ شرط هيفائسٽس جي ٺاهيل شڪنجي ۾ ڦاسي وئي. پاڻ ڇڏائڻ لاءِ هيرا ديويءَ ڏاڍا زور لاتا پر ان ڦاهي مان نڪري نه سگهي. پوءِ اولمپس جي ٻين ديوتائن به ڏاڍو پاڻ پتوڙيو پر هيرا ديوي ان تخت ۾ صفا لوهه لڳي وئي. آخر ديوتائن هيفائسٽس کي اولمپس تي گهرايو ۽ کيس ڏاڍو سمجهايو پر هن ماڻس جي جند ڇڏائڻ کان صفا انڪار ڪيو. نيٺ سندس خاص دوست ڊائيونيسس کيس شراب جي نشي ۾ الوٽ ڪري، کانئس انهيءَ ڦيرڙي جي ڪنجي هٿ ڪري هيرا ديويءَ کي اتان ڇڏايو.

شادي ۽ اولاد

جيئن وڏو ٿيو ته هن ديوتا جي شادي افروڊائيٽ ديوي سان ٿيل هئي جيڪا سڀني ديوين کان سونهن ۾ سرس هئي. هي ديوتا پنهنجي ڪوجهي شڪل ۽ سڄي ٽنگ جي ڪري سڀني ديوتائن جي لاءِ کِل جو باعث هو. اها شادي نه هئي پر هن لاءِ هڪ

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

خواري هئي. سندس زال جي بيوفائين جا داستان ڏکيا ٿيندا رهيا ۽ ان جي عاشقن جو تعداد به وڌندو رهيو.

افروڊائيٽ ديوي پنهنجي ڏير ارس ديوتا سان به ڪريل هئي. هيفائسٽس کي جڏهين اها خبر پئي ته هن پنهنجي ڪي سيڪت ڏيڻ لاءِ پنهنجي بستري مٿان هڪ پنجوڙ لڳائي ڇڏيو ۽ پاڻ گهران موڪلائي نڪتو ته وڃان ٿو ليمناس ٻيٽ ڏانهن پر اوڏانهن نه ويو ۽ لڪي ويٺي رهيو. جڏهين افروڊائيٽ ديويءَ ڏٺو ته مڙس ڪونهي ۽ ميدان صاف آهي ته هن پنهنجي يار ارس ديوتا کي گهرايو. جڏهين ٻئي ڄڻا پلنگ تي ويهي عيش عشرت ۾ مشغول ٿيا ته پلنگ جي لوڏن تي مٿان لڳل ڄار ۾ وڪوڙجي ويا. اهو ڏسي هيفائسٽس به نڪري نروار ٿيو ۽ ڪاوڙ ۾ وڦلندو، جوئس ۽ سندس يار کي بد شد ڳالهائڻ لڳو. پوءِ سڀني ديوتائن کي گهرائي اهو خواريءَ جو تماشو ڏيکاريائين. افروڊائيٽ ديوي ۽ ارس ديوتا ٻئي اگهاڙا هئا. نيٺ پوزيڊون ديوتا وچ ۾ پئي ٻنهي ڌرين جو نبيرو ڪيو. هن ارس ديوتا تي ڏنڊ رکيو جيڪو هن هيفائسٽس کي ڀري ڏنو. انهيءَ تي مس مس وڃي هي مڙس ٺريو.

افروڊائيٽ ديويءَ کي ارس ديوتا مان ٻه ٻار ٿيا. ڪيس ٻين يارن مان به ڪافي اولاد ٿيو پر پنهنجي مڙس هيفائسٽس مان ڪيس ڪو به اولاد نه ٿيو.

هيفائسٽس ديوتا، زوس ديوتا جي ڌيءَ اٿينا ديويءَ جي سونهن سوڀيا تي مست ٿي ساڻس زوري ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي پر هن جنگجو ديويءَ وڏن زورن سان ترڪيون هڻي، ڌڪا ڏيئي پاڻ بچايو. ان حالت ۾ شهواني غلبي سبب هن ديوتا جي ڪجهه عضوي مان منيءَ جا ڦڙا اچي زمين تي پيا ۽ زمين ۾ ملڻ سان ان مان ايرج ٿونس (منيءَ مان ڄاول) نالي هڪ ديو پيدا ٿيو.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

جنهن کي اٿينا ديويءَ پالي وڏو ڪيو ۽ آخر ۾ ايرچ ٿونس اڳتي هلي اٿينس جو بادشاهه ٿيو.

آرگوناٽ پالائيمون، پيري فيڊس ۽ آرڊالس لاءِ اهو چيو وڃي ٿو تہ هن ديوتا جا ٻار هئا.

ڪاريگري ۽ ڪارناما

اولمپس ۾ موني اچي هن ديوتا پنهنجي لوهارڪي ڪم جو ڪارخانو لڳايو. جتي هن، ديوين ۽ ديوتائن لاءِ زرهون، زنجيرون، اوزار ۽ ڪيترائي هٿيار ٺاهيا. هن زوس ديوتا لاءِ وڄ ۽ گوڙ پيدا ڪندڙ لٺ آرٽيمس ديويءَ ۽ اپالو ديوتا لاءِ تير ٺاهيا ۽ پنهنجي دائيءَ ٿيٽس جي پٽ اڪيليز لاءِ ۽ پنهنجي زال افروڊائيٽ جي پٽ اينيئس لاءِ زرهون ٺاهيون. اينيئس جو پيءُ اين ڪائسز هو.

اولمپس ۾ هن ديوتا جو سندس ماءُ هيرا ديويءَ سان پرچاءُ ٿي ويو. هڪ ڀيري جڏهن هيرا ديويءَ جو زوس ديوتا سان تڪرار ٿي پيو تہ هن ديوتا ماڻس جو پاسو ڪئي زوس ديوتا سان ڳالهائيندي تکو ٿي ويو. ان تي زوس ديوتا هيفائسٽس کي ٽنگ مان جهلي آسمان مان ڪئي هيٺ اڇلايو ۽ هو اچي سمنڊ ۾ ڪريو. اتي پاڻيءَ ۾ ٽلندو ٽلندو وڃي ليمناس ٻيٽ مان نڪتو، جتي سنتيان قوم سندس پرگهور ڪئي. هن ديوتا اتي جي ماڻهن جي وڏي خدمت ڪئي، کين ڌاتن مان اوزار ٺاهڻ جو هنر سيکاريو. ان ڪري ليمناس جا ماڻهو ڪاريگريءَ ۾ يونانين کان بہ وڌي ويا.

✳ هن ديوتا ڪيترن ئي ديوتائن جي مدد ڪئي. ٽراءِ واري جنگ ۾ اڪيليز جڏهين اسڪامينڊر درياهہ ۾ ڪري ٻڏڻ تي هو تہ هن ديوتا، باهہ جي شعلي سان دريا کي سڪائي اڪيليز کي بچايو هو.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

* ٽائيٽن جنگ ۾ هن ديوتا، زوس ديوتا جي دشمن ميماس ديو کي پگهريل لوهه هٿي ڪيرايو هو.

ڌرتيءَ جا ساهوارا ۽ باهه

زوس ديوتا هن ڌرتيءَ کي سينگارڻ لاءِ پروميٿيس ۽ ايپي ميٿيس ديوتائن تي اهو ڪم رکيو ته هو انسانن ۽ جانورن جي تخليق ڪن. جن مٽيءَ مان انسانن ۽ ٻين ساهوارن جي جوڙجڪ جوڙي. هنن انسانن ۽ جانورن کي ديوتائن جهڙو بڻايو. پروميٿيس انسانن کي جانورن کان ممتاز ڪرڻ لاءِ انسانن کي باهه پيدا ڪرڻ جي قوت ڏني جيڪا هن هيفائسٽس ديوتا جي ڀٺيءَ مان چورائي انسانن جي حوالي ڪئي، جيتوڻيڪ ان جي کيس منع ڪيل هئي ته باهه ديوتائن جو شان آهي ٻين ساهوارن کي نه ملڻ گهرجي. پر پروميٿيس ديوتا کي پنهنجي تخليق ڪيل انسانن سان پيار هو ان ڪري هن، زوس ديوتا جي انهيءَ حڪم جي تعميل نه ڪئي.

زوس ديوتا، جڏهن هن ڌرتيءَ تي روشنيءَ جون لاٽون ڏٺيون ته ڪاوڙ ۾ ڳاڙهو ٿي هيفائسٽس ديوتا ۽ پنهنجي ٻن نوڪرن ڪراٽوس ۽ بيا کي حڪم ڏنائين ته پروميٿيس کي گرفتار ڪيو وڃي. هيفائسٽس جي ٺاهيل لوهي زنجيرن سان پروميٿيس کي ٻڌي ڪوهه قاف جبلن ۾ قيد ڪيو ويو.

ڪائنات جي پهرين عورت

انسانن کي باهه جي طاقت ڏيڻ ڪري پروميٿيس کان زوس ديوتا ڏاڍو ڏمريل هو ۽ هن کي سيکت ڏيڻ لاءِ هن هيفائسٽس ديوتا کي هڪ عورت جي تخليق جو حڪم ڏنو. هن ديوتا چيڪيءَ مٽيءَ مان هڪ عورت "پنڊورا" تخليق ڪئي. جنهن

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ڏني. اٿينا ديويءَ زالائيون وصفون ڏنيون، اپالو ديوتا ڳائڻ وڄائڻ
جي ڏات ڏني، هرمز ديوتا زباني ناز نخرا سيکاريا، پنڊورا جو حسن
ڏسي سڀئي ديوتا دنگ ٿي ويا.

هن ديوتا جو تصور ايشيا مان ورتل آهي ۽ اتان پکڙجي يورپ ۾ پهتو. ايشيا مائنر ۾ ڪاريا ۽ لائيسيا ۾ سندس عبادت ڪئي ويندي هئي. ايٿنس ۾ پڻ هن ديوتا جي عبادت ڪئي ويندي هئي

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

آرٽيمس ديوي

Artemus

صفتون

زوس ديوتا ۽ ليٽو ديويءَ جي ڌيءَ، اپالو ديوتا جي جاڙي ڀيڻ، شڪار ۽ تيراندازيءَ جي ديوي، جهنگ جي سمورن جانورن جي محافظ، ٻارن ۽ هيٺين شين جي نگهبان، چنڊ ۽ فطرت جي پاڪ ديوي، زرخيزي آڻيندڙ، نون ڄاول ساهوارن جو بچاءُ ڪندڙ، هڪ زبردست انتقام پسند، ڪنوارين دوشيزائن ۽ سندن ڪنوار پڻي جي محافظ، عورتن کي اوچتو طبعي موت ڏيندڙ. ٻارهن اهم اولمپيائي ديوتائن ۾ سندس شمار ٿئي ٿو.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

نالا ۽ لقب

هن ديويءَ کي ڊيلوس ٻيٽ ۾ سنٿس جبل وٽ پيدا ٿيڻ ڪري ڊيليا ۽ سنٿيا جي نالن سان سڏيو ويو آهي. هن جون خاصيتون سندس ڀاءُ اپالو سان ٺهڪندڙ هيون، ان ڪري هن کي اپولو جي لقبن فيبي ۽ پائيٿيا سان سڏيو ويندو هو. هن کي ڪالسٽي Kalliste يعني تمام سهڻي جو به لقب مليل آهي.

تيرڪمان ۽ تيرن جي ٻٽي (ترڪش)، سرڻ جو وڻ ۽ سمورا جانور خاص ڪري هرڻي ۽ ڪتو سندس مقدس نشان آهن.

آرٽيمس جي پيدائش

زوس ديوتا، ليٽو ديويءَ تي عاشق ٿي پيو ۽ انهن ملاپ ڪيائين، ان سان ليٽو ديويءَ کي پيٽ ٿيو. زوس جي پٽ راڻي هيرا ديويءَ، ليٽو ديويءَ کي هن ڌرتيءَ تي ويم ڪرڻ نٿي ڏنو. هن سندس سڀ گهٽون ۽ پيٽيون بند ڪري ڇڏيون. ان ڪري ليٽو ديوي هن ڌرتيءَ تي دربدر، ڪنهن اجهي جي ڳولا ۾ ڀٽڪڻ لڳي. آخر زوس پنهنجي محبوبه جي مدد لاءِ ڪيس پنهنجي ڀاءُ پوزيڊون ڏانهن اماڻيو، جنهن هن جي ويم لاءِ ڊيلوس نالي هڪ خاص ٻيٽ تخليق ڪيو، جتي ليٽو ديوي ٻن جاڙن ٻارن اپالو ۽ آرٽيمس کي جنم ڏنو.

آرٽيمس ــ انتقام وٺندڙ ديوي

* نيوبي ديويءَ ٻڌاڪ هڻي ته هن کي ست ڌيئون آهن ۽ ليٽو کي فقط ٻه ٻار آهن. ان تي هن ديوي پنهنجي ڀاءُ اپالو سان گڏجي نيوبي کي سندس ٻارن سميت ماري ڇڏيو.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

✳ اپالو ديوتا جي پونئي اڪٽيون پنهنجي ڪتن سان گڏ شڪار ڪندي هڪ دفعي هن ديويءَ کي هڪ چشمي ۾ وهنجندي اگهاڙي حالت ۾ ڏٺو. ان حالت ۾ هن ديوي جڏهن ڪنڌ ڪٽي اڪٽيون کي ڏٺو ته سخت سزا ڏيڻ جي خيال کان، هن کي ماڻهو مان ڦيرائي هڪ ڦاڙهو بڻائي ڇڏيائين، جنهن کــي اتي جو اتي سندس ئي ڪتن چيري ڦاڙي کائي ڇڏيو.

✳ هڪ ڪٿا مطابق، هن ديويءَ جو هڪ شڪاري ديو ”اورين“ سان عشق ٿي پيو، جيڪو خود به وڏو عشق باز هو ۽ ڪيترين عورتن سان سندس تعلق هئا. هن آرٽيمس جي هڪ ڪنواري جل پري اوپس سان زوري زنا ڪيو. ان کــان سواءِ ٽائيٽن ۽ هائيپرين ۽ ٽائمن ٿيا جي ڌيءَ ايوس (پرڀات ڦٽي) جيڪا هيليوس (سج) سيليني (چنڊ) جي ڀيڻ هئي سا اورين تي عاشق ٿي پيئي ۽ هن کــي آرٽيمس وٽان ڀڄائي ڊيلوس ٻيٽ ۾ وٺي وئي، جتي هــي ديويءَ چائي هئي.

هن ديويءَ اورين جي انهن حرڪتن تي حسد ۾ اچي کيس ماري ڇڏيو. پر ڪن ڪتابن ۾ اهو ڄاڻايل آهي ته هن ديويءَ اورين سان شادي ڪرڻ واري هئي ته اپالو ديوتا، حسد وچــان دوکو ڪري آرٽيمس جي هٿان هن کـي مارائي ڇڏيو.

✳ آرٽيمس سان، اوٽس ۽ ايفيالٽس ٻن جاڙن ديــون، زوري ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي پر اپالو ديوتا کيڏ سان ٻنهي وچ ۾ هڪ هرڻ ڇڏيو جنهن ٻنهي ڀائرن آمهون سامهون تير هنيا. هرڻ وچان نڪري ويو ۽ ٻنهي جا تير وڃي ڪين آمهون سامهون لــڳا ۽ مري ويا.

✳ ڪاليڊون جي بادشاهه اوئينس هڪ دفعي لاٻاري جي مند ۾ هن ديويءَ جي نالي قرباني جي رسم ادا نه ڪئي. ان تي هن ديويءَ ڪاوڙجي هڪ خوفناڪ سوئر ڪاليڊان کي تباهه ڪرڻ لاءِ موڪليو.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

✳ فيراءَ جي بادشاهہ آڊميٽس ڪان بہ اهڙي ڀل ٿي. هن پنهنجي شاديءَ ۾، هن ديويءَ جي عبادت نہ ڪئي. نتيجي ۾ هن سندس شادي واري بستري ڪي نانگن سان ڀري ڇڏيو.

✳ ڪاسٽو جل پري جيڪا آرڪاڊيا جي بادشاهہ جي ڌيءَ هئي ۽ هن ديويءَ جي پوڄارڻ هئي. ان سان زوس ديوتا، اپالو يا آرٽيمس جي روپ ۾ اچي ميلاپ ڪيو، ان ڪري سندس ڪنوارپڻو ختم ٿي ويو. اها ڳالهہ هن ديويءَ لاءِ ناقابل برداشت هئي. هن ڪالسٽو کي هڪ رڇ بنائي، پنهنجن تيرن سان ڪس پچائي ڪڍيو.

✳ هن ديويءَ، پنهنجي پوڄاري ڪنوار بن جل پرين جي ٽولي سان گڏ جبلن ۾ گهمندي هئي ۽ سڀني ساهوارن جي پرگهور لهندي هئي.

ڪريٽ جون ديويون بريٽومارس ۽ ڊڪٽينا، سيميني (چنڊ) جي ديوي، افجينا ۽ اٽليءَ وارن جي ڊائنا ديوي، هن ديويءَ سان مشابهت رکن ٿيون.

افيسس ۾ هن ديويءَ جو هڪ زبردست مندر قائم ڪيو ويو هو جيڪو آڳاٽي دنيا جي عجائبات منجهان ليکيو ويندو هو. ان مندر ۾ انتهائي بي حيائي واريون حرڪتون ٿينديون هيون. ڪدڙا بہ هن جي پوڄا ڪندا هئا.

افيسس جي مندر ۾ رکيل مجسمي ۾ هن ديويءَ جي ڇاتيءَ ڪيترائي ارهہ ڏيکاريا ويا هئا.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ڊميٽر (سيريس) ديوي

Demeter (Ceres)

صفتون

ڪرونس ديوتا ۽ رهيا ديويءَ جي ڌيءَ، زوس، پوزيڊون ۽ هئڊيز ديوتائن ۽ هيرا ۽ هيسٽيا ديوين جي ڀيڻ- زراعت، ڳوٺاڻي زندگي ۽ شاديءَ جي ديوي. جٿون جي ديوي، ڌرتي ۽ اناج جي ديوي، زرخيزيءَ جي سرپرست، ايليوسس جي پراسرار عبادتن جي ديوي.

نالا ۽ لقب

ڊميٽر ديويءَ کي جدا جدا حوالن سان ڪيترن ئي نالن ۽ لقبن سان منسوب ڪيو ويو آهي، جن مان مکيه هي آهن:

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ان ماتا، وڏي ڌرتي ماتا، ايرينس Erinys وير وٺو، ملائينيا Melainia (ڪاري) ڊميٽر، چلوءِ Chloe سائي ڊميٽر ۽ ٿيسمو فوروس (قانون لاڳو ڪندڙ)، ايليوسينيا Eleusinia .

جنسي تعلقات ۽ اولاد

✳ ڊميٽر ديويءَ جو پهريون جنسي تعلق سندس ڀاءُ زوس ديوتا سان ٿيو جنهن مان هن کي هڪ ڌيءَ پرسي فون نالي پيدا ٿي. جنهن کي ايليوسس جي پراسرار عبادت ۾ ڪوري Kore يعني ڪنواري سڏيندا هئا.

✳ هن ديويءَ جي ڌيءَ پرسي فون سندس ڀاءُ هيڊيز زوري پچائي کڻي ويو هو. هوءَ پنهنجي ڌيءَ جي ڳولا ۾ دربدر ٿي هن دنيا جي ڪنڊڪڙڇ ۾ ڪيس ڳولڻ لڳي. جڏهن، هوءَ آرڪاڊيا ملڪ ۾ پهتي ته اتي سندس ٻئي ڀاءُ ”پوزيڊون“ هن کي ڏسي ورتو ۽ هن سان زوري ڪرڻ جي ارادي سان ڏانهس وڌيو، پر هن، ان جي نيت کي سمجهي ورتو . اتي جهنگ ۾ آرڪاڊيا جي بادشاهه اونسيئس جي گهوڙين جي ڌڻ ۾ ٻئي چرندو. هن پنهنجي پنهنجي شڪل مٽائي پاڻ کي هڪ گهوڙيءَ جي روپ ۾ آندو ۽ انهن گهوڙين ۾ وڃي چرڻ لڳي. پوزيڊون اهو ڏسي پاڻ کي نر گهوڙو بنايو ۽ مادي گهوڙيءَ جي شڪل ۾ آيل ڊميٽر تي ٽپو ڏنو . هن پهرين ته ڪاوڙ ۾ اچي چال ٿي ڏنو، پر پوءِ مات ڪري ويهي رهي. ان ڪانپوءِ هن لاڊون نديءَ ۾ وهنجي پاڻ کي پاڪ ڪيو. انهيءَ سيلاپ جي نتيجي ۾ هن ديويءَ کي ڊيسپوئنيا نالي هڪ ڌيءَ ۽ آريون نالي هڪ نر گهوڙو ڄاوا. ان واقعي پٺيان هن کي ڪاري ڊميٽر سڏيو ويو.

✳ ٿيبس جي بادشاهه ڪادمس جي هارمونيا سان شاديءَ ۾ گهڻو ڪري سمورا ديوتائون شريڪ ٿيا هئا. اتي اياسين Iasion

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

نالي هڪ ٺاهوڪي انسان کي ڏسي ڊميٽر هن تي هرکي پيئي. هو پئي شاديءَ جي هنگامن مان نڪري هڪ کيٽ ۾ پهتا، جنهن کي ٽي دفعا هر ڏنل هو، اتي ميلاپ ڪيائون. زوس ديوتا کي جڏهين اها خبر پئي ته هن وڄ ڪوڙ واري لٺ هڻي اياسين کي ساڙي ساري ڇڏيو. اياسين مان هن کي پلوٽس (دولت) ۽ فلوميلس نالي پٽ ڄاوا.

✳ هئڊيز ديوتا، زوس ديوتا جي مرضيءَ سان هن ديوي جي ڌيءَ پرسيفون کي زوري ڀڄائي ويو هو. پنهنجي ڌيءَ جي ڳولا ۾ هيءَ انساني ويس ۾ دنيا جي ڪنڊڪڙڇ ۾ رلڻ لڳي. جنهن ۾ سندس سٺو آدر ڀاءُ ٿي ڪيو ان کي پيوک ۽ کيتيءَ جو هنر ٿي ڏنائين ۽ جنهن به هن کي ڏسي پوٺ ڀيڙو ٿي بنايو، ان کي سزا ٿي ڏنائين.

ايليوسس شهر وٽ هوءَ هڪ ڏکويل پوڙهي عورت جي شڪل ۾ هڪ کوهه جي پر ۾ اچي ويٺي. اتي جي بادشاهه سيليئس Celeus جون ڌيئون کوهه تي پاڻي ڀرڻ آيون. اهي هن پوڙهيءَ تي رحم کائي کيس گهر وٺي آيون. راڻي ميٽانيرا سندس سٺو آدر ڀاءُ ڪيو ۽ سندس هر طرح سان خدمت ڪئي ۽ پنهنجو پٽ ديموفون سندس سنڀال ۾ ڏنو.

نيٺ هڪ ڏينهن ڊميٽر پنهنجي اصل صورت ۾ اچي سيليئس بادشاهه ۽ سندس گهر وارن کي پنهنجي اصل نسل کان آگاهه ڪيو. هن بادشاهه کي سندس عبادت لاءِ هڪ مندر ٺاهڻ جو حڪم ڏنو. پوءِ کين پنهنجي عبادت جي مخفي ۽ پراسرار رسمن جو طريقو سيکاريو. اهڙيءَ طرح ڊميٽر جي عبادت جي پراسرار رسمن جو بنياد ايليوسس ۾ پيو.

انهيءَ عبادتگاهه ۾ ڊميٽر کي ٻارهن مهينا لنگهي ويا. هن ڪنهن به ديوي ديوتا، سان ملڻ کان انڪار ڪري ڇڏيو. هيءَ

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

پوک ڪيتيءَ ۽ زرخيزي جي ديوي هئي. سندس گوشه نشين ٿيڻ ڪري هن ڌرتيءَ ۾ هڪ خوفناڪ ڏڪار اچي منهن ڪڍيو. زوس اهو ڏسي گهٽيءَ ۾ اچي ويو ته ڏڪار ۾ ماڻهو ۽ جانور مري ويندا، پوءِ ڪير ديوتائن لاءِ قربانيون ڏيندو. اهو سوچي هن آئرس ديويءَ کي ڊيميٽر ڏانهن اماڻيو، پر ڊيميٽر سندس ڳالهه به نه ٻڌي ۽ اهو چيائين ته جيستائين سندس ڌيءَ پرسي فون هن کي موٽي نه ملي آهي تيسين هوءَ ڀي ڪابه ڳالهه نه ٻڌندي.

آخر زوس پاڻهن موٽائي ڏيارڻ جو وعدو ڪيو پر هڪ شرط تي، ته ان وچ ۾ پرسي فون پاتال ۾ هئڊيز وٽ جي ڪجهه به نه کاڌو هوندو ته ڪيس ڊيميٽر جي حوالي ڪيو ويندو. زوس پنهنجي پٽ هرمس جي هٿان پرسي فون کي گهرائي ورتو. وڃڻ وقت هئڊيز پرسي فون کي هڪ ڏاڙهون ڏنو. جنهن جا ٻه ٽي داڻا هن کاڌا. اها خبر وٺي زوس فيصلو ڪيو ته پرسي فون سال جو ٽيون حصو (يا اڌ حصو) هئڊيز وٽ گذاريندي ۽ باقي وقت پنهنجي ماءُ وٽ رهندي. پوءِ جيڪو عرصو هوءَ هئڊيز وٽ هوندي آهي ڌرتيءَ تي ڏڪار رهندو آهي ۽ باقي پوک ڪان وٺي لاباري تائين وارو عرصو هوءَ ماءُ وٽ ايندي آهي ته سُڪار هوندو آهي.

سزائون

ڊيميٽر، پنهنجي دربدر حالت ۾ اٽيڪا ۾ هڪ ماڻهوءَ مسمي جي گهر وئي. اتي هن کي رب ڏنائون جيڪا هن تڪڙو تڪڙو پيتي. اهو ڏسي مسمي جو پٽ ائسڪئليپس هن تي کلڻ لڳو ڊيميٽر کي ڪاوڙ وٺي وئي ۽ باقي بچيل رب ڪٽي ان جي منهن تي هاريائين، تنهنڪري هو ماڻهوءَ مان ڳري ساندو ٿي ويو.

* سيليئس بادشاهه جي راڻي ميٽانيرا هن ديويءَ کي هڪ غريب

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

پڇي عورت سمجهي مٿس رحم کاڌو ۽ ڪيس پنهنجي پٽ ڊيموفون جي دائي بنايو. ڊيميٽر، ڊيموفون کي دل جان سان سانڍيو ۽ لافاني بنائڻ لاءِ ڏينهن جو امرت کاڌو ۽ امرت رس پياريندي هئي ۽ رات جو ڪيس باهه تي رکندي هئي. هڪ ڏينهن اهو سندس ڪير راڻيءَ ڏسي ورتو ۽ هن کان رڙ نڪري وئي. اها حالت ڏسي ڊيميٽر کي الئو ڪاوڙ لڳي وئي، هن خارن ۾ اچي ڪٽي ڊيموفون کي بٽ تي اڇلايو.

✳ ٽيسيلي ۾ ڊيميٽر ديويءَ شاهه بلوط جي وڻن سان ڇانيل هڪ هُٽري هئي. ايري سچٿون نالي هڪ شخص ڊيميٽر جي منع ڪرڻ جي باوجود ان هُٽڙيءَ جا وڻ وڍڻ شروع ڪيا. هن پنهنجي لاءِ هڪ کاڌوکائڻ جو ڪمرو ٺاهرايو. ڊيميٽر ڪاوڙ ۾ اچي انکي اهڙي تہ ورهاد (بک) ڏني جو جيڪي بہ هوکائيندو هو سو اتي جو اتي هضم ٿي ويندو هو ۽ وري بک هن کي ورائي ويندي هئي. ان ڇتي بک وگهي هو کائي کائي ڪنگال ٿي ويو. نيٺ پنهنجي هڪ ڌيءَ ميسٽرا کي بہ وڪٽي ڇڏيو. ميسٽرا کي هڪ ملاقات ۾ خوش ٿي، پوزيڊون ديوتا پنهنجي شڪل مٽائي ڪابہ شڪل اختيار ڪرڻ جي ڪرامت ڏني هئي، انڪري ايري سچٿون هن کي روزانو نئين شڪل ۾ وڪڻندو هو، تہ بہ سندس پيٽ نہ ڀربو هو. هوءَ جانورن جون شڪليون مٽائي پنهنجي پيءُ جي کاڌي جو بندوبست ڪندي هئي. پر ڀٽس جي بک اهڙي ڇتي هئي جو ڇا بہ کائي تڏهين بہ اڍڙي جو اهڙو. نيٺ ايري سچٿون پنهنجو ماس کائڻ لڳو ۽ ان وگهي مري ويو.

✳ زوس ديوتا پنهنجي ماءُ رهيا کي ڊيميٽر ڏانهن موڪلائي هن کي پرچائي ٺڏو ڪيو ۽ کائنس انسان ذات تي مهربان ٿيڻ جو وعدو ورتو.

---

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

* ڊميٽر، ڪور سائرا پيٽ جي هڪ غار ۾ رهندڙ هڪ جابلو پريءَ ماڪرس تي مهربان ٿي سندس ملڪي ماڻهن کي ان پيٽ تي اناج جي پوک ۽ لاباري جي ڪرت سيکاري.

* هن انيڪا ملڪ جي ماڻهن کي ڪڻڪ جو وڻ ڏنو.

* ايليوسس ۾ هن ديويءَ سي ليس بادشاهه جي پٽ ٽرپٽوليمس Triptolemus کي زرعي هنر جي سکيا ڏني ۽ ايليوسس جا اسرار سمجهايا ته جيئن آئنده ان مخفي طريقي سان هن ديويءَ جي عبادت ٿيندي رهي.

* ٽرپٽوليمس کي هن ديويءَ جادوءَ جي زور سان هڪ اڏامندڙ گاڏي به ڏني، جنهن کي اڏامندڙ پرن وارا نانگ اڏائيندا هئا. جڏهين ٽرپٽوليمس کي سيليس بادشاهه بچڙائي جي الزام ۾ مارڻ چاهيو ته هن ديويءَ هن کي بچايو ۽ سيليس کي تخت تان هٽ ڪٽائي ان جي جاءِ تي ٽرپٽوليمس کي ايليوسس جو بادشاهه بنايو. جنهن هن ديويءَ جي عبادت کي زور وٺايو.

* ٽرپٽوليمس کان پوءِ يومولپس Eumolpus نالي هڪ يونانيءَ هن ديويءَ جي عبادت کي زور وٺايو. يومولپس لاءِ چيو وڃي ٿو ته هو هڪ حرامي ٻار هو جنهن کي ماڻس سمنڊ ۾ اڇلايو اتان پوزيڊون ديوتا هن کي کڻيو ۽ پنهنجي ڌيءَ کي سانڍڻ لاءِ ڏنو. ڪن مورخن هن کي پوزيڊون جو پٽ سڏيو آهي، هن کي حبش جي بادشاهه پنهنجي ڌيءَ جو سنگ ڏنو اتان هن کي پنهنجي ساليءَ سان زوري ڪرڻ جي الزام هيٺ ڪڍيو ويو. حبش مان هو ٿريس آيو. اتي جي بادشاهه هن کي پناهه ڏني، پنهنجي ڌيءَ هن سان پرڻائي. يومولپس کي پنهنجي سهري کي تخت تان لاهڻ جي الزام هيٺ ٿريس مان به ڪڍيو ويو. اتان هو ايليوسس ۾ آيو جتي هن ڊميٽر ديويءَ جي پراسرار عبادت کي زور وٺايو. يومولپس

books.sindhsalamat.com   www.sindhsalamat.com

هرڪيولس سورمي هن پاڪ ڪري انهن مخفي رسمن ۾ شريڪ ڪيو. هو اٿينس ۽ ايليوسس جي وچ ۾ لڳل جنگ ۾ مري ويو.

* يومولپس ڪان پوءِ هن ديويءَ جي عبادت جو انتظام سندس ڪٽنب يومول پدائي هلائيندو هو.

ڊميٽر ديويءَ کي جدا جدا نالن سان دنيا جي مختلف ملڪن ۾ پوڄيو ويندو هو، رومي هن کي اناج جي ديوي سيريس جي نالي سان، مصري هن کي آئيسس Isis جي نالي سان، فرجيا وارا سبل Cybele جي نالي سان سندس عبادت ڪندا هئا.

هن ديويءَ جي اعزاز ۾ ڪيترائي زرعي ميلا ٿيندا هئا، جن ۾ سندس عبادت جون مخصوص ۽ پراسرار رسمون ادا ڪيون وينديون هيون.

ميلا

هالوئا Haloa (اناج ڳاهڻ):

هي ميلو لاباري ڪان پوءِ اناج کي ڳاهڻ واري مند ڪٽيءَ ۾ ٿيندو هو. اهو ميلو پوزيڊون جي مهيني (ڊسمبر) ۾ شروع ٿيندو هو. انهيءَ ۾ ڊميٽر سان گڏ نباتات جي ديوتا پوزيڊون ۽ شراب جي ديوتا ڊايوني سس جي به پوڄا ٿيندي هئي. هن ميلي ۾ مسٽاءِ يعني مذهبي رسمون ادا ڪندڙ فقط عورتون هونديون هيون. انهيءَ عبادت ۾ فحش حرڪتون، چرچا يوڳ ۽ لنگ پوڄا شامل هوندا هئا.

هن ميلي ۾ ماڻهو ڳاهڻ، ولين ۽ وڻن جي پهرين ڦر وارا ميوا ايلوسس پهچائيندا هئا. قربانيءَ جي مانيءَ ۾ ماس يا رتوچاڻ ٿيل ڪابه شئي استعمال نه ڪئي ويندي هئي. ڏاڙهون ماکي ۽ بيضن واپراڻ جي به منع هئي.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ڇلوئيا Chloeia (سرسبزي) :

هي ميلو بهار جي مند جي منهن ۾ ڊميٽر ڇلوءِ (سائي ڊميٽر) جي اعزاز ۾ ملهايو ويندو هو ان ڪري جو ڊميٽر وڏندڙ ساوڪ ۽ سرسبزيءَ جي ديوي هئي.

پروئي روسيا Proerosia (ڪيڙ):

هي ميلو زمين کي هر ڏيڻ ڪيڙڻ کان اڳ ملهايو ويندو هو. ائينس ۾ جڏهن ڏڪار پيو ته ڊيلفي مندر مان الهام ٿيو ته سڄي ملڪ مان سمورا پهريان ميوا ائينس ۾ آڻي ديويءَ کي پيٽا رکيا وڃن. اهڙيءَ طرح هي ميلو ڏڪار لاهي سُڪار آڻڻ لاءِ ملهايو ويندو هو. هن ميلي جي خاص مقدس رسم هئي زمين کي ٽي دفعا هر ڏيڻ.

ٿالوسيا Thalusia (ٿورا مڃڻ):

هي ميلو سرءُ جي موسم ۾ هن ديويءَ جي شڪر ادائي ڪرڻ لاءِ ملهائبو هو.

ڊميٽريا Demetria :

هي ميلو ائينس جا ماڻهو ڊميٽر ديويءَ جي اعزاز ۾ ملهائيندا هئا. انهيءَ ميلي ۾ ماڻهو وڻن جي وڻيل ڇوڏن مان ٺاهيل ڇهبڪن سان هڪ ٻئي کي سٽيندا هئا ۽ فحش حرڪتون ڪيون وينديون هيون.

ٿيسموفوريا Thesmo phoria (پوڄا):

هي نج ٻج زالن جي مخصوص عبادت هئي، جنهن ۾ ڪوبه مرد يا غلام عورت (ٻانهي) شامل نه ٿي سگهندي هئي. آڪٽوبر جي پڇاڙيءَ ۾ ٻج پوکڻ جي مند ۾ لڳندڙ ميلي ۾ اها عبادت ڪئي ويندي هئي. هن عبادت جي رسمن ۾ هيجان انگيز فحش

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ناچ ۽ فحش حرڪتون ڪيون وينديون هيون. انهن رسمن ۾ لنگ پوڄا سان گڏ تشبيهن ۽ لنگ جو فحش استعمال به شامل هو.

ايليوسس جا اسرار Eleusinian Mysteries

ايليوسس Eleusis جو آڳاٽو شهر يونان جي گاديءَ جي هنڌ اٿينس کان اتر اولهندي ۱۲ ميل پري آهي. اهو شهر ڊميٽر ديويءَ جي اعزاز ۾ ٿيندڙ تاريخي ميلن ۽ هن ديويءَ جي عبادت جي پراسرار رسمن کان مشهور آهي. انهيءَ عبادت ۾ شريڪ ٿيندڙ اميدوارن کي پهريائين اٿينس جي ويجهو اگــراءِ وٽ ٿيندڙ هڪ مذهبي ميلي ۾شريڪ ٿيڻ، مخصوص ڳجهين رسمن جي ابتدائي تربيت وٺڻي پوندي هئي. اگراءَ جو ميلو بهار جي موسم ۾ ٿيندو هو. کان پوءِ کين پهرين درجي جــي گهٽ اهميت واري عبادت ۾ شريڪ ڪيو ويندو هو. ان لاءِ کائن باقاعدي پڪاڻو وٺي رازداري جو قسم کڻائي پوءِ شامل ڪيو ويندو هو. هرڪنهن ٻار ۽ ٻڍي ٽوڙي جوان عورت ۽ مرد کي انهيءَ عبادت ۾ داخل ٿيڻ جو حق هو. غلامن کي به شموليت جو حق هو. روسي شهنشاهه به انهي عبادت ۾ شامل ٿيڻ پنهنجي لاءِ وڏو شرف سمجهندا هئا.

پهرئين درجي جي عبادت ۾ شريڪ ٿيل ماڻهن کي مسٽاءِ Mystai سڏبو هو. (جيئن حج ڪيل مسلمان ڀاڻ کي حاجي ٿا سڏائين) انهن جي اڳواڻ يا مونهي کي مسٽگاگ Mystagogue سڏبو هو. ان کان پوءِ کين آخري عبادت ۾ شريڪ ٿيڻ جــو حق ڏنو ويندو هو. ٻئي درجي جي آخري ۽ اعليٰ عبادت ۾ شريڪ ٿيندڙ کي ايپوپٽاءِ Epoptai سڏبو هو.

عبادت جا چار درجا هئا: (۱) شروعاتي پاڪائي ۽ صفائي، (۲) عبادت جي رسمن جي قاعدن قانونن جــي ڄاڻ، (۳) مقدس ڳالهين کي ظاهر ڪرڻ، (۴) آخري مرحلو مسٽاءِ جي تاجپوشي يا ڪيس گلن جا هار پهرائڻ.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ايليوسس واري اهـا پراسرار عبادت حضرت عيسيٰ جي ڄمڻ کان اڳ ستين صدي ق. م ۾ شروع ٿي هئي. اها عبادت يونان جي قديم هيليني Hellenic دور کان ۽ آڳاٽي عتيق Attic تهذيب واري دور ۾ رائج ٿي هئي.

عتيق مهيني بوئيڊ روميون (سيپٽمبر) جي ١٩ تاريخ ڊميٽر جا پوڄاري ۽ زائرين گلن جا هار پائي اٿينس جي ايفيبي Ephebi مندر ۾ جمع ٿيندا هئا. اتان اياڪس Iacchus ديوتا جو بت کڻي هڪ وڏو جلوس ڪڍي ايليوسس ڏانهن روانا ٿيندا هئا (اياڪس کي باخس Bocchus يا ڊائيونيسس به سڏيو ويو آهي). واٽ تي جلوس اياڪس جا نعرا هڻندو رستي ۾ مقدس جاين جا سلام پريندو ويندو هو.

يوناني ڊرامه نگار ارسٽوفنز Aristophanes اياڪس ديوتا کي هڪ حسين ۽ نوجوان ديوتا سڏيو آهي. يوناني مورخ اسٽرابو Strabo ان کي ڊميٽر جو روح سڏيو آهي. دراصل اياڪس اٿينس جو ديوتا هو ۽ اٿينس وارن ايليوسس ۾ ٿيندڙ عبادتن ۾ پنهنجي ديوتا جي عبادت کي به گڏيندي ڇڏيو هو.

اٿينس ۽ ايليوسس جي وچ ۾ سيفي سس جي پل ٽپي شام جو اهو جلوس اچي ايليوسس پهچندو هو. اتي اڌ رات جو اياڪس ديوتا جي عبادت ڪئي ويندي هئي. ٻئي ڏينهن ٢٠ تاريخ تي ايليوسس مان مقدس امانتون کڻي اهو جلوس واپس اٿينس موٽندو هو. اهي مقدس امانتون دراصل قديم ديوين جا ننڍڙا بت ۽ تشبيهون هونديون هيون.

ايليوسس مان زائرين جو جلوس واپس اٿينس ايندو هو ۽ اتي سمورا مسئا، فاليرم وٽ وهنجندا هئا ۽ سوئر جو رت پنهنجي بدن تي مکي پاڻ کي پاڪ ڪندا هئا. پوءِ وري اهو جلوس

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

”اياڪس! اياڪس!!“ جا نعرا هڻي مقدس امانتن سان گڏ وري ٻه ايليوسس ڏانهن ويندو هو. اتي وڃي سمورا مسٽاءِ (پوڄاري) عبادت جون مخصوص ۽ مخفي رسمون ادا ڪندا هئا.

جنهن هال ۾ اهي عبادت جون پراسرار رسمون ادا ڪيون وينديون هيون، ان کي ٽيليسٽيرين Telesterian سڏبو هو. اهو هڪ وڏو ١٧٠ چورس فوٽن جو هال هو. اهو هال هڪ جابلو ٽڪريءَ کي وڍي ٺاهيو ويو هو. ان جي چوطرف ٽڪريءَ کي ڪٽي ان سان درجي وار وهڻ جون پٿرائيون جايون ٺاهيل هيون. اها عبادت گاه هڪ روسي آرينا وانگر ٺاهيل هئي.

عبادت جي آخري ۽ اعليٰ مرحلي ۾ تربيت ورتل ۽ پاڪ ڪيل زائرين ايليوسس جي مندر ۾ داخل ٿيندا هئا. انهيءَ عبادت جو مهندار هيروفانٽ Hierophant سڏبو هو. هيروفانٽ، يومولپس جي خاندان يومول پڊائي Eumolpidai مان چونڊيو ويندو هو. ان جو اصل نالو وٺڻ گناهه سمجهيو ويندو هو. هيروفانٽ پهرين سڀني جي اڳيان خطبو پڙهندو هو. پوءِ هرڪنهن شريڪ مسٽاءِ (زائر) کان سوال پڇيا ويندا هئا.

اڄ تو ڇا کاڌو آهي؟ — اهو کاڌو تو کي ڪٿان مليو؟ ڇا تنهنجا هٿ صاف آهن؟ (گناهن کان). تنهنجو روح پاڪ آهي؟ (بدنيتي ۽ برائين کان).

انهيءَ عبادت جي عرصي ۾ عابد زائرين خاص مذهبي کاڌو کائيندا هئا. ڏاڙهون، بيدا ۽ ماکي کائڻ جي منع هئي.

انهن مذهبي رسمن ۾ شريڪ ٿيندڙ مسٽاءِ کي اهو يقين هو ته انهن عبادتي رسمن ادا ڪرڻ کان پوءِ هو سڀني ڏوهن گناهن کان آجا ٿي ويندا. ان ڪري ڪيترائي بدڪردار ۽ ڏوهاري ماڻهو

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

انهن رسمن کي وڏي اهميت سان ادا ڪندا هئا ۽ پوءِ سڀڪو پوڄاري پاڻ کي ڊميٽر ديويءَ ۽ سندس ڌيءَ ڪوري (ڪنوار) جي رحمت ۽ برڪت جو حقدار سمجهندو هو. شادي شده زالون، آئنده لاءِ پنهنجي مڙسن سان وفادار ٿي رهڻ ۽ پاڪ صاف زندگي گذارڻ جو قسم کڻي، اتان ستيون جتيون ٿي نڪرنديون هيون.

عبادت جون رسمون ادا ڪرڻ کان پوءِ عبادت ۾ شريڪ سڀني ماڻهن کي هن جهان ۾ سڀني گناهن کان آجڪائيءَ جو يقين ٿيندو هو. آواگان (ٻي جون) نظرئي جي تصور سان گڏ حيات بعد الموت جو تصور به سندن ذهن ۾ هوندو هو. پر اهي تصور ڪجهه صدين گذرڻ کان پوءِ ايليوسس جي پوڄارين جي عبادت ۽ اعتقادن ۾ داخل ٿيا، ته مرڻ کانپوءِ اهي وري ٻي جون ۾ زنده ٿيندا. سندن روح وري ڪنهن انسان يا جانور جي شڪل ۾ داخل ٿي وري نئين حياتي ماڻيندا.

عبادت جي انهن پراسرار ۽ مخفي رسمن ۾ ٻنهي آڳاٽي جڳ جا پراڻا ۽ اگهاڙا ناچ ٿيندا هئا ۽ ٻيون به ڪيتريون ئي عجيب غريب رسمون ادا ڪيون وينديون هيون.

ڊميٽر ديويءَ جو ويم، سندس ڌيءَ ڪوري (ڪنواري) جي پيدائش ۽ ڪوري جو پلوٽو (هئڊيز) ديوتا هٿان اغوا ٿيڻ ۽ سندس زوري لڄ لٽجڻ، ڌيءَ جي وڇوڙي ۾ ڊيمٽر جو دربدر رلڻ ۽ آخر ماءُ ۽ ڌيءَ جو ملڻ - هڪ ڊرامي جي صورت ۾ ڏيکاريو ويندو هو. ان ناٽڪ کي ڊرومينون Dromenon سڏبو هو. ڊراما جو اڪر اتان ورتل آهي.

ان ڊرامي ۾ اناج جي ديوي ڊميٽر جي شادي آسماني ديوتا زوس سان ڪرائي ويندي هئي. ان ۾ ڊميٽر جي پوڄارڻ (ڊميٽر جي پڄاران) ڪنوار ٿيندي هئي ۽ وڏو پوڄاري هيروفانٽ (زوس جي بدران)

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

گهوٽ ٿيندو هو. پر ان ۾ سندن جنسي ميلاپ فقط ناٽڪي يا علامتي Symbolic ٿيندو هو. هيروفانٽ هڪ ڪڙي زهريلي وڻ جو رس Hemlock پيئڻ ڪري شهوت يا مردانہ قوت کان محروم ٿي ويندو هو. مشعلن جي اجهامڻ کان پوءِ گهوٽ ڪنوار جي جوڙي کي هڪ اونداهي ڪنڊ ۾ اڪيلو ڇڏيندا هئا. ان وچ ۾ پوڄارين جو هجوم انهيءَ آس نراس جي ڀڏتر ۾ اوسيڙي ۾ هوندو هو تہ انهيءَ جوڙيءَ جي ميلاپ جو ڪهڙو ٿو نتيجو نڪري. سندن عقيدي موجب سندن ڇوٽڪاري جو اهوئي وسيلو هو.

ٿوري دير بعد اهو مها پوڄاري هيروفانٽ ٻاهر نڪري ايندو هو ۽ هڪ شعلي جي سوجهري ۾ ماٽ مٺيءَ ۾ مڪائي جو هڪ سنگ کڻي اچي ڏيکاريندو هو. پوءِ اهو اعلان ڪندو هو تہ راڻيءَ ٻريمو کي پاڪ بريموس ڄائو آهي "هڪ زوردار هستيءَ هڪ زوراور شئي پيدا ڪئي آهي." "ان ماءُ" پنهنجي ٻچي آن کي ڄڻيو آهي.

ان ماءُ ڊميٽر جي (سندس پوڄارڻ جي روپ ۾) ويہم جا سُور، ڊرامائي نموني ڏيکاريا ويندا هئا. اناج جي وڍيل سنگ کي ڏيکارڻ سان انهيءَ ناٽڪ جو آخري سين پورو ٿيندو هو.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

پرومي ٿيئس (ديوتا)

PROMETHEUS

صفتون

ڪائنات ۾، سڀ کان اول، چيڪي مٽيءَ مان، انسانن جا بوتا خلقيندڙ ـــ (جن ۾ اٿينا ديويءَ ساهه وڌو). انسانن کي نيڪي، بدي، ڪوڙ، سچ، سخاوت، بخيلي ۽ ٻين وصفون ۽ خاصيتون عطا ڪندڙ، انسانن ۾ جانورن ۽ پکين واريون خصلتون پيدا ڪندڙ ـــ سڀني، قسمين قسمين جانورن جي بوتن جو خالق،

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ٽيٽن Titan خاندان جو هڪ ڏاهو ديوتا، جنهن انسانن کي باهه جي استعمال ڪرائڻ سان گڏوگڏ پڙهڻ، حساب ڪتاب، نجوم ۽ طب جا علم سيکاريا. ماڻهن کي گڏهن، گهوڙن اٺن، رڍن، ٻڪرين، ڍڳين ۽ ٻين جانورن چارڻ، پالڻ ۽ انهن جي کير گوشت، کلن، وارن ۽ ان جي استعمال جا طريقا سيکاريا.

نه صرف ايترو، بلڪ پروميٿيئس ديوتا انسانن کي سمورن علمن، فنن ۽ هنرن جي بنيادي ڄاڻ ڏني ۽ ڏاهپ جا گس ٻڌايا.

جيئن ته، ابتدا ۾، سڀني انسانن کي، ٿيڻ ٿينديءَ جي خبر پوندي هئي، ان ڪري هو، سڀني ايندڙ مصيبتن ۽ آفتن کان اڳ ۾ واقف ٿي ويندا هئا. ايتري قدر جو، هنن کي پنهنجي موت جي اڳواٽ خبر پئجي ويندي هئي. نتيجي ۾، انسان پنهنجي مستقبل جو حال معلوم ڪري، ڊپ، خوف ۽ پريشانيءَ جي زندگي گهاريندو هو. پروميٿيئس، انسان کي ان ذهني پيڙا کان آجو ڪرڻ لاءِ، انسانن کان اڳ ڪٿيءَ جي قوت کسي ورتي ۽ کين "انڌي اميد" حوالي ڪيائين ته جيئن انسان اميد جي آسري، بهتر زندگي گذاري سگهي.

پروميٿيئس ديوتا جو پيءُ ايپيٽز ۽ ماءُ ٿيمي هئي. ڪن روايتن ۾، اوشيانس جي ڌيءَ ڪلائي مينيءَ کي سندس ماءُ ڄاڻايو ويو آهي. سندس ٽي ڀائر ائٽلس، مينوٽيس ۽ ايپي ميٿس هئا.

پروميٿيئس کي اٿيناڊ ديويءَ ستارن ۽ جوتش جو علم ڏنو. ان کان علاوه، کيس رياضي، جهاز راني، طب ۽ ڌاتوئن ڳاهڻ جي ڄاڻ سان نوازيو.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

پروميٿيس، جيڪي به انسان جا ٻوٽا ڏاهيا، انهن جا مهانڊا ديوتائن جهڙا رکيائين. ٻوٽا ڏاهي زوس ديوتا کي ڏيکاريندو هو. پر ”فائنون نالي“ هڪ سهڻي ڇوڪر جو ٻوٽو هن زوس کي نه ڏيکاريو. جڏهن زوس کي ان جي خبر پيئي ته هن ان ڇوڪري کي جوپيٽر (مشتري) تارو بنائي آسمان ۾ ٽنگي ڇڏيو.

جانورن جي قرباني

پروميٿيس، جيڪي انسان جوڙيا هئا، تن جو هڪ ڀيري ديوتائن سان زبردست جهيڙو ٿي پيو. نيٺ پروميٿيس وچ ۾ پئي پنهي ڌرين جو پاڻ ۾ ٺاهه ڪرايو. ان ٺاهه تحت، انسانن لاءِ اها سزا مقرر ڪئي ويئي ته هو ديوتائن لاءِ جانورن جي قرباني ڪندا رهندا. قربانيءَ جو گوشت ٻن حصن ۾ ورهايو ويندو، هڪ حصو ماڻهن پاڻ کڻندا، باقي حصو، جنهن ۾ آنڊا، هڏا، اوجهريءَ ۽ ڪُر، وغيره اچي وڃن ٿا، اهي ديوتائن جي نالي ڪيا ويندا.

انسانن تائين باهه پهچائڻ سبب پروميٿيس کي سزا

پروميٿيس، انسانن لاءِ باهه جو هئڻ ضروري سمجهيو ته جيئن هو رڌ پچاءَ ڪري سگهن، لوهه پگهاري، ان سان هٿيار پنهوار ٺاهي سگهن ۽ ٻيا ڪم وٺن. ان ڪري، هن هيفائسٽس جي ڌنوڻيءَ سان باهه چورائي ماڻهن جي حوالي ڪري ڇڏي. اها ڳالهه زوس ديوتا کي پسند نه آئي، ڇاڪاڻ ته زوس ديوتا جو

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

خيال هو ته باهه فقط ديوتائن لاءِ مخصوص آهي، جيڪا ڏيس سائڪلوپس جي ديوتائن وٽان "سوڪڙي" طور ملي هئي. ان ڪري هن پروميٿيئس سان گڏ سڀني انسانن کي به سخت سزا ڏيڻ جي رٿا ٺاهي. هن سڀ کان اول، هيفائسٽس ديوتا کي هڪ "عورت" جو بوتو ٺاهڻ جو حڪم ڏنو. هيفائسٽس ته شاهه ڪاريگر هو. هن پنهنجي مٽيءَ مان هڪ سهڻي ۽ سهڻي عورت جو بوتو ٺاهيو. جنهن ۾ اٿينا ديويءَ ساهه ڦوڪي زندگي وڌي. پوءِ سڀني ديوتائن ۽ ديوين کي سڏي اها ڪائنات جي پهرين عورت ڏيکاري ويئي. زوس ديوتا جي خواهش مطابق، اٿينا ديويءَ، دنيا جي ان پهرين عورت کي سٽ مان سڳا ڏاهي، سُٺا ۽ اوڇا وڳا ويس اٽڻ ۽ سئيءَ سان سبڻ جو هنر ڏنو.

حسن، عشق ۽ جنسي ڪشش جي ديويءَ افروڊائيٽ، ان عورت کي سونو هار ۽ پانهن ۾ سونا ڪڙا وجهي، اهڙو ته سينگاريو جو ڏسڻ سان سڀ ڪنهن مرد جي دل مٿس هري پوي. هرمز ديوتا ان عورت کي مٺو ڳالهائڻ ۽ زالاڻا ناز نخرا، دوهه ۽ چلٽي بازي سيکاري. دنيا جي ان پهرين عورت جو نالو "پنڊورا" رکيو ويو، جنهن جي معنيٰ آهي: سوکڙين سان نوازيل.

ان کان پوءِ زوس ديوتا جي حڪم تي، هرمز ديوتا پنڊورا کي کڻي اچي هن ڌرتيءَ تي، پروميٿيئس جي گهر پهچايو. پنڊورا سان گڏ هڪ پيتي يا مٽ به لاٿو ويو جيڪو

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ڪيس ڏاج ۾ ڏنو ويو هــو. جنهن ۾ سڄي دنيا جون بڇڙايون، خرابيون، بيماريون، مصيبتون ۽ ٻيا ڏک سور ۽ عذاب بند ٿيل هئا. پروميٿيئس ديوتا جي غيرحاضريءَ سبب، سندس بيسمجهه ڀاءُ ايپي ميٿئس، زوس طرفان سوکڙي طور موڪليل اها عورت قبول ڪري، ساڻس شادي ڪئي. جيتوڻيڪ، پرومي ٿيئس پنهنجي ڀاءُ کي اڳ ۾ئي سمجهائي ڇڏيو هو ته زوس ديوتا کان پاسو ڪري ۽ ان طرفان موڪليل ڪابه سوکڙي وغيره قبول نه ڪري. مگر هو تحفي ۾ مليل حسين عورت کي موٽائي نه سگهيو.

پنڊورا کي پاڻ به، اها خبر نه هئي ته ڪيس ڏاج ۾ مليل پيتيءَ ۾ ڇا بند آهي. ان ڪري، جيئن ئي هن پيتي کولي ته سموريون بيماريون، بڇڙائيون، خرابيون اڏامي سڄي دنيا ۾ ڪاهي پيون ۽ انسان ذات کي وکوڙي ويون. اهڙيءَ طــرح، زوس ديوتا، باهه حاصل ڪرڻ جي ڏوهه ۾، انسان کي اڻ - ڪٿ ۽ اذيتناڪ سزا ڏني.

ٻي طرف، انسانن تائين باهه پهچائڻ جــي ڏوهه هيٺ زوس ديوتا، پرومي ٿيئس کي لوهي سنگهرن ۾ ٻڌائي ڪوهه قاف جبل جي چوٽيءَ تي ٽنگائي ڇڏيو، جتي زوس ديوتا طرفان مـوڪليل هڪ ڳجهه روزانو پرومي ٿيئس جــو جيرو ٻــي ڪـائيندي هئي. جيئن ته، پرومي ٿيئس ٽائٽن خاندان مان هئڻ ڪري ”لافاني“ هو ان ڪري، هــن جو ڪاڌل جيرو ٻي ڏينهن تــي، ســاڳيو اوتري جو اوترو ٿي ويندو هو. نيٺ، هــرڪيولس (هيراڪليز)

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ن ڳجهه کي تير هڻي ماري، پروميٿيس کي ڪوه قاف جي قيد ـان - آزاد ڪرايو.

هڪ ٻي روايت مطابق، زوس ديوتا، پروميٿيس ڪـي ان شرط تي آزاد ڪرڻ لاءِ تيار ٿيو ته هو کيس، سندس هڪ محبوبه ”ٿيٽس جل پريءَ“ مان پيدا ٿيندڙ ٻار جي قوت بابت احوال ڏي. ابتدا ۾، پروميٿيس زوس ديوتا جي ڪابه ڳالهه نـه ٻـڌي ۽ ڪوه قاف جبل تي ٽنگيو رهيو. ان تان ڪاوڙجي، زوس کيس پنهنجي وڄ ۽ گوڙ پيدا ڪندڙ لٺ وهـائي ڪـڍي. جنهن سبب پروميٿيس ان جبل جي ٻنهيءَ سميت وڃي پـاتـال ۾ ڪريو. نيٺ گهڻي وقت کانپوءِ، هن زوس جو شرط قبول ڪيو ۽ کيس ٻڌايو ته ٿيٽس جل پريءَ مان پيدا ٿيندڙ ٻار کانئس کان به وڌيڪ سگهارو ٿيندو. اهڙيءَ طرح، زوس ديوتا جو اقتدار خطري ۾ پئجي ويندو. زوس اهو ٻڌي ٿيٽس جل پريءَ جي هميشه لاءِ پچر ڇڏي ڏني ۽ واعدي مطابق پروميٿيس کي آزاد ڪري ڇڏيو.

دنيا جو وڏي ۾ وڏو طوفان

پنڊورا جي پيٽيءَ مان نڪتل برائين سبب، سڄيءَ دنيا ۾ بڇڙايون ڪاهي پيون هيون. ان ڪري زوس ديوتـا به فـڪر ۾ پئجي ويو. جڏهن هو ڀاڻ ڌرتي ڏسڻ آيو ته اتي، آرڪاڊيا جي بادشاهه کيس مهمانيءَ ۾ پنهنجو غلام ڪهي انجو گوشت کارايو. هاڻ، زوس کي يقين ٿيو ته دنيا ۾ بڇڙائين جي انتها ٿي ويئي آهي. انڪري

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

زوس ديوتا انسان ذات کي ختم ڪرڻ لاءِ هن دنيا ۾ هڪ وڏي ٻوڏ آندي.

ان ٻوڏ کان اڳ پروميٿيس جي چوڻ تي پئرس ڊيوڪالين هڪ ٻيڙي ٺاهي اڳوات ان ۾ کاڌي پيتي جو انبار لڳائي ڇڏيو هو. پوءِ هڪ وڏو طوفان آيو ۽ وڏا مينهن وٺا، سمنڊ ٻلٽي پيا ۽ هيءَ دنيا هڪ وڏي ٻوڏ هيٺ اچي وئي جنهن ۾ سمورا انسان ختم ٿي ويا پر ڊيوڪالين ۽ پائراهم ٻئي زال مڙس بچي ويا هئا ۽ نو ڏينهن نو راتيون پاڻيءَ ۾ رهڻ کانپوءِ سندن ٻيڙي وڃي پارناسس جبل تي بيهي. اهو به چيو وڃي ٿو ته پروميٿيس پيءُ ان جي ماءُ ٿيمس جي نصيحت تي ٻنهي زال مڙس پٿر اڇلايا جن مان زالن مردن جو نئون انساني نسل پيدا ٿيو.

ائيڪا جي ملڪ ۾ ڪاريگرن جي ديوتا جي حيثيت ۾ پروميٿيس جي پوڄا ڪئي ويندي هئي.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

اڪليز ديوتا

Achilles

صفتون

سونهري وارن وارو، جاذبو، ڦڙتيلو ۽ سگهارو يونان جو هي ناليرو بهادر سورمو، ٽروجن جنگ ۾ شريڪ سڀني يوناني سورمن کان مٿاهون درجو رکندڙ هو. هو سڪندر اعظم لاءِ به هڪ مثالي هيرو هو. هڪ جذباتي، خود غرض، ظالم، بداخلاق، ڪريل ۽ نيچ سورمو، هڪ وڏو زاني، عورتن ۽ ڇوڪرن سان بڇڙو فعل ڪندڙ، مٿل عورتن سان به جنسي فعل ڪندڙ- سندس ماءُ ٿيٽس Thetes کيس آب حيات ۾ پير جي ڪُڙيءَ کان جهلي آبتو

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

وهنجاريو هو ان ڪري هو لافاني بڻجي ويو پر سندس پير جي ڪڙي لافاني ٿيڻ کان رهجي وئي.

نالا ۽ لقب

ماءُ پيءُ جو نالو اڪليز هو ۽ لائيڪوميڊيز جي محل ۾ کيس سرڪائي سيرا Sercysera، آئيسا Aissa ۽ پائرها Pyrrha جي زنانن نالن سان سڏيو هو. هومر هن سورهي کي پوڊارڪيس Podarkes (تيز ڊوڙندڙ) سڏيو آهي . کيس پيمپٽس به سڏيو ويو آهي.

جنم

اڪليز جو پيءُ پيليس Peleus ڦيٿا جو بادشاهه هو ۽ سندس ماءُ ٿيٽس هڪ سامونڊي جل پري هئي، جنهن تي زوس ديوتا ۽ پوزيڊون ديوتا ٻئي پاڻ عاشق هئا. پر پوءِ جڏهين خبر پئي ته ٿيٽس مان ٿيندڙ پٽ پنهنجي پيءُ کي تڙي ڇڏيندو تڏهين شادي ۽ تان هٿ کڻي ويا ۽ زوس ٿيٽس جي شادي هڪ انسان پيلوس سان ڪرائي. انهيءَ شاديءَ ۾ ٻنا دعوت جي ايرز Eris (مصيبت) ديوي گهڙي آئي ۽ اٿينا، هيرا ۽ افروڊائيٽ ديوي جي اڳيان اچي هڪ سونو صوف اڇلايائين. ان تي لکيل هو ”سڀني کان وڌيڪ سهڻيءَ لاءِ“. اهو صوف نيٺ ٽراءِ جي شهزادي پيرس جي هٿان وڃي افروڊائيٽ (وينس) ديويءَ کي مليو. ان ڪري اٿينا ۽ هيرا ديوين کي وينس ديويءَ مان حسد ٿي پيو ۽ اها ڳالهه ٽروجن جنگ جو بنياد ثابت ٿي.

ٿيٽس کي پيليس مان ست پٽ ٿيا. جن مان ڇهه ڄڻا لافاني بڻائڻ جي خواهش ۾ باهه ۾ تپائيندي سندس هٿان مري ويا، باقي ستين پٽ اڪليز کي پيليس زوريءَ وڃي باهه مان ڪڍيو هو،

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ان ڪري هو ٻچي ويو ۽ ان ڳالهه تان ڪاوڙجي ٿيٽس پيليس کي ڇڏي وئي. ان ڪان اڳ اڪليز کي هوءَ اسٽائڪ نديءَ ۾ ڪُوڙيءَ ڪان اُبتو جهلي ٻئي ڏياري چڪي هئي، ان ڪري ڪُوڙيءَ ڪان سواءِ سندس سمورو بدن لافاني ٿي چڪو هو.

پيليس اڪليز کي وٺي وڃي قنطور خيرون Centour chairon وٽ پيلين جبل تي ڇڏيو. اتي خيرون هن کي شينهن ۽ سوئر جو گوشت ۽ رڇن جي هڏين جي مڄ کارائيندو هو، جيئن منجهس سورهيائي پيدا ٿئي. ڪيس ٻوڙ ۾ تڪو ڏيڻ لاءِ هرڻين جي هڏين جي مڄ ۽ ماکيءَ جو مانارو به کارايو ويندو هو. خيرون ڪيس گهوڙي سواري ۽ شڪار سان گڏ بانسري وڄائڻ به سيکاري. ڪيس ويڄن جي ڦٽڪين ڦڪين ڪان به واقف ڪيو. ڪيلي‌اوپي Calliope نالي هڪ ميوز ڪيس وڏين دعوتن ۾ ڳائڻ جو هنر به سيکاريو. ڇهن سالن جي عمر ۾ هن هڪ جهانگو سوئر جو شڪار ڪيو. پوءِ هو اچي هريو ۽ روزانو جهنگ مان سوئر ۽ شينهن ماري خيرون جي غار ۾ آڻي، سندس وتيرو ٿي ويو. هو ايڏو ته ڊوڙ جو سگهو هو جو ڪتن ڪان سواءِ هرڻ به جهليو ايندو هو. آرٽيمس ۽ ائينا ديوين کي به اڪليز جي ڦڙتي ڏسيو ڏندين آڱريون اچيو ويندڀون هيون. سندس ماءُ ٿيٽس کي اڳ ۾ ئي اهي پڙا پئجي ويا هئا ته ٽراءِ واري جنگ مان اڪليز جيئرو ڪونه موٽندو. اڪليز جي تقدير ۾ اهو لکجي چڪو هو ته ٽراءِ جي جنگ ۾ وڏو نالو ڪڍي مري يا پنهنجي ملڪ ۾ خواريءَ جهڙي، وڏي ڄمار ماڻي. انهن ڳالهين کي ڳڻي ماڻس ڪيس هڪ هڪ ڇوڪريءَ جو ويس ڍڪائي، اسڪائي روس جي بادشاهه لائي‌ڪو ميڊيز جي حوالي ڪيو.

عشق ۽ اولاد

لائي‌ڪو ميڊيز بادشاهه جي محل ۾ اڪليز هڪ ڪنواري

books.sindhsalamat.com   www.sindhsalamat.com

ڇوڪريءَ پاڙهيا جي ناليءَ ۾ رهيل هو. پر بادشاهه جي ڌيءَ ڊيڊاميا Deidameia وٽ سندس پردو کلي پيو. هئي پاڻ ۾ لهي ويا ۽ لڪ چوريءَ پاڻ ۾ سمهڻ سهڙڻ لڳا. ڊيڊاميا کي پيٽ ٿي پيو ۽ هن نيو پٽولميس نالي هڪ پٽ ڄائو.

✻ هن جي قيٽا ۾ سندس هڪ دوست پئٽروڪليس سان گهڻي گهرائي هوندي هئي. هن پئٽروڪلس سان غيرفطري تعلقات قائم ڪيا هئا. پئٽروڪلس هن کان عمر ۾ وڏو هو ۽ هن تي عاشق هوندو هو

✻ چيو وڃي ٿو ته هن سورمي، انهي جينيا سان به شادي ڪئي هئي.

✻ ٽراءِ جي بادشاهه پريام جي هڪ سهڻي پٽ ٽروئلس Troilus سان به هن بدفعلي ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي پر هن انڪار ڪيو ۽ ڀڄي ويو. هن ان کي وڃي جهليو ۽ سانس وحشي جانور وانگر زوري غيرفطري فعل ڪرڻ کانپوءِ کيس ماري ڇڏيو.

✻ برائي زيز، ٽرلٽ جي مال ۾ سندس پتيءَ ۾ آئي هئي ان کي اگامنان وٽان ڦٻائي ويو هو. ان ڪري اڪليز يونانين جو ساٿ ڇڏي جنگ ۾ ٻي طرفدار ٿي ويهي رهيو. پر پوءِ نيٺ جڏهن هو جنگ جي ميدان ۾ واپس موٽيو تڏهن کيس سندس سريت برائي زيز واپس موٽائي ڏني وئي.

✻ پريام جي ڌيءَ پولڪزينا تي به هي عاشق هو، پر ان جي پيءُ هيڪٽر پولڪزينا لاءِ ڏکيا ۽ بي عزتيءَ جهڙا شرط رکيا هئا، جيڪي هن پورا نه ڪيا. پوءِ وري به هن پولڪزينا کي هٿ ڪرڻ جون ڪوششون ڪيون پر ڪامياب نه ٿي سگهيو. هڪ روايت ۾ اهو چيو ويو آهي ته پولڪزينا جي آسري ۾ هو هڪ انڪل جو شڪار ٿي جهلجي پيو ۽ ماريو ويو.

books.sindhsalamat.com　　www.sindhsalamat.com

* ٽروجن جنگ کان اڳ هو هيلن تي عاشق هو ۽ هڪ رات خواب ۾ کيس هيلن ڏسڻ ۾ آئي ۽ ان سان خواب ۾ جنسي ميلاپ سبب کيس تڙ پهچي ويو هو. ان کري جڏهين جنگ هلندي هن ٽراء جي قلعي جي ڀت تي هيلن کي جيئرو جاڳندو ڏٺو ته چتو ٿي پيو. ڪن روايتن ۾ اهو چيو ويو آهي ته مرڻ کانپوءِ پوئين دنيا ۾ پاتال هيلن سان سندس شادي به ٿي هئي.

* اهو به چيو ويو هو ته عالم ارواح ۾ ميڊيا سان به سندس شادي ٿي هئي.

* اميزان راڻيءَ پينٿي سيليا ٽراء وارن جي مدد ۾ هن سورمي سان جنگ ڪئي. جنگ ۾ پينٿي سيليا مري وئي. پوءِ هن سورمي نهايت ذلالت سان هن راڻيءَ جي لاش سان جنسي ميلاپ ڪيو.

ٽراء جي جنگ ۾ شريڪ ٿيڻ

ٽراء جو شهزادو پئرس اسپارٽا جي راڻيءَ هيلن کي ڀڄائي ويو هو. هيلن جي پانهن وٺڻ لاء يونان جي ماڻهن اسپارٽا جي بادشاهه مينيلس جي ڀاءُ اگامنان جي اڳواڻيءَ ۾ هڪ وڏو ٻيڙو ٽاهي ٽراء تي چڙهائي ڪئي. جنهن ۾ ان دور جي وڏن وڏن يوناني ديوتائن ۽ سورمن حصو ورتو. اگامنان هن سورمي کي آڻڻ لاء اوڊي سس، سينٽر ۽ اجاڪس کي موڪليو جن اچي بادشاهه لائي ڪوميڊيز کان موڪل وٺي سندس محل ۾ هن سورمي جي ڳولا ڪئي. اڪليز اتي پائرها جي نالي سان هڪ ڪنواري ڇوڪريءَ جي روپ ۾ رهندو هو. اوڊي سيئس چالاڪي ڪري محل ۾ قسمين قسمين جي شين جو ڍير لڳايو ۽ محل ۾ رهندڙ سڀني عورتن ۾ هوڪو ڏنو ته جنهن کي جيڪا به شئي وڻي سا

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ڪٽي وئي. ان سان گڏ اوڊيسس محل جي ڀتيان جنگي توتارا ،وڄائڻ ۽ تلوارن جي ٺڪرائڻ جو حڪم ڏنو. توتارن جو آواز ۽ تلوارن جو ڇڻڪاٽ جڏهين هن سورمي جي ڪنن تي پيو ته هن کي جوش وٺي ويو ۽ سوڪڙين جي انبار مان کولي وهي تلوار ۽ ڍال ڪنيائين، ۽ زنانو چولو لاهي ڇڏيائين. اهڙيءَ طرح ڳالهه جو پول کلي ويو ته هو ڇوڪري ناهي پر ڇوڪرو آهي. ان کان پوءِ پنهنجي مرميڊون قبيلي جي جوانن کي ساڻ ڪري خوشيءَ سان جنگ تي روانو ٿيو.

هڪ ٻي روايت ۾ چيو ويو آهي تہ اوڊي سِس ۽ نيسٽر جڏهين پيليس بادشاهه وٽ پهتا ته هن فونڪس Phoenix جي نگرانيءَ ۾ پنهنجي پندرهن سالن جي عمر جي پٽ اڪليز کي سالن گڏي ڇڏيو. ٿيٽس پڻس اڪليز لاءِ هڪ سهڻي پيتي سڱن ڪپڙن ۽ قيمتي گاديلن سان پري ساڻ ڪري ڏني، هن سورمي سان گڏ سندس هڪ دوست پيٽروڪلس به هو. جيڪو عمر ۾ کانئس وڏو هو پر حيثيت ۾ کانئس گهٽ هو. هن جي پيٽروڪلس سان گهاٽي ياراني هئي. ايتري قدر جو ائين چيو ويو آهي ته هنن جا پاڻ ۾ غيرفطري تعلقات به هئا. هن جي مهنداريءَ ۾ يوناني سامونڊي ٻيڙو يوناني فوج کي کڻي ٽراءِ ڏانهن روانو ٿيو واٽ ۾ پلڄي يوناني ٻيڙي وڃي مائيشا ۾ لنگر هنيو. اتي جي بادشاهه ٽيليفس، جيڪو هيراڪليز جو پٽ هو. تنهن يونانين کي ڏاڍو ماريو ۽ کين موٽائي سندن جهازن ڏانهن اماٽيائين پوءِ اڪليز ۽ پٽروڪلس به اتي وڃي پهتا. هن سورمي نيزو هڻي ٽيليفس کي ڦٽي وڌو. پوءِ ٽيلي فس ۽ سندس ماڻين پڇي جند ڇڏائي. واٽ تي اسڪائي روس ٻيٽ تي لهي پيا ۽ اتي لائي ڪوميڊيز بادشاهه جي ڌيءَ ڊيڊيميا سان هن سائن سوٽن سان شادي ڪئي. هوڏانهن ٽيلي فس جا ڦٽ نہ ڇٽا، تنهن کي اپالو ديوتا اهو ٻڌايو ته اهي ڦٽ اهو ڇٽائيندو جنهن لڳايا هوندا، اهو ٻڌي هو اڪليز وٽ ويو، جنهن

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

هڪ ٻوٽيءَ کي سنڌس نيزي جي زنگ سان ملائي ٽيلي فس جي زخمن تي رکيو جنهن ڪري هو چڱو ڀلو ٿي ويو.

ان کان پوءِ وري ٻيو ڀيرو يوناني ساموندي ٻيڙو اولس Aulis ۾ گڏ ڪيو ويو. اتي مشهور جوتشي (اڳڪٿيون ڪندڙ) ڪالچس Callchas اها پيشنگوئي ڪئي ته جيستائين آگاميمنان پنهنجي سهڻي ڌيءَ آفي جينيا کي آرٽيمس ديويءَ جي نالي قربان نه ڪندو تيستائين مٺائو واءُ نه لڳندو ۽ ٻيڙو وڃي نه سگهندو. آگاميمنان ٺڳي ڪري پنهنجي زال ڪليٽيمنيسٽرا کي چوائي موڪليو ته آفي جينيا کي ڏياري موڪل ته سنڌس شادي اڪليز سان ڪرايان. آفي جينا کي جڏهن اصل ڳالهه جي خبر پئي تڏهن هن رضا خوشيءَ سان پنهنجي ملڪ جي مفاد لاءِ ڪسڻ قبوليو. ائين به چيو وڃي ٿو ته هن سورمي کي جڏهن خبر پئي ته سنڌس نالي جو ڌوهه ڪري آفي جينيا کي گهرايو اٿن تہ هن ڪنهن طرح آفي جينيا کي مرڻ کان بچائي سائيٿيا موڪلي ڇڏيو. ائين به چيو ويو آهي ته هن ڊيڊيميا مان نه پر آفي جينيا سان شادي ڪئي هئي جنهن مان نيوپٽوليمس ڄائو هو.

جڏهن يوناني ٻيڙو ٽراءِ جي ويجهو هڪ ٻيٽ ٽينيڊوس وٽ پهتو ته اتي جي بادشاهه ٽينيس Tenes جيڪو اپالو ديوتا جو پٽ هو. تنهن يونانين جو مقابلو ڪيو ۽ هڪ پٿر جي وڏي ڇپ ڪٽي يونانين کي هڻڻ تي هو ته اهو ڏسي اڪليز ٻيڙي مان تڪڙو تري اچي ڪناري تي پهتو ۽ نيزو هڻي ٽينيس کي ماري وڌائين. جڏهين اڪليز کي اها خبر پئي تہ ٽينيس اپالو ديوتا جو پٽ آهي، ته ڪاوڙ مان پنهنجي نوڪر منيمون کي ماري وڌائين جو هن کيس اڳواٽ اهو چيو نہ هدايو ته ٽينيس کو اپالو ديوتا جو پٽ هو. هن کي سنڌس ماءُ اڳ ئي اهو چتاءُ ڏنو هو ته جي اپالو جي ڪنهن پٽ کي ماريندين ته اپالو وير نه ڇڏيندو ۽ توکي به ماريندو.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ان کان پوءِ هن ٽينيس جي پيءُ هيمي ٽيا جي لڄ لٽڻ لاءِ ان جي پٽ ورتي. پر قدرت سان زمين ڦاٽي پئي ۽ هيمي ٽيا زمين دوز ٿي وئي. انهيءَ پيٽ ٽيني ڊوس ۾ ٿي هن جو يوناني فوجن جي سپهه سالار اگاميمنان سان جهيڙو ٿيو هو. اڪليز جو چوڻ هو ته اگاميمنان کيس سچيءَ دل سان ٽراءِ واري جنگ ۾ شامل ڪرڻ لئي چاهيو.

اڪليز پيو يوناني هو جنهن ٽراءِ جي سرزمين تي سڀني کان اڳ قدم رکيو. ڪن جو چوڻ آهي ته هو سڀني کان پوءِ اتي آيو هو. چاڪاڻ ته اها پيشن گوئي ٿيل هئي ته جيڪو حملہ آور ٽراءِ جي زمين تي پهرين قدم رکندو اهوئي سڀ کان اڳ ۾ مرندو. پروٽيسي لاس اهو پهريون يوناني هو جنهن پهرين ٽراءِ ۾ قدم رکيو ۽ سڀني کان اڳ ماريو ويو هو.

اڪليز پنهنجي جهاز کان سڌو ٽپ ڏئي اچي ٽراءِ جي ڪناري تي بيٺو، جتي سندس پير لڳا اتي پاڻيءَ جو چشمو ٿهي ويو، اتي لهندي شرط سڪنس Cycnus سان سندس ويڙهه ٿي، جنهن تي ڪنهن به تير تلوار يا نيزي جو اثر نٿي ٿيو. اڪليز پنهنجي خود جي ڏاڙهن سان کيس ڦاهو ڏئي ماريو. اهو سڪنس پوزيڊون ديوتا جو پٽ هو. ان کان پوءِ يونانين ٽراءِ جو گهيرو ڪري پنهنجي جهازن کي ڪناري تي بيهاري ڇڏيو.

ٽراءِ جي فتح ٿيڻ جي باري ۾ پيشن گويون

✳ جيڪڏهين پريام بادشاهہ جو پٽ ٽروئيلس ويهن ورهين جي ڄمار جو ٿي ويو ته پوءِ ٽراءِ فتح نہ ٿي سگهندو.

✳ ٽروئيلس جو موت يونانين لاءِ ضروري ٿي پيو. ان کي هن سورمي وڏي ذلالت سان ماريو. اپالو ديوتا جي مندر جي بيحرمتي

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ڪري، ان مندر ۾ ڪيس زخمن سان ڇور ڇور ڪري ساڻس غيرفطري فعل ڪيائين.

* مشهور جوتشي ڪالچس اها پيشن گوئي ڪئي هئي ته آگامينان جي ڌيءَ آفي جينا کي ڪهي قربان نه ڪيو ويندو ته يونانين جي سامونڊي سفر لاءِ واءُ سڻائو نه لڳندو ۽ سفر نه ٿي سگهندو.

* جيڪو به ٽراءِ جي جنگ ۾ ٽراءِ جي سرزمين تي پهرين قدم رکندو اهو سڀني کان اڳ مري ويندو.

* جيڪڏهن ٿريس جي بادشاهه رهيسس جي گهوڙن اسڪامينڊر دريا جو پاڻي پيتو ۽ ٽراءِ جي زمين جو گاهه کاڌو ته ٽراءِ فتح نه ٿي سگهندو.

اوچتا حملا

* هن هڪ راتاهو هڻي پريام بادشاهه جي باغ مان سندس پٽ لائي ڪائون کي جهلي، ٻانهه بنائي پٽروڪلس جي حوالي ڪيو. جنهن ڪيس يونيس بادشاهه وٽ وڪڻي ڇڏيو. پر پوءِ انجي مائٽن فديو ڏئي ان کي آزاد ڪرائي ڇڏيو.

* لائي ڪون کي گهر آئي اڃا ٻارنهن ڏينهن مس ٿيا ته هن سورمي وري به ان کي حملو ڪري ماري ڇڏيو.

* هن پنهنجن ڪن چونڊ ساٿين سان گڏجي ٽراءِ جي آسپاس وارن ڳوٺن ۾ قرمار ۽ تباهي ڪرڻ شروع ڪئي. اڊا جبل تي هن بادشاهه پريام جي هڪ پٽ ميسٽر کي ماري ڇڏيو. هڪ ٻئي شهزادي اينياس Aeneas کي سندس چوپايو مال ڇڏي ڀڄڻ تي مجبور ڪيائين.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

* لائرينيسس جي شهرکي تباهه ۽ ويران ڪري ڇڏيا.
* ميسٽر جو چوپايو مال ڪاهيائين.

هن هيٺين شهرن تي حملا ڪري انهن تي قبضو ڪيو.

١- ليسبوس Lesbos ٢- فوڪائيا ٣- ڪولوفون ٤- سمرنا
٥- ڪلازوميناء ٦- سائمي ٧- ايجيالس ٨- ٽينوس
٩- ايڊراميٽيم ١٠- ڊائڊي Dide ١١- اينڊيم ١٢- لبنائيم
١٣- ڪولون ١٤- انٽانڊرس.

انهن کانسواء هن هيڪٽرجي زال انڊراماڪي Andromache جي پيءُ ايشن جي شهر ٿيبي تي حملو ڪري، ايشن کي سندس ستن پٽن سميت ماري ڇڏيو. اتي اپالو جي مندر جي پوڄاري ڪرائي سس Chryses جي ڌيءَ ڪراهي سيز Chryseis کي به ٻانهي بنايو ويو. ڪراهيسيز مال غنيمت جي ورهاڱي ۾ اگاميمنان جي ڀتيءَ ۾ آئي هئي.

ان کان سواء هن سورمي ٿيبي شهر مان پيڊاسس نالي مشهور گهوڙو به پاڻ سان آندو. اڳا جڏهن وٽ اکليز جي هڪ حملي ۾ ٽراء جي مشهور سورمي اينيس Aeneus کي پنهنجو چوپايو مال ڇڏي ڀڄڻو پيو. هن لائيري نيسس جي شهر تي حملو ڪري ان کي برباد ڪري ڇڏيو. اتي جي بادشاهه مائي نيس Mynes ۽ سندس ڀاءُ مقابلي ۾ مارجي ويا. مائي نيس بادشاهه جي زال برائيسيس Briseis کي قيد ڪري اکليز جي ٻانهي بنايو ويو. انهيءَ ڏک وگهي برائي سيس جي پيءُ برائي سس Brisius غيرت ۾ پاڻ کي ڦاهو ڏئي ماري ڇڏيو. اکليز ۽ اگامنان جي وچ ۾ ڦوٽ جو ڪارڻ اها ئي برائي سيس هئي. اپالو ديوتا کي سندس پوڄاري ڪرائي سس جي ڌيءَ کڄڻ جو ڏاڍي ڪاوڙ وئي وئي. هن اگامنان کي حڪم ڪيو ته يڪدم ٻانهن موٽائي منهنجي پوڄاري

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

جي حوالي ڪر. اگاميمنان لاچار ٿي ڪراهي سيس ڪي ان جي پيءُ جي حوالي ڪيو پر پاڻ وري برائيسس کي پاڻ وٽ وهاري ڇڏيائين. ان تان اڪليز ۽ اگاميمنان جي وچ ۾ جهيڙو ٿي پيو ۽ اڪليز يونانين جو ساٿ ڇڏي ٻي طرفدار ٿي ويو.

ٽراءِ جي جنگ

جنگ کي ۹ سال گذري ويا پر يوناني ٽراءِ فتح نه ڪري سگهيا. ان زماني ۾ سياري ۾ جنگ کان پاسو ڪيو ويندو هو. سپاهي جنگي ڪسرتن ۾ ڏينهن پورا ڪندا هئا.

هڪ ڏينهن پريام بادشاهه جي راڻيءَ هيڪوبا Hecuba پنهنجي سهڻي ڌيءَ پوليڪزينا سان گڏ اپالو ديوتا جي مندر ۾ وئي. اتي ھي سورمو پوليڪزينا کي ڏسي مٿس عاشق ٿي پيو. هن پوليڪزينا جي وڏي ڀاءُ هيڪٽر کان سنگ گهريو. هيڪٽر کيس چوائي موڪليو ته "جنهن ڏينهن تون يوناني ڪئمپ ڇڏي ٽراءِ ۾ اچي اسان جي لشڪر سان شامل ٿيندين، ان ڏينهن پوليڪزينا جي ٻانهن تنهنجي حوالي ڪنداسون، پر جي تون يوناني ڪئمپ ڇڏي نٿو سگهين ته پنهنجي سوٽ اجاڪس وڏي کي مارڻ جو قسم کڻ." پر اهڙا پوئين ڳالهه هن جي ڪرڻ کان ٻاهر هئي. نيٺ بهار جي موسم سان گڏ جنگ جي باهه به ڀڙڪا کائڻ لڳي. جنگ جي ميدان ۾ اڪليز هيڪٽر جي ڪڍ لڳو پر هيڪٽر جي ڀاءُ هيلي سس جي تيرن کيس ڦٽي وڌو. هوڏانهن پنهنجي ٻوڇاريءَ جي ڌيءَ کڄڻ تي اپالو ديوتا به ڪاوڙ ۾ ڀرجي يونانين تي تيرن جو مينهن وسايو.

اهو به چيو وڃي ٿو ته زوس ديوتا جو دلي لاڙو به ٽراءِ وارن ڏانهن هو، تنهن اڪليز جو يونانين سان جهيڙو ڪرائي ڇڏيو.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

اهو به ڇيو وڃي ٿو ته پولڪزينا جي سڱ جي لالچ ۾ بادشاهه پريام کي خوش ڪرڻ لاءِ هن جنگ کان منهن موڙيو هو. هوڏانهن هيڪٽر جڏهن هن کي مقابلي لاءِ للڪاريو ته هن ڇيو ته آئون جنگ تان هٿ کڻي چڪو آهيان.

اڪليز جي نه هٿڻ ڪري جنگ جي پڙ ۾ ٽراءِ وارن جو پاسو ڳرو ٿي ويو. ٽراءِ جون فوجون يونانين کي ڌڪي اچي سندن جهازن تائين پهتيون. انهيءَ مايوسيءَ ۾ ڌڪاڄي اگاممنان، فونڪس، وڏي اجاڪس Ajax the great ۽ اوڊيسيس کي ٽن نقيبن سان اڪليز وٽ موڪليو ويو ته کنهن طرح کيس راضي ڪري اچن. هنن ڪيترين قيمتي سوکڙين سان گڏ برائي سس جي ٻانهن موٽائي ڏيڻ جي آڇ ڪئي ۽ اهو به ويساهه ڏنائون ته اڄا تائين اگاممنان برائي سس جي اوڏو به نه ويو آهي ۽ هوءَ ڪنواري آهي. ان سان گڏ هن کي اگاممنان جي طرفان اهو به ڇيو ويو ته سندس ٽن ڌيئن مان جيڪا وڻيس سا وهار پر سات نه ڇڏ. پر اڪليز جي ڪاوڙ ڍري نه ٿي هن کين ٺڙو پڙو جواب ڏئي ڇڏيو.

ٻئي ڏينهن ٻنهي ڌرين جي وچ ۾ ڇتي ويڙهه لڳي. ٽراءِ جي سپه سالار هيڪٽر يونانين جي بچاءُ واري لائين ٽوڙي کين پاڇ کائڻ تي مجبور ڪيو. ان جنگ ۾ يونان جا ناميارا سورما اگاممنان، ڊيوميڊيز، اوڊي سيس، يوري پلس ۽ يونانين جو وڏو ويج مڪائون به سخت زخمي ٿيا. ايتري قدر جو وڏو اجاڪس به پڙ پالهو ڪري ڀڄي نڪتو. انهيءَ جنگ ۾ اپالو ديوتا ٽراءِ وارن جي طرف هو ۽ پوزيڊون ۽ هيرا ديوي يونانين جي مدد ڪئي. اڪليز پروٽيسي لس جي جهاز کي ڏٺو، جنهن کي ٽراءِ وارن باهه ڏئي ڇڏي هئي، اهو ڏسي هن کي پنهنجو وير وسري ويو. سندس دوست پيٽروڪليس سندس زرهه ۽ هٿيار ڍڪيو وڙهيو پئي ۽

يونانـي جهازن کـي باهيون ڏيندڙ ٽراءِ وارن تي تيرن جو وسڪارو لائي ڏنو هٽائين.

يونانين جي هار تي اڪليز جي دل تان ويرورود وسري ويو ۽ هن پنهنجي پوئلڳ مرميڊونن کي حڪم ڏنو ته پيٽروڪلس جي پوئواري ڪن. پيٽروڪلس کي ٽراءِ وارن اڪليز جي ويس ۾ ڏٺو هو، تن سمجهيو ته اهو اڪليز آهي، سي پوئتي هٽي ويا. پيٽروڪلس همت ڪري جهازن مان باهه وسائي ۽ سرپيڊون کي ماري وڌائين. جنهن لاءِ چيو ويو آهي ته زوس يا پوزيڊون جو پٽ هو. ڪن جو چوڻ آهي ته ان جنگ ۾ پيٽروڪلس جيڪر اڪيلي سر فتح ڪري وڃي ها پر اپالو ديوتا ٽي دفعا ڪيس قلعي جي پٽ تان ڪيرائي ڇڏيو. نيٺ هيڪٽر هڪ ئي ڌڪ سان پيٽروڪلس کي ماري وڌو ۽ يونانين جي ڏسندي ڏسندي سندس پٽ تان اڪليز واري زرهه ۽ هٿيار لاهي ورتا. ان کان پوءِ مينيلس ۽ وڏي اجاڪس مڙسي ڪري پيٽروڪلس جو لاش کڻي يوناني ڪئمپ ۾ پهچايو. پيٽروڪلس جو لاش ڏسي اڪليز ڌڪ وچان پٽ تي ڪري پيو ۽ ڏوڙ ۾ ليٽڙڻ لڳو.

ان کان پوءِ ٿيٽس پنهنجي پٽ اڪليز لاءِ نئين زرهه ۽ هٿيار هيفائسٽس ديوتا کان ٺهرائي کڻي اچي هن سورمي کي ڏنا. اڪليز انهيءَ زرهه تي هٿيار لڳائي اچي جنگ جي پڙ ۾ پير وڌو. هن ٽراءِ وارن ۾ چوطرف ڦڙڦوٽ ۽ ڌهڪاءُ وجهي ڇڏيو. هو انهي اسڪامينڊر درياءُ ڏانهن ڀڳا ۽ باقي بچيل پين ٽراءِ جي ماڻهن، هيسيل ۽ ڊنل هرڻين وانگر وڃي ٽراءِ جي قلعي ۾ پناهه ورتي.

نيٺ جڏهين هيڪٽر ۽ اڪليز هڪ ٻئي جي سامهون اچي ٿيا ته پنهي ڌرين جي فوجن ڀڃيان هٽي جاءِ ڏني. پهريائين هيڪٽر ڇا ڪيو جو اڪليز کي ٽڪائڻ لاءِ ٽراءِ جي قلعي جي چوڌير ٽي ڊوڙون وڌائين پر هي نه ٽڪو ۽ آخر هيڪٽر پاڻ ٽڪي پيو

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

۽ پوءِ نيزو اڇلائي اڪليز ڪي هنيائين پر نيزو زرهه جي ڪري نه لڳو ۽ مٿان جو اڪليز جوابي نيزي جو وار ڪيس ته هيڪٽر جي سيني مان آرپار نڪري ويو.

مرڻ وقت هيڪٽر ڪيس اها منٿ ڪئي ته سندس لاش فديو وٺي بہ سندس مائٽن جي حوالي ڪج پر هن انڪار ڪيو ۽ هيڪٽر جي زرهه لاهي سندس پيرن جي ڪڙين ۾ ٿنگ ڪري سندس جُتين جي ڏاگهن سان ان جا ٻئي پير ٻڌي ڇڏيائين ۽ پوءِ هيڪٽر جو لاش ٿي دفعا قلعي جي ٻاهران گهليائين. اهو بہ چيو وڃي ٿو ته ان لاش کي پنهنجي رٿ جي پٺيان ٻڌي جهازن تائين گهليندو ويو.

پيٽروڪلس کي چکيا تي چاڙهڻ

ادا جبلن مان چکيا لاءِ ڪاٺيون گهرائي هن سورمي پنهنجي دوست پيٽروڪلس جي چتا تيار ڪئي. هن پيٽروڪلس مٿان سندس گهوڙا ۽ ٻہ ڪتا ڪهي قربان ڪيا. ان کان سواءِ ٽراءِ جي قيدين مان ٻارنهن مکيہ اميرن ۽ سردارن کان سواءِ پريام بادشاهه جي ڪيترن ئي پٽن جون ٽڙيون وڍي انهن کي پيٽروڪلس مٿان ڪهي قربان ڪيو. هن هيڪٽر جي لاش کي ڪتن کان کارائڻ چاهيو ٿي، پر پوءِ افروڊائيٽ کيس انهيءَ ڪڌي ڪم کان روڪيو. پوءِ هو روزانو هيڪٽر جي لاش کي پيٽروڪلس جي قبي جي چوڌاري ٽي پيرا گهليندو هو.

بادشاهه پريام جو اڪليز وٽان هيڪٽر جو لاش ڇڏائڻ

هن سورمي هيڪٽر جي لاش کي روزانو گهلي ڪنو ڪرڻ ٿي چاهيو پر اپالو ديوتا هيڪٽر جي لاش جي سنڀال ڪئي ۽

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ان کي ڪنو ٽيڻ کان بچايو. نيٺ زوس ديوتا وچ ۾ ٽپي پيو. هن پنهنجي پٽ هرمز کي حڪم ڏنو ته پريام بادشاهه کي حفاظت سان اڪليز تائين پهچائي. پريام دل جهلي رات جو وڃي هن سورمي جي جهوپڙيءَ وٽ پهتو. هي گهري ننڊ ۾ ستل هو. پريام جيڪر آسانيءَ سان سُتي کيس ساري وجهي ها پر پريام پنهنجي ننڊ ۾ غافل دشمن کي دوکي سان مارڻ مناسب نه سمجهيو ۽ کيس اٿاري نماڻائيءَ سان هن کان پنهنجي پٽ جو لاش گهريو. هن سورمي کانئس هيڪٽر جي وزن جيترو سون گهريو. پوءِ لالچي يونانين ٽراءِ جي شهر جي ٻاهران ساهميءَ جا ٻه وڏا پڙ ڪڙا ڪيا ۽ هڪ پڙ ۾ هيڪٽر جو لاش رکيائون ۽ ٻئي پڙ ۾ پريام جي خزاني جو سمورو سون، هيرا جواهر ۽ سونيون مهرون وڌائون. پوءِ به هيڪٽر جو پڙ ڳرو نڪتو. تڏهين قلعي جي ڀت مٿان پولڪزينا پنهنجا سونا ڪنگڻ ساهمي جي ان پڙ ۾ اڇلي وڌا. پولڪزينا کي ڏسي هن سورمي پريام کي چيو ته جيڪڏهين هن شهزاديءَ جو سڱ مون کي ڏيو ته آءٌ سون تان هٿ کڻي ڇڏيندس ۽ جي هيلن کي موٽائي ميني لاس کي ڏيو ته آءٌ ٽراءِ ۽ يونان جي وچ ۾ ٺاهه به ڪرائي ڇڏيندس. پر پريام سون موٽائي نه ورتو ۽ چيائين ته هيلن تان هٿ کڻي، جي يوناني موٽي ويندا ته آءٌ توکي پولڪزينا جو سڱ ڏيندس. هن چيو ته آءٌ ڪوشش ڪندس پر ڳالهه نه ٿي. پريام پنهنجي سورهيه پٽ جو لاش ٽراءِ کڻي ويو.

ٽروجن جنگ ۾ ٽراءِ وارن جي مدد ۾ حبش جو بادشاهه ميمنان ۽ اميزان راڻي پينٿي سيليا به پنهنجي فوجن سان شامل ٿيا هئا. هن جنگ کان اڳ اميزان راڻي پينٿي سيليا پنهنجي ڀيڻ کي اتفاق سان اوچتو شڪار ڪندي تير هڻي قتل ڪري ڇڏيو هو ۽ پوءِ پنهنجو ملڪ ڇڏي اچي ٽراءِ ۾ پناهه ورتي هئائين. راڻي پينٿي سيليا وڏي بهادر ۽ ويڙهو سورمي هئي. انهيءَ جنگ ۾ هوءَ ٽراءِ جي

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

يونانين سان وڏي سورهيائي سان وڙهي هئي. هن يونان جي وڏن سورمن سان وڏا مهاڏا اٽڪايا ۽ ايتري قدر جو ڪيترائي ڀيرا هن اڪليز جا به جنگ جي پڙ ۾ پير ڇڏائي ڇڏيا ۽ هو ڀڄڻ تي مجبور ٿي ويو. ايتري قدر به چيو ويو آهي ته هن سورهيه راڻيءَ، هن کي مقابلي ۾ ماري ڇڏيو هو، پر ٿيٽس جي منٿ تي زوس ديوتا سندس حياتي بچائي. اڪيلز راڻيءَ تي عاشق ٿي پيو هو ۽ جڏهين هن مقابلي ۾ هن راڻيءَ کي ماري وڌو ته ان جي لاش سان هن جنسي ميلاپ ڪيو هو. ٿيرسٽيز Therstes نالي هڪ يونانيءَ اها بي‌حيائي ڏسي اڪليز کي ٽوڪيو ان تي هن ڪاوڙجي ٿيريسٽيز کي اهڙو ته مُڪ هنيو جو هو مري پيو. انهيءَ ڪريل ۽ ذليل حرڪت ڪري يونانين ۾ هن لاءِ ڌڪار پيدا ٿي ويو. ڊيوميڊيز جيڪو ٿيريسٽيز جو سوٽ هو تنهن پينٿي سيليا جو لاش گهري آڻي اسڪامينڊر درياهه ۾ ٻوڙو ڪيو. جنهن کي پوءِ اتان ڪڍي هن سورمي درياءَ جي ڪنڌيءَ تي وڏي عزت احترام سان دفن ڪيو.

اڪليز جو موت

پريم بادشاهه پوءِ پنهنجي اڳي ۽ ڀاءُ ٽيٿونس کان مدد گهري. ٽيٿونس آشوريا جو شهنشاهه هو. هن پنهنجي پٽ ميمنان حبش جي بادشاهه کي وڏي فوج ڏئي ٽراءِ جي مدد ۾ موڪليو. ميمنان هڪ وڏو جنگي جوڌو هو. هن اچڻ شرط يوناني فوج ۾ ٽاڪرڙو وجهي ڇڏيو. هن ڪيترن يوناني سورمن کي قتل ڪيو جن سان اڪليز جو دوست اينٽي لوڪس مشهور آهي جيڪو نيسٽر Nestor جو پٽ هو. ميمنان جي حبشي فوجن جي اچڻ سان جنگ ۾ ٽراءِ وارن جو پاسو زور ٿي ويو ۽ ذري گهٽ سمورا يوناني جهاز تباهه ٿيڻ تي هئا ته رات پئجي وئي ۽ جنگ ختم ٿي وئي. ٻئي ڏينهن صبح جو اجاڪس سان ميمنان جو مقابلو هليو پئي ته ان کي هٽائي اڪليز پاڻ اچي ان کي سندرو ڏنو. مقابلي ۾ هن ميمنان کي

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

قتل ڪري سندس لاش، اينٽي لوڪس جي ٻرندڙ چتا تي ڪٽي رکيو. ان کان پوءِ هن سورمي، ٽراءِ جي فوجن ۾ افراتفري رهڻ لڳي. اتي پئرس وڃي وٺي پنهنجي تيرڪمان سنڀالي چتائي اڪليز کي تير هنيو ۽ هي مري ويو. چيو وڃي ٿو ته هيڪٽر کي ماري پوءِ ان جي لاش تي اڪليز وڏائيءَ ۾ ٻرجي، جيڪي ڪڏهن لفظ ڳالهايا هئا انهن تان ديوتائون ڪاوڙجي پيا هئا ۽ اپالو ديوتا پئرس کي ڳولي ان جي هٿان يا خود پاڻ تير هڻي هن سورمي کي ماريو هو ۽ ڪائنس ٽروئيلس ۽ مائيڪنس جي موت جو پلاند ورتو هو. جنگ هلندي اجاڪس اعظم ۽ اوڊي سيس ڏاڍي سورهيائي ڪري هن سورمي جو لاش صحيح سلامت يوناني ڪئمپ ۾ آندو.

اڪليز جي موت لاءِ ڪن يوناني مورخن جو وري هيئن چوڻ هو ته پولڪزينا ڪائنس سندس مرڻ جو راز ورتو هو ۽ ڪيس اها خبر پئي ته ڪڙي ۾ ڏک لڳڻ سان هي مري ويندو. پولڪزينا جي آسري تي ان جي پاءُ ڏي فوبس ڪيس اپالو جي مندر ۾ گهرائي پئرس جي هٿان ماريو هو. مرڻ وقت هن سورمي اها وصيت ڪئي ته سندس قبر تي پولڪزينا کي ٻڌي کهي مٿانئس قربان ڪيو وڃي. ڪن مورخن وري هيئن چيو آهي ته ٽراءِ وارن هيڪٽر جي لاش جي منهن ۾ ڏنل سون وري يونانين کان موٽائي ورتو ۽ پوءِ اڪليز جو لاش موٽائي ڏنو هو.

اڪليز جي مرڻ تي يونانين تي مايوسي ڇانئجي وئي. سندس موت جي ماتم ۾ جل پريون ۽ ميوزز به شامل ٿيون. جن پڻ ٻار ٽيڏيا (نوحه خواني ۽ مرثيه خواني ڪئي) ١٧ ڏينهن هن جو ماتم ڪيو ويو. جيتوڻيڪ يوناني سردارن به ڳوڙها ڳاڙيا پر عام سپاهين ۾ هيڙي خوار ۽ بدنام غدار جي موت تي ڪو به ڏک ڪونه ٿيو.

اڪليز جي لاش کي چتا تي رکي ساڙيو ويو. ۽ سندس

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ڦلهيار (رکڻ) پيٽروڪلس جي ڦلهيار سان گڏ هڪ سونـي مٽ ۾ رکيو ويو. اهو سونو مٽ هيفائسٽس ديوتا جو ڏاهيل هو ۽ ڊيونائيسس ٿيٽس کي سندس شاديءَ ۾ سوکڙي ڪري ڏنو هو. هيلسپانٽ وٽ سيگايم جي هنڌ تي ان مٽ کي پوريو ويو. انهيءَ پٽ تي هڪ ڳوٺ جو نالو اڪيليم Acilleum رکيو ويو. جتي جي مندر ۾ اڪليز جو هڪ بت رکيل هو جنهن کـي ڪنن ۾ ايرنگ پاتل هئا.

اڪليز جي اعزاز ۾ راندين جا مقابلا

اڪليز جي مرڻ تي لاش ساڙڻ يا پورڻ جون عام رسمون ادا ڪيون ويون. انهن ۾ راندين ۽ ڪسرتن جا مقابلا ٿيا، جن ۾ يوناني پهلوانن پنهنجي مهارت جـا انگ ڏيکاريـا. وڏي اجاڪس ٿالي اڇلائڻ جو مقابلو کٽيو، يـوميليس اُـن جـي ڊوڙ کٽي ۽ ڊيوميڊيز ڊوڙ ۾ پهريون نمبر آيو ۽ ٽيوسر Teucer تير اندازيءَ جو مقابلو کٽيو.

اڪليز جون مرڻ کان پوءِ شاديون

چيو وڃي ٿو تہ پنهنجي مرڻ کان ڪجهہ ڏينهن اڳ هن پنهنجي ماءُ جي مدد سان هڪ خواب ۾ هيلن سان هم بستريءَ ڪئي ۽ خواب ۾ هيلن کي چيائين تہ حقيقي زندگيءَ ۾ بہ پنهنجو ديدار ڪرائي. پوءِ سچ پچ هيلن ٽراءِ جـي قلعي جي ڇت تان کيس ديدار ڪرايو ۽ ڏاڍا ناز نخرا ڪيا. اهـي جلوا ڏسي هـو هيلن تي عاشق ٿي پيو. ۽ مرڻ کان پوءِ ٻي دنيا ۾ هن هيلن سان شادي ڪئي. ان ڪري کيس پيمپٽس Pemptus يعني پنجون سڏيو ويندو آهي. ان کان اڳ ۾ هيلن جا چار مڙس هئا.

ائين بہ چيو وڃي ٿو تہ ٻيءَ دنيا ۾ هن جئسن جـي زال ميڊيا سان بہ شادي ڪئي ۽ پوءِ هو ايليوسس جي ميدانن ۾ رهڻ لڳو.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ليوسي هيٺ ۾ اڪليز جي عبادت ڪئي ويندي هئي. هڪ الهام موجب اولمپيا جي جهوني آڪاڙي ۾ هن جي مورتي بيهاري وئي. اتي سج لٿي مهل ايلين جون عورتون هن سورمي جي عبادت جون رسمون ادا ڪنديون هيون. ٿيسلي جا ماڻهو به هر سال هن جي نالي قربانيون ڏيندا هئا. اسپارٽا ۾ هڪ رستي تي هن جي هڪ ٻڙ پوڻي پراڪس Prax هڪ مندر جوڙايو هو جنهن ۾ عام ماڻهن کي وڃڻ کان منع ٿيل هئي.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

هيراڪليز (هرڪيولس) ديوتا

Heracles

صفتون

يونان جو عظيم ترين هيرو- سورمو، جنگجو پهلوان، عام انسانن ۽ ديوتائن جو مددگار، رومين لاءِ فتح جو ديوتا، God of victory، زوس ديوتا ۽ الڪمينيءَ جو (ناجائز) پٽ، وڏو شرابي، عورت باز، سهڻين عورتن ۽ سهڻن ڇوڪرن جو شوقين، هڪ مهربان جنگي جوڌو، ڪاوڙ جي حالت ۾ بيحد وحشي ٿي ويندڙ، رومي واپارين جو خاص ديوتا – پوري پني قد بت وارو، ڏاهوڪو، کائڻ پيئڻ جو شوقين. ڪيس جسماني قوت جي ڪري ڏاڍي شهرت ملي.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

هڪ روايت مطابق سندس لاءِ چيو وڃي ٿو تہ هو ستارن جي علم، فلسفي ۽ موسيقيءَ جو بہ ڄاڻو هو.

هيراڪليز شينهن جي کل مان ٺاهيل لباس پهريندو هو. تير ڪمان ۽ گرز سندس خاص هٿيار هئا.

روم ۾، هن سورمي جي عبادت ڪئي ويندي هئي. ان مقصد ڪاڻ "فورم بوريا" ۾ هڪ وڏو مندر " آرا مئڪسيما " نالي قائم ڪيو ويو هو. روم جا واپاري پنهنجي آمدنيءَ جو ڏهون حصو (عشر) نذراني طور هن ديوتا جي مندر ۾ پيش ڪندا هئا.

✳ هڪ پيري، هيراڪليز جي اُڀي ماءُ هيرا ديويءَ، پنهنجي ڪرامت سان هنکي چريو ڪري ڇڏيو. ان چريائپ ۾ هن پنهنجا ڇهہ پٽ ماري ڇڏيا.

✳ هن ديوتا کي فونيشيا جي ديوتا "ميلڪارٿ" سان بہ ڀيٽيو وڃي ٿو.

✳ مرڻ کان پوءِ، هيراڪليز کي آسمان تي سڏائي ديوتا god جو درجو ڏنو ويو.

نالا ۽ لقب

هن سورمي کي شروع ۾ الڪائيس Alcaeus ۽ پيليمون Palaemon بہ چوندا هئا. مشهور يوناني مورخ سيسرو Cicero جو چوڻ آهي تہ هيراڪليز (هرڪيولس) جي نالي سان ڇهہ سورما هوندا هئا ۽ روم جي هڪ ٻئي عالم "وارو" Varro جو چوڻ آهي تہ هيراڪليز جي نالي سان چوئيتاليهہ، (۴۴) سورما ٿي گذريا آهن. پر عام طور چيو وڃي ٿو تہ هن نالي سان ٽي سورما ٿي چڪا آهن جن مان هڪ مصر وارو هيراڪلين سام يا ڄام، ٻيو

books.sindhsalamat.com   www.sindhsalamat.com

ڪريٽ جو ڊيڪٽائل Dactyl ۽ ٽيون زوس ۽ الڪميني؍ جو پٽ، جنهنجو اسين هتي ذڪر ڪري رهيا آهيون.

✱ هيراڪليز جي اکري معني آهي ”هيرا جي عظمت“ (هيرا ديوي - زوس ديوتا جي وڏي زال ۽ پيڻ، جنهن هن سورمي کي تپايو هو.)

جنم

ٽروزين جي بادشاهه ايمفي ٽريان جي شادي الڪميني؍ سان ٿي. شادي؍ واري پهرين رات الڪميني؍، پنهنجي مڙس اڳيان هي شرط رکيو ته، تيستائين هو؍ ڪيس پنهنجي ويجهو اچڻ نه ڏيندي جيستائين هو سندس ائن ڀائرن جي قتل جو بدلو نه وٺندو جيڪي هڪ ويڙه ۾ مارجي ويا هئا. ايمفي ٽريان سندس زال جي ڳالهه رکندي، بدلو وٺڻ لاءِ روانو ٿي ويو. ايمفي ٽريان جي وڃڻ بعد، زوس ديوتا، جيڪو الڪميني؍ تي عاشق هو، سندس مڙس جي شڪل ۾ وٽس اچي سهڙيو ۽ ڄڻائينس ته، تنهنجي ڀائرن جي قتل جو بدلو وٺي آيو آهيان. الڪميني، زوس ديوتا کي نه سڃاتو ۽ ڪيس پنهنجو مڙس سمجهي ميلاپ جي اجازت ڏنائين. زوس ديوتا سڄي؍ رات الڪميني؍ سان لڳو رهيو. نه صرف ايترو بلڪ، هن جنسي ميلاپ جو پورو مزو وٺڻ لاءِ، ان رات کي ڊگهو ڪري ٣٦ ڪلاڪن واري رات بڻائي ڇڏيو. ان رات کي ڊگهي ڪرڻ جو مقصد اهو به هو ته زوس ديوتا هڪ عظيم سورمي کي پيدا ڪرڻ گهريو ٿي، جيڪو نه فقط انسان ذات پر ديوتائن جي به مدد ڪري سگهي. جڏهن زوس هليو ويو ته مٿان الڪميني؍ جو اصلي مڙس ايمفي ٽريان به اچي پهتو ۽ ڄڻائين ته، آئون تنهنجي ڀائرن جي قاتلن کي ختم ڪري آيو آهيان. اها صورتحال ڏسي الڪميني منجهي پيئي ۽ سائنس ٽيل سڄي رات واري ويڌن پنهنجي

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

مڙس کي ٻڌايائين. ايمي ٽريان اهو واقعو سڻي ڏاڍو ششدر ٿيو. پوءِ استخارا ڪيايائين، جنهن مان کيس خبر پئي ته ”زوس ديوتا سندس زال جا ڪم لاهي ويو آهي.“ پوءِ سڄي رات زوس جي دپ وچان پنهنجي زال جي ويجهو به نه ويو.

نون مهينن بعد، زوس ديوتا، ديوتائن جي ديس اولمپس ۾ اها خوشخبري ٻڌائي ته کيس پٽ ڄمڻ وارو آهي جنهنجو نالو هيراڪليز رکيان ٿو. جيڪو پرسيس جي ناليري گهرائي جو حڪمران ٿيندو. زوس جي زال هيرا ديويءَ کي جڏهن اها خبر پيئي ته هوءَ حسد ۾ ساڙ وچان آپي کان ٻاهر نڪري ويئي ۽ هيراڪليز خلاف سٽون سٽڻ لڳي. هن سڀ کان اول، زوس کان وچن ورتو ته پرسيس جي ڪٽنب ۾ هاڻ جيڪو به ٻار سڀ کان اول پيدا ٿيو ته ان کي بادشاهي ڏني ويندي. جيئن ته زوس کي پڪ هئي ته پرسيس جي ڪٽنب ۾ سڀ کان پهرين هيراڪليز پيدا ٿيندو ان ڪري هن کي اهو وچن ڏيڻ ۾ ڪوبه اعتراض نه ٿيو. پنهنجي مڙس کان وچن وٺڻ بعد، هيرا ديوي تڪڙو مائي سين ملڪ ۾ پهتي. اتي جي راڻي پيٽ سان هئي. مگر هن جي ويم جا ڏينهن تمام پري هئا. هيرا ديوي پنهنجي ڪرامت سان ان راڻيءَ کي ويم جا سور ڪرائي وڌا ۽ الڪمينيءَ کان اڳ هن راڻيءَ کي پٽ ڄائو جنهن جو نالو ”يوريسيٿيس“ رکيو ويو.

ٻي پاسي الڪمينيءَ جو به ويم ٿيو. هن ٻه جاڙا ٻار ڄڻيا. هڪ هيراڪليز- زوس ديوتا جو پٽ ۽ ٻيو افي ڪليز- ايمفي ٽريان جو پٽ. جيئن ته الڪمينيءَ کي هيرا ديويءَ جي ناراضگيءَ جي خبر پنجي چڪي هئي، ان ڪري ٻپ وچان، پنهنجي پٽ هيراڪليز کي، ڪٿي وڃي ٿيبس جي قلعي کان ٻاهر ميدان ۾ اڇلائي آئي. اها حالت ڏسي زوس ديوتا کي پنهنجي پٽ جو خيال پيو. هن

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

پنهنجي ڪنواري ڌيءَ اٿينا تي ڪم رکيو ته هو هيرا ديويءَ کي آماده ڪري ته جيئن هوءَ هيراڪليز کي پالڻ جو انتظام ڪري. اٿينا هيرا ديويءَ کي وٺي اچي اهو سگهارو ٻار ڏيکاريو. هيرا ديوي کي هڪ لاوارث معصوم ٻار تي رحم اچي ويو ۽ کيس ٿڃ پنهنجي ڏيڻ لڳي. هيراڪليز اهڙي ته زور سان هيرا ديوي جون ڇاتيون ڏاتيون جو سور وچان هن ديويءَ کان رڙ نڪري ويئي. هيرا سور وچان، ٻار کي زوري پنهي ٿڃ ڇڏائي هيٺ ڦٽو ڪيو. مگر هيرا جي ڇاتيءَ مان وهندڙ کير جي هڪ تکي سيڙهه وهي آسمان ۾ ڦهلجي تارن جي صورت اختيار ڪري ويئي، جنهن کي اڄ به کير ڌارا (ڪهڪشان) Milkway سڏجي ٿو.

ٿيبس جو اهو هنڌ، جتي هيرا ديوي هن سورمي کي ٿڃ ڏني، ان کي "هيراڪليز جو ميدان" سڏيو ويو. هڪ عظيم ديويءَ جو کير پيئڻ ڪري هيراڪليز لافاني بڻجي ويو. آخرڪار هن کي سندس ماءُ الڪميني‌ءَ پالڻ جو انتظام ڪيو، مگر هيرا ديوي ان ٻار کي سڃاڻي وئي ۽ ان کي مارڻ جون سٽون سٽيندي رهي. هڪ ڀيري، جڏهن ننڍڙو هيراڪليز ۽ سندس ڀاءُ افي ڪليز هڪ پينگهي ۾ گڏ ستا پيا هئا ته هيرا ديويءَ هنن کي مارڻ لاءِ ٻه نانگ موڪليا. نانگن کي ڏسي افي ڪليز رڙيون ڪرڻ لڳو. انهن رڙين تي سندن ماءُ الڪميني ڀڄندي آئي. هن ڏٺو ته ننڍڙي هيراڪليز، بنا ڊپ ڊاءُ جي، ٻنهي نانگن کي پنهنجن هٿن ۾ چيڀاٽي ماري ڇڏيو هو. ان واقعي بعد، الڪميني پنهنجي پٽ هيراڪليز بابت، ان ملڪ جي پيغمبر "ٽيريزليس" کان پڇيو جنهن ٻڌايس ته هي ٻار وڏو ٿي، هڪ عظيم هستي بڻبو.

ابتدائي تعليم

هن سورمي کي ننڍپڻ ۾ اٿفي ٽريون بادشاهه رٿ (جنگي

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ڳاڏي جنهن کي گهوڙا ڇڪيندا هئا) هلائڻ سيکاري ۽ ان کي رٿ جي سواريءَ ۾ پڪو ڪيو. ڪاسٽر کيس تلوار بازي سيکاري. هرمز ديوتا جي پٽن مان هڪڙي بدشڪل ۽ ٻوائتي پٽ، جنهن جو نالو آٽولڪس يا هار پالڪس هو هن کي ڪُشتي بازي سيکاري. تيراندازيءَ ۾ سندس استاد يوري ٽس يا ائمفي ٽريون جو هڪ دراز ٽيوٽارس هو، جيڪو سٿين نسل جو هو. ڪن مشهور يوناني مورخن ايولوڊورس ۽ ڊيوڊورس سڪلس هيراڪليز جو تيراندازيءَ جو استاد اپالو ديوتا کي ڄاڻايو آهي.

ڇيو وڃي ٿو ته تيراندازيءَ ۾ هي سورهو ايڏو ته پڪو هو جو جهڙس ڪو مٽ ثاني نه هو. مشهور يوناني مورخن جو چوڻ آهي ته هو ستارن جو علم ۽ فلسفو به ڄاڻندو هو پر علمن ۾ سندس استاد ڪير هو اهو چئي نٿو سگهجي. ايليوسس جي اسرارن جي باني يومولپس کيس ڳائڻ ۽ سرندو (بربط) وڄائڻ سيکاريو. لينس کيس علم و ادب پڙهايو. يومولپس جي غيرحاضريءَ ۾ لينس کيس سرندي وڄائڻ جا سبق ڏيندو هو. هڪ ڀيري لينس هن جي ڪا چُڪ سڌارڻ جي ڪوشش ڪئي پر هن چيو ته مون کي استاد يومولپس جيئن سيکاريو آهي تيئن ڪندس. ان جي ابتڙ ڪو به سبق نه وٺندس. ان ڳالهه تان سندس استاد ساڻس ٽڪو ٿيو. ان تان ڪاوڙجي هن پنهنجو سرندو لينس جي مٿي تي وهائي ڪڍيو. جنهن سبب هو مري ويو. استاد کي مارڻ جي ڏوهه هيٺ مٿس ڪيس هليو، مگر زوس ديوتا جي پٽ راڊا منٿائيس جو ٺاهيل بچاءَ واري حق جو قانون Self defence پيش ڪري هو پاڻ کي ڇڏائي ويو.

ٿور ڇڏي ڀڄرائڙيءَ ۾ وڃي رهڻ

ائمفي ٽريون بادشاهه ڏٺو ته مٿان ٿي ڇوڪرو اڃا به ڪو

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

وڏو ڏهو نه ڪري وڃهي. ان ڏپ ڪان هن هيراڪليز ڪي ٻهراڙي ۾ پنهنجي چوپائي مال جي واڙي ۾ ڏياري موڪليو. جتي هو ارڙهن سالن جي عمر تائين رهيو.

ان وقت سندس قد اٽڪل ڇهه فوٽ هو، نيزي بازيءَ ۽ تيراندازيءَ ۾ سندس مٽ نه هو. ڪاڏي جو شوقين هو. خاص ڪري ٻڪل گوشت ۽ جَوَن جي اٽي جا مَنا ڪيس ڏاڍا وڻندا هئا. هو هڪ ننڍڙي ڏوتل پوتل قميص پائيندو هو. کُلي ميدان ۾ سمهندو هو. ڪجهه سندس دل گهريا پڪي هئا. هن جو چوڻ هو ته ڪجهه ڪنهن ٻه جيئري ساهواري تي حملو لڏا ڪن. هي هرو ڀرو ڪنهن سان جهيڙو نه ڪندو هو پر جي ڪيس ڪو اجايو تنگ ڪندو هو ته ان کي ڏاڍي سيکت ڏيندو هو. هڪ ڀيري ٽرميرس سائس مٿو ٽڪرائڻ جو مقابلو ڪيو. هن هڪ ئي ٽڪر ۾ ٽرميرس جو مٿو ڀڃي ڇڏيو. ٽرميرس پهلوان هلندي ڦرندي عام ماڻهن کي مٿو ٽڪرائڻ جون دعوتون ڏيندو هو. اهڙيءَ طرح هن ڪيترن ئي جا مٿا ڀڃي ڇڏيا هئا.

هيراڪليز سٺي اخلاق وارو سورهيو هو. هو ڀهريون انسان هو جيڪو پنهنجي دشمنن کي مقابلي ۾ مارڻ کان پوءِ انهن جا لاش دفن ڪرائڻ لاءِ سندن وارثن جي حوالي ڪندو هو.

ٿيس پيئس بادشاهه جون ڌيئون

هي سورهيو جڏهن ارڙهن سالن جو اچي ٿيو ته مٿس هڪ خطرناڪ شينهن کي مارڻ جو ڪم رکيو ويو. ان شينهن سائيٿرون جي آسپاس ائمفي ٽريون بادشاهه ۽ بوئشيا ۾ سندس پاڙيسري ملڪ ٿيسپيا جي بادشاهه ٿيسپيئس جي چوپائي مال ۾ ناڪوڙو وجهي ڇڏيو هو.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

هيراڪليز شينهن جي ڳولا ڪندي وچي ٿيسپيا شهر وڃان نڪتو. جنهن جي ويجهو هيليڪون جبل وٽ ان شينهن جو پيو ٿاڪ هو. ٿيسپيا جا ماڻهو هيليڪون جبل جي چوٽيءَ تي ميوزز Muses جو ميلو ملهائيندا رهيا هئا. ٿيسپيا جي بادشاهه ٿيسپيئس هن سورمي جي اچڻ جي ٻڌي پنهنجي محل ۾ سندس مهماني ڪئي. ٿيسپيئس بادشاهه جون پنج ڌيئون هيون. هن هيراڪليز سورمي جي سورهيائي جي هاڪ جو ٻڌي اهو فيصلو ڪيو ته سندس سمورين ڌيئن کي هن سورمي سان همبستري ڪرائي، جيئن انهن مان اهڙو ئي سورهيه اولاد پيدا ٿئي. اهـا رٿ رٿي بادشاهه حن کي چيو ته تون منهنجي وڏي ڌيءَ پروڪرس Procirs سان سڀ سکهين ٿو. پهرين رات هن پنهنجي وڏي ڌيءَ کي هن جي سمهڻ واري ڪمري ۾ ڏياري موڪليو جنهن سان هو ستو سهڙيو. ٻيءَ رات پروڪرس جي بدران وري ٻي شهزاديءَ ساڻس همبستري ڪئي. اهڙيءَ طرح هر رات هڪ نئين ڇوڪري سندس بستري جي زينت ٿيندي رهي. هن ٥٠ راتين ۾ سمورين شهزادين سان جنسي ميلاپ ڪيو.

ڪن مورخن هيئن چيو آهي ته هن سورمي هڪڙي ئي رات ۾ ٤٩ شهزادين سان جنسي ميلاپ ڪيو جن مان ڪل ٥١ پٽ ڄاوا. وڏي پروڪرس کي ٻه جاڙا پٽ ڄاوا ۽ ان کان ننڍي کي به جاڙا پٽ ڄاوا. باقي ٻين ٤٧ ڄڻين هڪ هڪ پٽ ڄڻيو.

٥٠ ڏينهن جي هن لاڳيتي جڳاڙ کان پوءِ هيراڪليز بادشاهه ۽ سندس ڌيئن کان موڪلائي انهيءَ خوني شينهن جي پٺ ورتي ۽ وڏي جاکوڙ کان پوءِ هيليڪون جبل ۾ ان کي ماريائين. هن شينهن جي کل لاهي ان مان پنهنجي پوشاڪ ٺاهي ۽ شينهن جي سيسيءَ واري کل مان ٽوپي ٺاهي پاتائين. ڪن

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

روايتن ۾ اهو ڄاڻايو ويو آهي ته هن پنهنجي پوشاڪ ۽ ٽوپي ان شينهن مان نه پر نيميا يا ٿيوسپس واري شينهن مان ٺاهي هئي ۽ سيٿيراءِ واري شينهن کي هن سورهي نه پر الڪاٿوس ماريو هو.

ارجينس بادشاهه سان جنگ

پوزيڊون ديوتا جي هڪ ميلي جي موقعي تي، ٿيبز جي هڪ رٿ هلائيندڙ جي پٿر لڳڻ سان منيان Miuyan قوم جي بادشاهه ڪلائي مينس مري ويو. ان جي وصيت تي عمل ڪندي سندس وڏي پٽ ارجينس ٿيبز تي وڏو حملو ڪري ٿيبز وارن کي شڪست ڏني ۽ ٿن ويهن سالن تائين هر سال هڪ سئو چوپايا جانور ڏيڻ جو ڏنڊ رکيو جيڪو هو هر سال منيان قوم کي ڀري ڏيندا هئا. جڏهين ان سال بادشاهه جا ماڻهو ڏنڊ وصول ڪرڻ لاءِ ٿيبز آيا ته هن سورهي انهن جا نڪ ۽ ڪن وڍي سندن ڳچين ۾ لٽڪائي انهن کي خالي هٿن ارجينس ڏانهن ڏياري موڪليو. ارجينس اهو ڏسي ٿيبز تي حملو ڪيو. ٿيبز جي ماڻهن هيراڪليز جي اڳواڻيءَ ۾ مقابلو ڪري ارجينس کي شڪست ڏني.

ان کان پوءِ هن سورهي ماڻهو گڏ ڪري ارجينس جي ملڪ تي حملو ڪيو ۽ سندس قلعي جهڙن پنهنجي شهر تي قبضو ڪيو ۽ بادشاهه جو محل ساڙي ڇڏيو ۽ بادشاهه تي ٻيڻو ڏنڊ رکيو يعني اورچوميئس جي ماڻهن کي ٻه سئو چوپايا جانور ٿيبز وارن کي هر سال ڏيڻا پيا.

ٿيبز جي بادشاهه ڪريون هن سورهي جي سورهيائيءَ کان متاثر ٿي ڪيس پنهنجي ڌيءَ ميگارا جو سڱ ڏنو. هن مان ميگارا کي ڪافي اولاد ٿيو.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ان ڪان پوءِ هن سورمي يوبوئنز جي بادشاهه پائرائيڪ تي چڙهائي ڪئي، جنهن ارجينس جي مدد ڪئي هئي. جنگ ۾ پائيرائيڪ مري ويو. هن سندس لاش درياه جي ڪنڌيءَ تي اڇلائي ڇڏيو.

هيراڪليز جو چريو ٿيڻ

هيراڪليز، هيرا ديويءَ جي پهاج الڪمينيءَ جو پٽ هو. پهاج پٽ جي باهه ۾ هيرا کي هن سورمي جي ڪاميابين تي حسد ٿيو. ان ڪري هيرا هن کي چريو ڪري ڇڏيو. انهيءَ چريائيءَ ۾ هي ايتري قدر بي وس ٿي ويو جو پنهنجن ٽهن پٽن کي تيرن سان ڦٽي ڪين باهه ڏئي ساڙي ڇڏيائين. انهن سان گڏ پنهنجا ٻه معصوم ڀائيٽيا به ماري ڇڏيائين.

هن دردناڪ واقعي کان اڳ، جڏهين هو سڀني کان سٺو انسان هو تڏهين هن پنهنجي پٽن جي مستقبل کي شاندار بنائڻ لاءِ زبردست رٿائون رٿيون هيون. هن پنهنجي هڪ پٽ کي آرگوس جو بادشاه بنائڻ ٿي گهريو ان کي پنهنجي شينهن جي کل جو وڳو به ڏنو هئائين. ٻئي پٽ کي هن ٿيبز جو بادشاهه بنائڻ ٿي گهريو. ان کي پنهنجي هٿ جو گرز ڏنو هئائين. ٽئين پٽ کي اوئيخاليا جو حاڪم بنائڻو هئس. هن پنهنجي سڀني پٽن لاءِ ٽاهوڪيون وڏگهرائيون ڪنواريون به چونڊي ڇڏيون هيون جيڪي اسپارٽا ۽ ٿيبز جي بادشاهي گهراڻي سان هيون. هن کي پنهنجن پٽن لاءِ ايڏو ته زبردست پيار هو جو ڪنهن کي يقين ئي نٿي آيو. ايتري قدر جو ڪيترن مورخن ائين لکيو ته اهو ڪم شايد سندس مهمانن ڪيو هو. پر اها حقيقت هئي. انهيءَ چريائيءَ جي جنون ۾ هن

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

پنھنجي ٻچن جي ماءُ ۽ پنھنجي محبوب زال ميگارا کي به ماري ڇڏيو.

ڪن روايتن ۾ اھو ڄاڻايل آھي ته ھيراڪليز فقط پنھنجن پٽن کي ماريو ھو ۽ ان ڏوھ ھيٺ، پنھنجو پاڻ کي سزا ڏيڻ خاطر پنھنجي زال ميگارا جي شادي پنھنجي ڀائٽيءَ ايولاس سان ڪرائي ڇڏيائين.

ھيراڪليز جو ھوش ۾ اچڻ

نيٺ ھڪ ڏينھن ھيراڪليز تان ڇرڪڻ جو دورو لٿو ۽ ھو سامت ۾ آيو تڏھن خبر پيس ته پاڻ ڇا ڪري ويٺو ھو ۽ ڏک وچان پنھنجو منھن مٿو ڍڪي ھڪ اونداھي گھر ۾ پاڻ کي بند ڪري ڇڏيائين.

ائمفي ٽريون بادشاھ کيس سمجھايو ته جيڪي ڪجھ ٿيو تنھن ۾ سندس ڪوبه ڏوھ نه ھو. ڇاڪاڻ ته ھو پنھنجي وس ۾ نه ھو. پر ھي پنھنجو پاڻ کي اھو ڏوھ معاف ڪرڻ لاءِ تيار نه ھو ۽ پنھنجو انت آڻڻ جو پڪو پھه ڪيائين. ان وچ ۾ سندس دوست ٿيسيئس اچي نڪتو ۽ سندس رت ڀڙل ھٿن کي پنھنجي ھٿن ۾ جھليائين. اھڙيءَ طرح ھو به يوناني رسم موجب ھيراڪليز جھڙوئي ڏوھي ٿي چڪو ھو، پوءِ ٿيسيئس ھن کي سمجھائي، ٿڌو ڪري پاڻ سان گڏ ائينس وٺي ويو. ٿورن ڏينھن کان پوءِ ھي ائينس کان ڊيلفي مندر ڏانھن ويو. جتي ھن ڊيلفيءَ جي پوڄارڻ کان فال ڪڍايو ته ڪيئن ھو اھڙن گناھن سان آجو ٿيندو. ڊيلفيءَ جي پوڄارڻ فال ڪڍي کيس ٻڌايو ته ھو پنھنجي سوٽ يوريس ٿيس وٽ وڃي ان جو غلام ٿي سندس حڪمن جي پوئواري ڪري. يوريس ٿيس ماڻي سين جو بادشاھ ھو ۽ ٽريانس جو شھر سندس گاديءَ جو ھنڌ ھو.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

واضح رهي ته هي اهو ئي يوريس ٿيس هو، جنهن جي پيدائش هيرا ديويءَ، هيراڪليز جي مقابلي ۾ وقت کان اڳ ڪرائي هئي ته جيئن، زوس ديوتا جي واعدي مطابق پرسيئس جي گهراڻي ۾ پهرين پيدا ٿيندڙ ٻار کي بادشاهت ملي سگهي. ان ريت هيراڪليز جي بجاءِ يوريسٿيس بادشاهه بڻيو. هاڻ، هن کي پنهنجا گناهه بخشائڻ لاءِ، ان ئي بادشاهه وٽ وڃڻو پيو.

هيراڪليز جو غلام بڻجڻ

ڊيلفي مندر مان مليل هدايتن مطابق، هيراڪليز پنهنجا گناهه بخشائڻ کان، يوريس ٿيس بادشاهه وٽ پهتو ۽ هن جو غلام ٿي رهڻ قبول ڪيائين. يوريس ٿيس وڏو حرفتي هو. هن کي هيراڪليز تي اڳيئي خار هئا. ان ڪري، هن هڪ ٻئي پٺيان تمام ڏکيا نه ٿيڻ جهڙا ٻارنهن ڪم هيراڪليز کي سونپيا، جن کي سرانجام ڏيڻ ۽ صحيح سلامت موٽي اچڻ محال هو. جيئو وڃي ٿو ته هيراڪليز کي اهڙا ڏکيا ڪم ڏيارڻ ۾ هيرا ديويءَ جو به هٿ هو، جنهن پنهنجي پهاڄ جي پٽ کي زنده ڏسڻ نٿي چاهيو.

پهريون ڪم

نيميا جو شينهن

THE NEMEAN LION

پهريون شرط يا پهريون ڪم جيڪو بادشاهه يوريس ٿيس هن سورمي کي سونپيو، سو هو نيميا يا ڪليوناءِ ۾ هڪ خطرناڪ

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

شينهن کي ماري ان جي کل لاهي اچڻ. نيميا واري شينهن جي اصليت جي باري ۾ جدا جدا چوڻيون آهن. هڪڙن انهيءَ شينهن کي ٽائيفون (نانگ جي منهن وارو جانور) جو اولاد ٻڌايو آهي نہ ڪن وري ان شينهن کي، خيميرا جانور مان اوٿرس نالي هڪ ڪتي جو اولاد ٻڌايو آهي.

ان مادي خيميرا جو اڳيون اڌ ڌڙ شينهن جو ۽ باقي ڌڙ ٻڪريءَ جو هوندو هو. سندس پڇ نانگ مثل هو. ڪن مورخن ان شينهن کي چنڊ جي ديوي، سيليني‍ءَ مان پيدا ٿيل ڄاڻايو آهي ۽ ان لاءِ چيو ويو آهي تہ سيلينيءَ ڪيس ڇڏي نيميا جي ويجهو ٽريٽوس جبل وٽ هڪ ٻہ - منهي غار وٽ ڇڏي وئي هئي. اها بہ روايت آهي تہ هيرا ديويءَ جي مرضيءَ موجب سيلينيءَ انهيءَ شينهن کي هڪ وڏي ٻيڙيءَ ۾ گڏ ٿيل گجيءَ مان پيدا ڪيو ۽ پوءِ آئرس ديوي ان کي پنهنجي ڇيلهہ - پٽي ۾ ويڙهي نميا جي جبلن تي کڻي وئي هئي.

انهيءَ خطرناڪ شينهن ڍاڍا ماڻهو ماريا هئا. سندس کل اهڙي تہ ڍاڍي هئي جو مٿس لوهہ، ڪنجهي يا پٿر جو بہ ڪو اثر نہ ٿي ٿيو. هيراڪليز انهيءَ شينهن جي گهولا ۾ ڪارنٿ ۽ آرگوس جي وچ تي ڪليوناءِ وٽ وڃي پهتو. جتي ھو هڪ پورهيت يا ڊراڙ مولورڪس مان وڃي مليو، جنهن جي پٽ کي انهيءَ شينهن ماريو هو. هن ڊراڙ کي چيو تہ ٽيهن ڏينهن تائين منهنجو اوسيڙو ڪج، پوءِ جي شينهن ماري آيس تہ زوس ديوتا جي نالي قرباني ڪج. هي سورهيو اهي ساس جبل ونان ٿيندو، اچي ٽريٽوس جبل وٽ پهتو. اتي انهيءَ شينهن کي ڏسي مٿس تيرن جو وسڪارو ڪيائين. پر شينهن جي کل تي رهڙ بہ نہ آئي. هن جي تلوار بہ شينهن جي ٿلهي ۽ مضبوط کل تي لڳڻ سان نرم جست وانگر مڙي ٿي وئي. پوءِ هن گرز هنيس، پر گرز جو تڪ

books.sindhsalamat.com   www.sindhsalamat.com

ٻه ٻي اثر ڏي ويو. نيٺ هن سورمي ان غار جي هڪڙي منهن کي ڇارو هڻي بند ڪري ڇڏيو ۽ ٻئي منهن مان گهڙي شينهن ساڻ هٿين پيو. ٻهرين هن شينهن جي ڄڀي جي هڪ آخر ڄيڀي ڪري ڇڏي ۽ پوءِ شينهن جو ڳلو پنهنجي سگهارن هٿن سان ڦاڙي ان کي ماري ڇڏيائين. نيٺ ڏهين ڏينهن تائين پنڌ ڪري هو شينهن جو لاش کڻي ڪليوناءِ وڃي پهتو ۽ زوس ديوتا جي حضور ۾ قرباني پيش ڪيائين. هن ديوتا انهيءَ شينهن جي کل مان پنهنجي لاءِ لباس تيار ڪيو، جيڪو زره طور ڪم ايندو هوس، ان کان علاوه شينهن جي مٿي مان پنهنجو ٽوپ بنايائين.

ٻيو ڪم

لرنا واري هئڊرا بلا

LERNAEN HYDRA

نيميا واري شينهن کي مارڻ کان پوءِ، هيراڪليز کي يوريس ٿيس لرنا ۾ هائڊرا نالي هڪ خوفناڪ بلا کي مارڻ جو ڪم سونپيو.

هائڊرا بلا ٽائيفون نالي هڪ ديو ۽ هڪ نانگڻ عورت ايڪيڊني جي جنسي ميلاپ مان پيدا ٿيل هئي. چيو وڃي ٿو ته خاص هرڪيولس کي تنگ ڪرڻ لاءِ هن بلا کي هيراديويءَ پاليو هو. لرنا آرگوس شهر کان پنج ميل پري سامونڊي ڪناري تي آهي. لرنا جي اولهه ۾ پونٽي نوس جبل آهن. لرنا ۾ پاڪ هنڙين جا وڻ سمنڊ تائين ڦهليل هئا. انهيءَ پاڪ هنڙي جي هڪڙي سري تي پونٽي نس ندي آهي، جتي اٿينا ديويءَ جو مندر

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

آهي تہ پئي سري تي رسائي موني ندي آهي، جتي ڊميٽر ديويءَ ڊيونائسيس ۽ پروزائمني جون مورتيون رکيل هيون. انهن جي ويجهو ڊيونائسيس جي اعزاز ۾ رات جو ساليانيون تقريبون ٿينديون هيون ۽ انهيءَ جي ويجهو ڊميٽر ديويءَ جو لرنا وارو "پراسرار ميلو" بہ لڳندو هو. جنهن ۾ عبادت جون گجهيون رسمون ادا ڪيون وينديون هيون. انهيءَ وسندڙ پٽ تي هائڊرا بلا ڏاڍي دهشت ڦهلائي هئي. انهيءَ بلا جو ٽاڪ امائي موني نديءَ جي منهن ۾ هڪ وڏي وڻ جي هيٺان هو جتي انهيءَ نديءَ ۾ ست پرتي ڪنڌڙ وهڪرا اچي پاڻ ۾ ملن ٿا. اتان اٿي اها بلا لرنا جي ڏهٽين وارن علائقن ۾ هيڏانهن هوڏانهن پئي هلندي هئي. هن بلا جو بدن ڪتي جهڙو ۽ ان جون اٺ يا نو سسيون نانگ جهڙيون هيون. انهن مان هڪڙي سسي لافاني هئي. ڪن روايتن ۾ انهي بلا جون پنجاهہ کان وٺي ڏهہ هزارن تائين سسيون ڄاڻايون ويون آهن. اها اهڙي تہ زهريلي آفت هئي، جو سندس ڦوڪ لڳڻ سان بہ ماڻهو مري ويندو هو. هرڪيولس ايولاس سان گڏ رٿ ۾ چڙهي اوڏانهن ويو هو. اٿينا ديويءَ هن کي هدايت ڪئي تہ هو هائڊرا بلا تي هلندي تير هلائي، ۽ انهيءَ بلا کي سوگهو ڪرڻ شرط پنهنجو ساهہ جهلي ڇڏي. نيٺ هن سوري جو هائڊرا بلا سان زبردست مقابلو ٿيو، تان جو هائڊرا سندس ٽنگن ۾ چهٽي پئي ۽ هن ان کي ڪيرائڻ لاءِ وڏو زور لڳايو. هن بلا جي مٿي کي پيچڻ لاءِ گرز هنيا پر هڪ سسي چيچي تہ مٿان وري بہ ٻہ سسيون نڪري ٿي وييون. ايتري ۾ انهيءَ ڏيڻ مان هڪ ڪيڪڙو نڪري آيو ۽ هيراڪليز جي پيرن ۾ چڪ هڻڻ لڳو پر هن ان ڪيڪڙي کي لتاڙي چيپاٽي ڇڏيو. ايولاس وڻن جي هڪ پاسي باهہ ڏئي ڇڏي، پوءِ هائڊرا جي رت پڌل بدن جي وڏيل پاڙن کي باهہ جو سيڪ ڏنو جنهن سان بلا مان نڪرندڙ رت بيهي ويو. ان ڪري بلا جون پيون سسيون نهڻ بند ٿي

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ويون. پوءِ هن سورمي پنهنجي سوني ڪناريءَ سان بلا جي سسي ڪي وڍي هڪ وڏي ٽڪريءَ جي هيٺان لٽي ڇڏيو. ان ڪانپوءِ هن هائڊرا جي زهريلي رت سان پنهنجا تير ٻوڙي انهن ڪي زهريلو بنايو. هيراڪليز خوفناڪ بلا کي مارڻ ڪانپوءِ جڏهن يوريس ٿيس بادشاهه وٽ پهتو ته هن داد نه ڏنو ۽ چيو ته وڏو ڪم ٻاهه جي ڪري ٿيو، جيڪا هيراڪليز نه پر ايولاس لڳائي هئي. هيراڪليز غلام هئڻ سبب ڪجهه به ڪچي نه سگهيو.

ٽيون ڪم

سيريانيا جي هرڻي

CERYNEIAN HIND

ٽيون ڪم جيڪو هيراڪليز تي مڙهيو ويو سو هو سرائنيا مان سونن سڱن واري هرڻيءَ کي جيئرو جهلي اچڻ. اها هڪ پتڻ پڻائين هرڻي هئي. سندس کُر ڪنجهي جـا هئا ۽ اڏاوت ٻارنهن سڱي سامپر جهڙي هئي. هـوءَ ڊوڙ جـي تکي هئي، ۽ آسپاس جـي ٻوڪن کي پيلينديي هئي. ان هرڻيءَ لاءِ چيو ويـو ته آرٽيمس ديويءَ ننڍپڻ ۾ ٿيسيلي ۾ انورس نديءَ جي ڪنڌيءَ تي سان ڏٺي ڪان به وڏي قد بت وارا پنج مادي هرڻ روجهون (وڏيون هرڻيون) ڏٺيون. آرٽيمس ديويءَ انهن جو پيڇو ڪري انهن مان چئن روجهڙين کي جهلي ورتو ۽ انهن کي پنهنجي رٿ ۾ جوٽي ڇڏيو ۽ پنجين روجهه (هرڻي) ڪلائي ڊون ندي ٽپي دريا پار ڪري سيريانيا جي جبل تي چڙهي وئي هئي ۽ هيرا ديويءَ جي به اها مرضي هئي ته جيترو ڏکئي هنڌ تي هوندي اوترو ئي هيراڪليز لاءِ ان کي هٿ ڪرڻ ڏکيو ٿيندو.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

پڻ روايتن ۾ هيئن چيل آهي ته انهن کيتن ۾ پنهنجو ڪوبه ماڻهو يا هاڃيڪار هرڻيءَ جو ڪوبه مالڪ نه هو.

ان هرڻيءَ کي جهلڻ ڏاڍو ڏکيو هو، ڇاڪاڻ ته اهو شرط لڳل هو ته ان کي مارڻو يا ڦٽڻو ڪونهي پر جيئرو جهلي اچڻو آهي. هيراڪليز سڄو سال ان جي پٺيان رليو ۽ ڊوڙيو پر هرڻي اصل جهل ئي نه ڏنيس. تان جو ان هرڻيءَ جي پٺيان ڊوڙي ڊوڙي هي وڃي اسٽريا ۽ هائپربوريئن ملڪن مان نڪتو. نيٺ هرڻيءَ به ٿڪجي پوڻ جي ڪري وڃي آرٽمي ميريم جبل ۾ پناه ورتي ۽ اتان پوءِ لاڊون نديءَ تي وڃي ساهه پٽيائين. هيراڪليز اتي اهڙي ته انڪل سان ان جي اڳين پيرن تي تير هنيا جو رت جي ڦڙي به نه نڪتي ۽ هرڻي جهلجي پيئي. هي هرڻيءَ کي ڪلهي تي کڻي آرڪاڊيا جي رستي تان مائي سين ڏانهن روانو ٿيو.

انهيءَ هرڻيءَ جي جهلجهڻ جي باري ۾ هيئن به چيو ويو آهي ته جڏهين اها هرڻي ٿڪي ٽٽي اچي هڪ وڻ جي ڇانوَ ۾ ستي ته هيراڪليز ان جي ڇوڙاري ڄار وڇائي، ان ۾ هرڻيءَ کي ڦاسائي جهلي ورتو. واٽ تي شڪار ڪندي آرٽيمس ديويءَ هن کي هرڻيءَ سان ڏسي ورتو ۽ مٿس ڏاڍو ڪاوڙي، پر هيراڪليز سڄو الزام يوريس ٿيس تي لڳايو ۽ پنهنجي بيوسي ظاهر ڪري پاڻ ڇڏايو. اهڙيءَ طرح هن اها هرڻي بادشاهه کي زنده سلامت پهچائي پنهنجو ٽيون ڪم پورو ڪيو.

هڪ ٻي روايت ۾ چيو ويو آهي ته الڪيونيءَ جي ڌيءُ ٽيگيٽي (اٽلس ديوتا جي ستن ڌيئن منجهان) انهيءَ هرڻيءَ کي آرٽيمس ديويءَ جي نذراني طور پيش ڪيو هو، جو ته جڏهين زوس ديوتا، ٽيگيٽيءَ سان جنسي ميلاپ قائم ڪرڻ ٿي چاهيو تڏهن آرٽيمس ديوي، ٽيگيٽيءَ جي شڪل مٽائي کيس هرڻي بنائي زوس

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ديوتا مان جند ڇڏائي هئي. پر ان هوندي به زوس کان نيگيئي جي جند نه ڇٽي ۽ زوس ديوتا ماڻس ميلاپ ڪيو هو جنهن مان ليسي ڊيمون پيدا ٿيو. پوءِ پنهنجي اڇ لڄڻ جي ڏک وچان هن پاڻ کي ڦاهي ڏئي ماري ڇڏيو. نيگي نس جبل تي نيگيئي تان نالو پيو.

چوٿون ڪم

ايري منٿس جو سوئر

Erymanthian Boar

يوريسٿيس بادشاهه سوني هرٽي هٿ ڪرڻ کانپوءِ هن هيراڪليز کي حڪم ڏنو ته "ايري منٿس جبلن واري خوفناڪ جهانگو سوئر کي جيئرو جهلي اچ!"

انهيءَ خطرناڪ خوني سوئر، ايري منٿس جبل جي لاهين وارن جهنگن ۾، آرڪاڊيا جي ليمپيا جبل جي ڪنڌائتن پٽن تي ۽ پسوفس شهر جي آسپاس ڌهڪاءُ وجهي ڇڏيو هو.

هيراڪليز همت جو سندرو ٻڌي ايري منٿس جبل ڏانهن روانو ٿيو. فولوئي وٽان لنگهندي واٽ تي هن هڪ رهزن ڏاڙيل سورس کي ماريو. هڪ هنڌ فولس نالي هڪ قنطور (اڌ گهوڙو اڌ انسان) سندس مهماني ڪئي. فولس هڪ جل پري سلي نس جو پٽ هو. هن پڪل گوشت هيراڪليز کي ڏنو ۽ ڪچو گوشت پاڻ کاڌائين. اتي غار ۾ هڪ وڏو مٽ رکيل هو جنهن لاءِ هن، فولس کي ٻڌايو ته انهيءَ مٽ ۾ اهو شراب پيل آهي جيڪو ڊيونائسس ديوتا پنهنجي لاءِ رکيو هو. انهيءَ مٽ تان جڏهين

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ڍڪ لاٿو ويو تڏهين شراب جي بوءِ ٻين قنطورن به سنگهي ورتي ۽ پوءِ سڀ اچي مڙيا. ڪن وڏا وڏا پٿر کنيا، ته ڪن ٻاڙن سوڌو وڏا وڻ پٽي هٿن ۾ جهليا ته ڪن قنطورن وري وڏا ڪهاڙا سنڀاهي ان غار تي اوچتو ڪٽي جُلهه ڪئي. پوءِ ته ڀيڳهي مچي وئي فولس قنطور ته ڊپ ۾ جُڙهي ويو، پر هي سورهيو مڙس ماڻهو ٿي سندن سامهون ٿيو. پهرين ايندڙ ٻن قنطورن اينسيئس ۽ آگرائيوس کي ٽانڊي جا ٻرندڙ اماڙ هٽي ڀوئتي هٽايائين. ايتري ۾ قنطورن جي ڪڪرن واري ڏاڏيءَ نيفيلي جو به رت وري پيو، تنهن ڪڪرن کي ڪٽي ڇڏيو ته مينهن جا گهوگهٽ ٿي ويا. هيراڪليز جي ڪمان جي تار پُسي ڍلي ٿي پئي ۽ ميدان ۾ گپ چڪ ڪان هلڻ ڏکيو ٿي پيو. پر هن همت نه هاري ۽ قنطورن مان ڪيترائي ماري وڌائين، جن سان گڏ اوريس ۽ هائيليس جهڙا نامور قنطور به ختم ٿي ويا. اهو ڏسي ٻيا قنطور بس ڪن ڪڙا ڪري اٿي ڀڳا ۽ سڌو وڃي پنهنجي بادشاه خيرون وٽ مالي ۾ ٽڪا ڪيائون.

قنطورن جو بادشاه خيرون هڪ نيڪ دل قنطور، ڄاڻو عالم ۽ دانا حڪيم هو. هيراڪليز کان سواءِ ڪيترن ٻين سورمن جو به استاد هو. ڇا ٿيو جو ان جنگ ۾ هن سورهي جو هڪ تير ايلاٽس جي ٻانهن وٽان ٿيندو وڃي خيرون کي لڳو. پنهنجي انهيءَ پراڻي دوست جو هن کي ڏاڍو ڏک ٿيو. خيرون گهڻي ئي ڏڪيون ڀڪيون ڪيون پر ڪجهه نه ٿيو. خيرون ڏٺ جي سورن ۾ نجهلندو وڃي غار ۾ پيو. ڪيس مرڻ جو حڪم نه هو ڇاڪاڻ ته هو لافاني هو. پوءِ قنطورن ۾ اچي ٻاج پيئي. هو ڇٽي ڪنڌن ڏانهن ڀڄڻ لڳا، انهن مان ڪن قنطورن کي پوزيڊون ديوتا اليوسس ۾ لڪائي ڇڏيو.

ان کان پوءِ جن ماڻهن کي هن سورهي ماريو هو تن ۾

books.sindhsalamat.com　　www.sindhsalamat.com

آرڪاڊيا جو هوماڊس به هو، جنهن يوريس ڏيس بادشاهہ جي پيڻ الڪيونيءَ جي لچ لٽڻ ٿي گهري . اهڙيءَ طرح، پنهنجي دشمن جي عزت وڃڻ کان انهيءَ ذات جو انتقام وٺڻ سان هن سورسي وڏو نالو ڪڍيو. اتي فولس جيئن هيراڪليز جو هڪ تير ڏسي ڏٺو ته ڪمان چڙهي وئي ۽ تير مٿي ۾ لڳڻ سان فولس به مري ويو. هن سورسي فولس کي وڏي مان شان سان دفن ڪرايو.

چيو وڃي ٿو ته انٿي گرس نديءَ جو پاڻي بدبودار انڪري ٿيو جو هڪ قنطور پاڻي لئيار هيراڪليز جي تيرن سبب پنهنجو ڦٽيل بدن، اتي ڌوتو هو.

اتان ٿي هن خوني سوئر جي پٺ ورتي ۽ ايري منٿس جبل جي ڪنڌي وٺي گهاٽي جهنگ ۾ اڪل سوئر کي هڪلون ڪري ٻاهر ڪڍيو ۽ پوءِ ان کي برفاني علائقن تائين ڊوڙائي ٿڪائي وڌو. نيٺ وڏي جاکوڙ کان پوءِ سوئر کي جهلي زنجيرن ۾ لوهہ ڪيائين ۽ ان کي جيئرو جيئرو پنهنجي ڪلهن تي کڻي مائي سين روانو ٿيو.

جڏهين کيس اها خبر پئي ته آرگوناٽ هڪ اهم سامونڊي سفر تي وڃڻ لاءِ گڏ پيا ٿين ته هن جو بس روح نہ رهيو ۽ يوريس ٿيس جي پٺي ڪنهن حڪم جي انتظار ڪانسواءِ سوئر کي زنجيرن سان کڻي شهر جي ٻاهران پٽ تي سٽيائين ۽ هائي لاس کي ساڻ وٺي آرگوناٽس جي مهم ۾ شريڪ ٿيڻ لاءِ روانو ٿي ويو.

اها خبر ناهي ته ان سوئر کي ڪنهن ماريو يا بادشاه وٽ پچايو پر اها خبر آهي ته ان سوئر جا ڏگها ڏند اپالو ديوتا جي ڪومي Comae مندر ۾ رکيل آهن .

books.sindhsalamat.com   www.sindhsalamat.com

اوجيس جا واڙا

The Stables of Augeias

هيراڪليز تي پنجون ڪم اهو رکيو ويو ته هو ايلس جي بادشاهه اوجيس جي واڙن مان جانورن جي ڇيڻي ۽ مُٽ واري گند کي هڪڙي ڏينهن ۾ صفا ڪري.

اوجيس دنيا جو وڏي ۾ وڏو مالدار پيا ڳيو هو. سندس چوپايو مال ڳاڻيٽي کان ٻاهر هو. مال ۾ گهڻو ڪري ماديون هيون ۽ نر ڍورا هئا، ڳاڻيٽي ۾ نر ٻه پنج سئو کان مٿي هئا. جن مان ٽي سئو اڇن پيرن وارا ڪارا ڍاڍا هئا ۽ انهن کان سواءِ ٻه سئو سان ڍڳا فقط ڍڳين کي ڦرڻ لاءِ هوندا هئا. سموري چوپائي مال جي بچاءُ ۽ سنڀال لاءِ ٻارنهن اڇي رنگ جا ڏاڍا سهڻا ۽ ڏاهوڪا جڙ ڍڳا هوندا هئا، جيڪي ٻاهرين خوفناڪ جهنگلي جانورن جي حملن کان مال بچائڻ لاءِ پيهاريا ويا هئا.

اوجيس بادشاهه جي ڳئن، مينهن ۽ رڍن جي واڙن مان ڇيڻي ۽ ڏولڙين جي صفائي سالن کان وٺي نه ٿي هئي. انهيءَ گندگيءَ جي باوجود هڪ دعا جي اثر سبب اوجيس جي مال کي ڪجهه به نه ٿيو هو ۽ سندس سمورو چوپايو مال سيني مرض کان آجو هيو. پر آسپاس جي سمورن واڙن ۾ جيڪو به چوپايو مال هو، انهن ۾ وبائي بيماريون ڦهلجي ويون هيون. اوجيس جي وٿاڻن ۾ تمام گهڻو گند جمع ٿي چڪو هو. اهو سمورو گند هيراڪليز کي هڪ ڏينهن ۾ صاف ڪرڻو هو.

هيراڪليز بادشاهه کي چيو ته هو هڪڙي ڏينهن ۾ سندس

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

سمورا واڙا صاف ڪري ڇڏيندو. اهو ٻڌي بادشاهه ڪاسي پيو ۽ پنهنجي پٽ فائي ليس کي چيائين ته هو هيراڪليز کي قسم کڻائي. هن سورهي سچي حياتيءَ ۾ اهو پهريون ڀيرو پنهنجي پيءُ (زوس ديوتا) جو قسم کنيو. پوءِ اوجيس به قسم کڻي چيو ته هيراڪليز هڪ ڏينهن ۾ منهنجا سمورا واڙا صاف ڪندو تہ ڪيس پنهنجي سموري چوپائي مال جو ڏهون حصو ڏيندس. جڏهن هن بادشاهه جي واڙن ڏانهن قدم وڌايو ته اڇي رنگ جي ٻارنهن ڍڳن جي اڳواڻ ڍڳي هن تي جُلهه ڪئي. هن سورمي ان ڍڳي کي سڱن کان جهلي کڻي هيٺ ڪيرايو.

ان کان پوءِ هن سورمي، ايلين قوم جي ميڻي ڊيوس نالي هڪ ماڻهوءَ جي صلاح سان ۽ ايولاس جي مدد سان بادشاهه جي واڙي جي ٻنهي طرفن کان پٿرن منجهان ٻہ وڏا ٽُنگ ڪري ڇڏيا. پوءِ الفيس ۽ ميئيس يا پينيس ندين جي وهڪرن جو رخ بدلائي پاڻيءَ کي بادشاه جي واڙي ڏانهن منهن ڏنائين. اهڙيءَ طرح دريائي پاڻيءَ ايڏي ته ڏم لاتي جو ڏسندي ڏسندي واڙن جو سموروگند پاڻي ڊوئي کڻي ويو ۽ اها زبردست وڏي واڙن (جنهن ۾ ڪيترائي واڙا هئا) صاف ٿي ويا. اهڙي طرح هن پنهنجو پنجون سونهيل ڪم پورو ڪيو.

اوجيس جي واڙن جي صفائي ڏسڻ ۽ ڪم جي پورائي جي خاطري ڪرڻ لاءِ يوريسٿيس بادشاهه جا قاصد ۽ ڪوپريس (ڇيٽو) به آيو. جڏهن اوجيس کي خبر پيئي ته سندس واڙن جي صفائي ته هونئن به هر حال ۾ هيراڪليز کي ڪرڻي هئي سو پنهنجي قول تان ڦري ويو ۽ پنهنجي مال جي ڏهين پتي (عشر) هيراڪليز کي ڏيڻ کان لُڙلُپ جواب ڏنائين.

هيراڪليز آسپاس جي چڱن مڙسن کي دانهن ڏني. جن وٽ بادشاهه جي پٽ فائي ليس به هيراڪليز جي حق ۾ شاهدي ڏني.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

اهو ڏسي اوجيس بادشاهه ڪاوڙجي هن سان گڏ پنهنجي پٽ فائي ليس کي به راڄ نيڪالي ڏئي ڇڏي، مٿان آلتو هن سورمي کي چيائين ته تو مون سان دوکو ڪيو آهي ۽ پاڻ ڪجهه به نه ڪيو اٿيئي. دريائن جو پاڻي ته دريائي ديوتائن ڏنو هو. ڪم انهن ڪيو اجورو تون ٿو وٺين.

هوڏانهن وري يوريسٿيس بادشاهه هن جو اهو ڪم نه ڳڻيو ۽ ڪيس چيائين ته هن اهو ڪم اوجيس بادشاهه جي اجوري جي عيوض ڪيو هو.

هي سورمو اتان فائي ليس سان گڏجي ڊيڪامينز بادشاهه وٽ اولينس جي شهر ويو ۽ ان بادشاهه جي ڌيءَ منيسي ماڇي Mnesi Mache کي يوريشن قنطور وٽان ڇڏايائين.

ڇهون ڪم

اسٽائم فالس جا پکي
(خوني ڪونجون)

The Stym phalion Birds

هيراڪليز کي بادشاهه يوريس ٿيس وري اهو حڪم ڏنو ته وڃي اسٽائم فالس جي ڍنڍن مان خوني پکين کي ڪڍي.

اهي ڪونجن جهڙا خوني پکي بگهڙن کان ڊڄي اچي اسٽائم فالس جي ڍنڍن ۾ لڪا هئا ۽ اتي وڏي ويجهي انهن پنهنجو هميشه

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

لاءِ ٺاڪ ٺاهي ڇڏيو هـو. انهن آدمخور ۽ خوني پکين جـون ڇهنبون، پر ۽ پير پتل جا هوندا هئا. ڪڏهن ڪڏهن اهي خوني ڪونجون پاڻ ۾ جهڳٽيون ٺاهي اڏامنديون هيون ۽ ماڻهن ۽ جانورن تي پنهنجي پتل جي پرن جو وسڪارو ڪري انهن کـي ماري ڇڏينديون هيون. اهو ته ٺهيو پر سندن وات مان به اهڙو ته زهريلو اوڳار نڪرندو هو جو لڳڻ سان فصلن کي باهه وٺي ويندي هئي.

جڏهين هيراڪليز اسٽائمر فالس جي ڍنڍ وٽ پهتو ته انهن پکين کي ڏسي هو سمجهي ويو ته پکي گهڻا آهـن ۽ سندس تيز ڪٽي ويندا. انهن ٻاٽيائين ڍنڍ ۾ هر طرف جهنگ ئـي جهنگ هو. ايتري به جاءِ نه هئي، جـو هلي ڦري سگهجي ۽ نـه ايترو متاهون پاڻي هو جو ٻيڙي تري سگهي. انهيءَ ڳڻ ڳوت ۾ اٿينا ديويءَ کي مٿس ترس اچي ويو ۽ کيس ڪنجهي جـون ڇيڻون (ڪڙتالون) ڏنائين، جيڪي شايد هيفائسٽس ديوتا جون ٺاهيل هيون. اهي ڇيڻون کڻي هو ڍنڍ مٿان بيٺل سائيليني جبل جي چوٽيءَ تي چڙهي ويو ۽ ڪنجهي جون اهي ڇيڻون هٿن ۾ جهلي زور سان وڄائڻ شروع ڪيائين ۽ پنهنجي وات سان به اهڙو تـه هُل بڪيڙو ۽ هڪلون ڪيائين جو انهيءَ گوڙ گهمسان ۾ خوني پکي به ڀڄڻ لڳا. وري هيراڪليز مٿن تيرن جو وسڪارو لائي ڏنو. تان جو اهي خوني پکي اسٽائمر فالس جون ڍنڍيون ڇڏي وڃين قطارن ۾ ايريز ٻيٽ ڏانهن هليا ويا.

خوني پکين بابت وڌيڪ معلومات

اسٽائمر فالس وارا اهي خوني پکي ڪونجن جيڏا هئا ۽ آئبس Ibis پکين جهڙا هئا پر سندن ڇهنبون مڙيل نه هيون ۽ ڪنهن به ڏانوءَ جي ڇاتيءَ جي ٻڌي ۾ ٽنبجي ويندڙيون هيون. اهي پکي عرب جي رڻ پٽ ۾ به هوندا هئا ۽ اتـي مسافرن لاءِ شينهن ۽

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

چيتن کان به وڌيڪ وڏي مصيبت جو ڪارڻ ٿي ويا. عربستان جا شڪاري انهن پکين کان پاڻ بچائڻ لاءِ وڏن چوڏن سان وڻيل زرهون پائيندا هئا. جن ۾ انهن پکين جون چنهنبون ڦسيو وينديون هيون ۽ پوءِ اهي شڪاري انهن کي جهلي ماريندا هئا.

مشهور يوناني مورخ پاسانياس جو چوڻ آهي ته عرب جي انهن ساڳين پکين جي ڪنهن ولر، اهو ملڪ ڇڏي وڃي، اسٽائم فالس وسايو هوندو. ڪن روايتن ۾ اهو به چيو ويو آهي ته اصل ۾ اهي پکي اسٽائم فالس ۽ اورنس جون ڌيئون هئا جن هيراڪليز جي مهماني نه ڪئي ۽ هيراڪليز هنن کي ماري ڇڏيو هو.

اسٽائم فالس وٽ آرٽيمس ديويءَ جو هڪ جهونو مندر هو، ان جي ڇتين تي انهن پکين جون مورتون ٽنگيل هيون ۽ ان عمارت جي پويان اهڙين ڪنوارين ڇوڪرين جا بت رکيل هئا جن جون ٽنگون پکين جهڙيون هيون.

ستون ڪم

ڪريٽ وارو سان

The Cretan Bull

بادشاهه يوريس ٿيس جو مڙهيل ستون ڪم جيڪو هيراڪليز کي پورو ڪرڻو هو سو هو، ڪريٽ واري سان "ڏڳي" کي جهلي اچڻ. جنهن ڪريٽ ٻيٽ ۾ وڏي تباهي آڻي ڇڏي هئي. ان ڪان

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

علاوه ٽيٽرس نديءَ جــي ويجهڙائي وارن ميدانن ۾ آسپاس جــي فصلن ۽ باغن کي به ان ڍڳي پيلي چٽ ڪري ڇڏيو هو.

ڪريٽ جي بادشاهه منوس کي اهــو ڍڳو پوزيڊون ديوتا قربانيءَ لاءِ ڏنو هو. اهو هڪ تمام سهڻو ساهوندي ڍڳــو هو، جيڪو منوس بادشاهه پوزيڊون ديوتا کان مٽو ڪري قربان نــه ڪيو ۽ پاڻ وٽ بيهاري ڇڏيو. انهيءَ ڍڳي کي ڏسي بادشاهه جي راڻي پاسيفاءِ هرڪي پيئي ۽ ان ڍڳي سان جنسي ميلاپ ڪرڻ جي شديد خواهش هيٺ ڪاٺ جي نقلي ڳئون ٺهرائي، ان جي ڍانچي ۾ ويهي ڍڳي سان جنسي ميلاپ ڪيائين. ان مان راڻيءَ کي منانور نالي هڪ پٽ ڄائو جنهن جي سِسي ڍڳي جــي ۽ باقي ڌڙ ماڻهوءَ جو هو. بهرحال اهو ڍڳــو اتان تڙجــي جهنگ مُنهن ڪري ڀڄي نڪتو ۽ هيڏانهن هوڏانهن پوکن ۾ راڱا ڪري ملڪ ۾ چوطرف رڙ وجهي ڇڏيائين.

ان کان سواءِ ان ڍڳي جي اصليت جي باري ۾ ڪي ٻيون به هڪ ٻئي جي ابتڙ روايتون آهــن. بهرحال هيراڪليز ساموندي جهاز ۾ چڙهــي وڃــي ڪــريٽ ٻيٽ ۾ پهتو ۽ بادشاهه منوس کيس هر طرح جي مدد ڪرڻ جي آڇ ڪئي، پــر هن سورمي سڀ ڪجهه پاڻ تي ڀاڙيو ۽ وڏي جاکوڙ ڪري اڪيلي سر وڏن زورن سان ان ڍڳي کي جهلي، ڪاهي اچي يوريس ٿيس بادشاهه جي حوالي ڪيو، جنهن ان ڍڳي کــي هيرا ديويءَ جــي نالي نذر ڪري ڪولي ڇڏيو. هيرا ديويءَ لاءِ، هيراڪليز جــو نالو به ڳار هو تنهن خارن ۾ اچي ان ڍڳي کي اسپارٽا ڏانهن ڀڄائي ڇڏيو جتان آرڪاڊيا وٽان رلندو رلندو اهو ڍڳو وڃي مراٿون واري ملڪ ۾ پهتو. جتان ان کي ٿيسيس ڳهلي وڃي اٿينس مان ڪڍيو ۽ اتي اٿينا ديويءَ جي مندر ۾ ان ڍڳــي کــي ڪُٺي قربان ڪيو ويو.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ڊيوميڊيز جون خوني گهوڙيون

Mares of Diomedes

ڪريٽ مان خطرناڪ ڏڳو جهلي اچڻ کانپوءِ يوريس ٿيس بادشاهه هيراڪليز کي حڪم ڏنو ته ٿريس ۾ وڃي بسٽون قبيلي جي بادشاهه ڊيوميڊيز جون خوني گهوڙيون جهلي اچي. هي سورمو پاڻ سان گڏ ڪيترائي ساٿي وٺي ٿريس ڏانهن روانو ٿيو. ٿريس ڏانهن ويندي وات تي پنهنجي آرگونات دوست فيراءِ جي بادشاهه آڊميٽس وٽ وڃي ترسيو. ان رات آڊميٽس جي زال السيسٽس مري وئي هئي. پر اها ڳالهه هيراڪليز کي نه ٻڌائي وئي.

موت سان ويڙهه

اصل ڳالهه هيئن هئي ته آڊميٽس کي اپالو ديوتا وٽان اوچتو اها خبر پئي ته سندس حياتي پوري ٿيڻ واري آهي. پر جي ڪو ماڻهو سندس بدران موت قبولي ته هو بچي ويندو. هن پنهنجي پيڙي ماءُ ۽ پيءُ کي چيو، دوستن کي منٿ ڪئي، پر ڪنهن به سندس بدران مرڻ قبول نه ڪيو. نيٺ سندس وفادار زال السيسٽس هن لاءِ اها قرباني ڏني. جڏهين اها خبر هيراڪليز کي پيئي ته هن کان پنهنجي دوست جو غم سٺو نه ٿيو ۽ هو جوش ۾ ڀرجي موت سان وڙهڻ لاءِ روانو ٿيو. نيٺ موت ٿاناٽوز ۽ هيراڪليز جي پاڻ ۾ جنگ ٿي. هڪ ٻئي سان هٿين پيا. نيٺ هيراڪليز موت کي ڪشتيءَ ۾ هارايو ۽ السيسٽس کي موت کان بچائي آڊميٽس وٽ پهچايو.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

هيراڪليز فيراءِ ڪان ٿيندو اچي ٿريڊا پهتو، جتي ڊيوميڊيز جي گهوڙن جي ڪُڙهه هئي، جيڪي اتي پتل جي ڪونڊين سان گڏ لوهي زنجيرن ۾ ٻڌل هيون. بادشاهه وٽ جيڪي به مهمان ايندا هئا تن کي ڪُهي انهن جو گوشت وڍي ٽڙون ٽڙون ڪري هو پنهنجي آدمخور گهوڙن کي کارائيندو هو. ان ڪري ملڪ ۾ چوطرف انهن گهوڙن جو زبردست ڌهڪاءُ ڦهليل هو.

ڊيوميڊيز ٿريس جي جنگجو بسٽون قبيلي جو بادشاهه (سردار) هوندو هو. ڪن مورخن ڪيس ايريز ديوتا جو سائرين مان ڄاول پٽ ليکيو آهي. ڪن وري ڪيس ائٽلس ديوتا جو سندس ڌيءَ آسٽريءَ سان ناجائز تعلق مان پيدا ٿيل ڄاڻايو آهي. هڪڙي روايت ۾ انهن آدمخور گهوڙن کي نر گهوڙا ٻڌايو ويو آهي، جن جا نالا پوڊارگس، لامپون، ايڪزانٿاس ۽ ڊينس هئا.

ڊيوميڊيز جي گهوڙن جي ڪڙهه ۾ وڃڻ سان هيراڪليز گهوڙن جي راکن کي قابو ڪري گهوڙن کي ڪولي سمنڊ ڏانهن ڀڄائي ڇڏيو. اتي هڪ ٽڪري وٽ گهوڙيون پنهنجي سائيءَ ايڊيرس جي حوالي ڪري پاڻ سمنڊ مان هڪ سير ڪڍي سامونڊي پاڻيءَ کي هيٺين ميدانن تي وهائي ڇڏيائين. ان ڪري سندس پيڇو ڪندڙ ڊيوميڊيز جا ماڻهو ڊڄي ڀڳا ۽ هن سورمي وري سندن پٺ ورتي. هوڏانهن آدمخور گهوڙن ايڊيرس کي ڇيهاڻي ڪچو کائي ڇڏيو هو. هيراڪليز ڊيوميڊيز سان دوبدو مقابلي ۾ ڪيس گرز هڻي سندس هوش حواس خطا ڪري ڇڏيا. پوءِ بيهوش ڊيوميڊيز کي ڪٽي سندس ئي گهوڙن جي اڳيان اڇلايائين. آدمخور گهوڙن ايڊيرس وانگر پنهنجي زخمي مالڪ کي امالڪ کائي چٽ ڪري ڇڏيو.

هيراڪليز پنهنجي مئل سائيءَ ايڊيرس جي قبر تي مقبرو اڏايو ۽ ان جي نالي تي هڪ شهر ايڊيرا جو بنياد وڌو. پوءِ هن

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

انهن آدمخور گهوڙين کي جهلي، ڊيوميڊيز جي رٿ ۾ جوٽيو. انهن گهوڙين کي ان کان اڳ ڪڏهن به لغام نه پيو هو، پر هيراڪليز انهن کي سڌو ڪري ڇڏيو ۽ ان رٿ ۾ چڙهي اچي مائي سين ملڪ ۾ پهتو ۽ ٽريانز ۾ اچي بادشاهه يوريس ٿيس جي اڳيان اهي آدمخور گهوڙيون ڇڏيائين. جنهن انهن کي هيراديويءَ جي نالي ڪري اولمپس جبلن ۾ کولي ڇڏيو، جتي نيٺ انهن کي جهنگ جي جانورن ماري ڇڏيو. چيو وڃي ٿو ته ٽراءِ جي جنگ کان وٺي سڪندراعظم جي زماني تائين انهن گهوڙين جو نسل قائم رهيو آهي.

نائون ڪم

اميزان رائيءَ هپولائٽيءَ جو چيلهه پٽو

Amazon's Girdle

يوريس ٿيس وري به هيراڪليز کي حڪم ڏنو ته سندس ڌيءَ ادميٽي لاءِ ايريز ديوتا وارو سونو چيلهه پٽو هٿ ڪري اچي جيڪو اميزان زالن جي حڪمران رائيءَ هپولائٽي يا (هپولائيٽا) جي قبضي ۾ هو.

قصو اميزان زالن جو

ويڙهو عورتن جو هڪ قبيلو جيڪو ايشيا مائنر ۾ ڪاري سمنڊ جي ويجهو، يوناني بيٺڪن جي اڀرندي پاسي ۾ آباد هو. اميزان زالون پنهنجي ڇاتيءَ جا ساڄي پاسي وارا اڌ وڍي ڇڏينديون

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

هيون ته جيئن ڪين تيرڪمان هلائڻ ۾ سولائي ٿئي. اهي زالون مردن کان پري رهنديون هيون، فقط ٻار پيدا ڪرڻ لاءِ مردن کي پاڻ وٽ اچڻ ڏينديون هيون. هو جنگين ۾ هٿ آيل مردن سان به ٿوري وقت لاءِ جنسي تعلق قائم ڪنديون هيون. انهن زالن کي جيڪي پٽ ڄمندا هئا انهن کي هو ماري ڇڏينديون هيون يا غلام بنائي وڪڻي ڇڏينديون هيون. باقي ڇوڪرين جي پيدائش تي ڏاڍيون خوش ٿينديون هيون ۽ انهن جي وڏي لاڏ ڪوڏ سان پرورش ڪنديون هيون. هن کان اڳ يونان جا مشهور سورما بيليروفون اڪيلس، پرسيس ۽ ٿيسيس وغيره اميزان عورتن سان وڙهي چڪا هئا.

چيو وڃي ٿو ته هارمونيا نالي جل پريءَ مان ايريز ديوتا کي جيڪو اولاد ٿيو، ان مان ئي اميزان جو نسل وڌيو ويجهيو. اميزان عورتون ايريز ديوتا جي پوڄا ڪنديون هيون. ان کانسواءِ آرٽيمس ديويءَ جي به پوڄا ڪنديون هيون.

هڪ اميزان عورت لائي سيپي Lysippe جي پٽ ٽانيس کي جنگ جهيڙي سان ڪا به دلچسپي ڪونه هئي ۽ شاديءَ کان نفرت هئي. ان ڪري افروڊائيٽ ديوي ان کان ناراض ٿي پئي. افروڊائيٽ خارن ۾ اچي ٽانيس جي ماءُ لائي سيپيءَ کي پنهنجي پٽ ٽانيس جي محبت ۾ مبتلا ڪري ڇڏيو. پر هن پنهنجي ماءُ سان واهيات جنسي تعلقق قائم نه ڪيو، پر ان کان بچڻ لاءِ پاڻ کي ٻوڙي ڇڏيو. ان جي روح جي ملامت کان بچڻ لاءِ لائي سيپي پنهنجي ڌيئرن کي وٺي ڪاري سمنڊ جي ڪناري وارن ميدانن ۾ اميزان جبلن وٽ، جتان ٿرموڊن ندي وهندي هئي، اتي جبلن ۾ وڃي رهي. گهڻي وقت کان پوءِ لائي سيپيءَ جو اولاد ٽن قبيلن ۾ ورهائجي ويو. جن ٽي شهر جدا جدا آباد ڪيا هئا. هيراڪليز جي زماني ۾ اميزان عورتن جي انهن ٽن شهرن تي ٽي رائيون هوندائيون، اينٽي اوپي ۽ ميلانپي راڄ ڪنديون هيون.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

هن سورمي رضاڪارن جي هڪ جماعت ساڻ وٺي هڪ يا ڪن جي چوڻ موجب نون جهازن جو پيڙو ڀري ٿرمودن نديءَ ڏانهن روانو ٿيو. مشهور سورما ايولاس Iolaus، ٽيلامون Telamon، پيليس Peleus ۽ ٿيسيس Theseus به انهي مهم ۾ ساڻس گڏ هئا. هيراڪليز جو جهاز پهرين پاروس ٻيٽ وٽ وڃي لنگر هنيو. پاروس ٻيٽ جو بادشاهه اندروگيوس، ڪريٽ جي بادشاهه مينوس جو پٽ هو. سندس ٽي پائر به ساڻس گڏ هئا. اندروگيوس هن سورمي جا ٻه ساٿي ماري وڌا، ان ڪري هن، شهر تي گهيرو ڪيو. بادشاهه پنهنجا ٻه پٽ الڪائيس ۽ استي نيلس هيراڪليز کي يرغمالي ڪري ڏنا ۽ پنهنجو شهر بچايو. ان کان پوءِ هيلس پانٽ ۽ باسفورس مان لنگهندي هيراڪليز ۽ سندس ساٿي مائيشيا پهتا، جتي هن ٻيرائيسيس جي خلاف مائيشيا جي بادشاهه لائي ڪس جي مدد ڪئي. لڙائيءَ ۾ هن سورمي ٻيرائيسيس جي بادشاهه مائيگڊون کي ماري وڌو جيڪو امائيڪس جو پاءُ هو. لائي ڪس بادشاهه کي هيراڪليز جيڪو ملڪ کٽي ڏنو ان تي سندس شڪرگذاريءَ ۾ هيراڪليا جو نالو رکيو ويو.

اتان هلي هيراڪليز جو پيڙو اچي ٿرمودون ندي جي منهن مان لنگهي ٿيمس ڪائرا جي بندر تي لنگرانداز ٿيو. اتي جي راڻي هپولائٽي بندر تي پيڙي ۾ اچي سندس آدر ڀاءُ ڪيو ۽ سندس سهڻي ۽ ڏاهوڪي سڊول جسم تي موهجي راڻيءَ کيس ايريز ديوتا وارو سونو چيلهه پٽو پنهنجي پيار جي نشانيءَ ۾ پيش ڪيو. هيرا ديويءَ کي هيراڪليز ۽ هپولائٽي جو سنبنڌ نه وڻيو ۽ هن هڪدم ايزان عورتن ۾ اهو افواهه ڦهلائي ڇڏيو ته هيراڪليز ۽ سندس ساٿي سندن راڻيءَ هپولائٽي کي زوري ڀڄائيو پيا وڃن.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

اهو ھلُ ٻڌي ويڙهو اميزان عورتن، هٿيار پنوهار ڏيکي گهوڙا ڀلائي، تکڙو سامونڊي ڪناري ڏانهن ڪاهيو ۽ جنگ شروع ڪري ڏنائون. اهو ڏسي هيراڪليز ائين سمجهيو ته راڻيءَ هپولائٽي ساڻس دوکو ڪيو آهي. انهيءَ شڪ ۾ هن نڪا ڪئي هم نڪا ته يڪدم تلوار ڪڍي معصوم هپولائٽي کي ماري وڌائين ۽ ان جي چيلهه تان چيلهه پٽو ڇڪي ڪڍي ورتائين. مشهور يوناني مورخن اپولونيس روڊيس جو چوڻ آهي ته جڏهين هيراڪليز راڻي هپولائيٽي کان اهو چيلهه پٽو گهريو ته راڻيءَ ڪتو جواب ڏنو ۽ ان ڪري ٻنهي جي وچ ۾ دو بدو مقابلو ٿيو جنهن ۾ هيراڪليز هن کي گهوڙي تان ڪيرائي سندس ڇاتيءَ تي پنهنجو گرز رکيو ۽ هن کي آڻ مڃڻ لاءِ چيائين پر هن بهادر راڻيءَ آڻ مڃڻ کان مرڻ بهتر سمجهيو.

ڪن مورخن هيئن به چيو آهي ته جنگ ۾ راڻي ميلانپي گرفتار ٿي پئي هئي، جنهن کي راڻي هپولائٽي پنهنجو سونو چيلهه پٽو ڏئي ڇڏيو هو. پر ڪن مورخن وري هيئن چيو آهي ته ان جنگ ۾ ٿيسيس سورمي راڻي هپولائٽي کي جهلي هن سورمي جي حوالي ڪيو ۽ ان جو چيلهه پٽو هيراڪليز کي پيش ڪيائين. ان خوشيءَ ۾ هن سورمي، اميزان راڻي اينٽي اوپيءَ جي ٻانهن ٿيسيس جي حوالي ڪئي.

هيراڪليز جو موٽڻ

سونو چيلهه پٽو ساڻ کڻي هي سورمو راڻي هپولائٽي جي شهر ٿيمس ڪائرا مان واپس ٿيو. واٽ تي ميرين ڊائن وٽ اتي جي بادشاهه لائي ڪس جي ڀاءُ پريولاس جي دفن ٿيڻ جي ميلي ۾ شرڪت ڪئي. جنهن جي غم ۾ رانديون ڪيون ويندون هيون

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

۽ ماتمي مرثيا پڙهيا ويندا هئا. پريولاس کي مائيشيا جي ماڻهن ماريو هو.

اتي راندين ۾ ڪسرتي مقابلن ۾ هن سورهي ٻه حصو ورتو ۽ اتي جي مشهور باڪسر ٽيٽيس کي ٽونشا هڻي سندس ڏندن جو ڀڳيهو ٽي ڇڏيائين، ان وکهي هو مري ويو. پوءِ هن مائيشيا جي ماڻهن سان جنگ ڪري انهن کي شڪست ڏني. ان کان پوءِ هن ٿائينيا جي ملڪ تي چڙهائي ڪري ڪولون جبلن ٿائين سمورو ٿائينيا جو ملڪ فتح ڪيو. ان کان پوءِ هي ۽ سندس ساٿي ٽراءِ جي شهر ويا ۽ اتي جي شهزاديءَ هيسيونيءَ کي هڪ سامونڊي بلا جي لقمو ٿيڻ کان بچايائون. جڏهين هيراڪليز ۽ سندس ساٿي ٽوروني پهتا ته اتي ڪشتيءَ جي هڪ مقابلي ۾ هن پروٽيس جي ٻن پٽن پالي گونس ۽ ٽيلي گونس کي ماري ڇڏيو. تان جو هلندي هلندي هو اچي مائي سين پهتا. جتي هن بادشاهه يوريسٿيس کي اميزان راڻيءَ جو سونو ڇيلهه پٽو حوالي ڪري پنهنجو نائون سونپيل ڪم پورو ڪيو.

ڏهون ڪم

جيريون جو چوپايو مال

The cattle of Geryon

نائون ڪم پورو ڪرڻ کان پوءِ به يوريس ٿيس بادشاهه سندس جند نه ڇڏي، هن هيراڪليز کي ڏهون ڪم سونپيو ته هو ٽارٽيس جي بادشاهه گيريون جا ڍور ڪاهي اچي، جيڪي ڳاڙهي نسل جا، ملڪان ملڪ مشهور هئا. بادشاهه گيرون طاقت

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

۾، پنهنجو مٿ پاڻ هو، سندس ٽي سسيون، ڇهه هٿ ۽ ڇيلهه سان .لڳل ٽي مردانا بدن هئا. سندس چوپائي مال جو ڌراڙ "يوري شن" هو، جيڪو ايريز ديوتا جو پٽ هو ۽ ان سان گڏ اورٿس نالي ٻن سسين وارو ڪتو به هو.

هيراڪليز ڪيئن اهو مال هٿ ڪيو ان لاءِ جُدا جُدا روايتون آهن. بهرحال، سڀ کان اول، هن مال جي ڌراڙ ۽ ڪتي کي ماريو. پوءِ بادشاهه گيريون سان هن جي جنگ ٿي. هيرا ديويءَ گيريون جي مدد لاءِ ميدان ۾ ٽپي پيئي مگر هيراڪليز تير هڻي ان کي به ڦٽي وڌو. آخر بادشاهه مارجي ويو. اهڙيءَ طرح، هي چوپايو مال ڪاهي روانو ٿيو. پوءِ اتان مال ڪاهي ڪيترن ئي ديون، جانورن ۽ بلائن کي ماريندو مقابلو ڪندو اچي اسپين مان لنگهيو. اتان ٿيندو پائيرينيز جبلن ۾ پهتو اتي جي شهزاديءَ پائيرينيءَ سان سندس تعلقات ٿي ويا، جيڪا پوءِ مري وئي. ڪيس هن پنهنجن هٿن سان ڍڪيو. پوءِ وري گال (فرانس) ملڪ ۾ پهتو. چيو وڃي ٿو ته گال قبيلي جي شهزادي گالاٽيا سان هن همبستري ڪئي جنهن مان جنگجو گال پيدا ٿيا. واٽ تي ليگيورا وٽ پوزيڊون ديوتا جي ٻن پٽن سندس چوپايو مال چورائڻ جي ڪوشش ڪئي، پر ٻئي هن سورمي جي هٿان مارجي ويا. البولا جي بادشاهه ٽائبر نديءَ وٽ سندس سڀني آڌر ڀاءُ ڪئي. اتي هڪ غار ۾ رهندڙ ٽسسيو راڪاس ڪاڪس رهندو هو. جنهن جي وات مان ٽانڊا نڪرندا هئا. هن هيراڪليز جا ڇهه ڍور چورائي پنهنجي غار ۾ ٿمي ڇڏيا ۽ پوءِ غار جي منهن تي ٻڌيءَ جيڏي پٿر جي هڪ ڇپ رکي ڇڏي جنهن کي ڏهه ڍڳا وڏي زور تي لوڏي سگهندا هئا. پر هيراڪليز هڪ ئي سٽ سان ان کي ڪٽي اڇلايو ۽ ڪاڪس کي ماري پنهنجا وڃايل ڍور ورايا. سندس ڌڻ مان هڪ ڍور ٽري وڃي سسليءَ جي پٽ مان نڪتو ۽ اتي جي

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

بادشاهه ايرائيڪس جي مال ۾ گڏجي ويو. هيراڪليز بہ پٺ وٺي اچي اتي سهيڙيو. هتي جي بادشاهہ هيءَ ڳالهہ هلائي ڇڏي هئي تہ جيڪو بہ شخص ساڻس ملهہ وڙهي ان کي هارائيندو تہ هو پنهنجو ملڪ ڪنهن کي ڏيندو. ڪشتيءَ جي مقابلي ۾ هيراڪليز ايرائڪس کي ڪيرائي ماري ڇڏيو ۽ ان ملڪ جي بادشاهي اتي جي ماڻهن جي حوالي ڪيائين. مگر بادشاه جي ڌيءَ پسوفس سان پاڻ شادي ڪيائين جنهن مان هن کي ٻہ پٽ پيدا ٿيا.

جڏهين هيراڪليز ڏور ڪاهيندو ايڊرياٽڪ نار وٽ پهتو تہ هيراڊيوءَ هڪ مڪ کي سنڌس مال پويان ڇڏيو. جنهنجي ڏنگن لڳڻ سان سمورو چوپايو مال ٽهي اٿي ڀڳو ۽ ٿريس مان لنگهي وڃي سيٿيا جي رڻ پٽ ۾ پهتو. هن سورمي مال جي پٺ ورتي ڏانهن جو وڃي رات ٿي. هو شينهن جي کل مٿان ڪري سمهي رهيو. صبح جو اٿي ڏٺائين تہ سنڌس رٿ ۾ ٻڌل گهوڙيون بہ غائب آهن. هو انهن کي ڳوليندي ڳوليندي وڃي هائيليا جي پٽ ۾ هڪ غار وٽان نڪتو. اتي هن جي ملاقات هڪ عورت سان ٿي، جيڪا اڌ نانگ ۽ اڌ عورت هئي. ان ٿي هن جون گهوڙيون چورايون هيون. هن سورمي نانگڻ عورت کي گهوڙيون موٽائي ڏيڻ لاءِ چيو، مگر ان عورت ساڻس جنسي ميلاپ ڪرڻ جو شرط رکيو. هيراڪليز گهوڙيون حاصل ڪرڻ لاءِ ان سان ميل ڪيو جنهن مان هن کي پيٽ ٿيو. هن سورمي وڃڻ وقت ان نانگڻ کي پنهنجو تيرڪمان ڏنو ۽ چيو تہ منهنجي اولاد مان جيڪو بہ ٻار هن ڪمان کي موڙي سگهندو، ان کي هن ملڪ جي بادشاهي ڏج. انهيءَ نانگڻ مان هڪ ئي وقت ۾ ٽي پٽ پيدا ٿيا، جن مان سيٿين ڪمان موڙي سيٿيا جي بادشاهي ورتي.

آخرڪار هن پنهنجي گهوڙين کان پوءِ پنهنجو گم ٿيل چوپايو مال بہ هٿ ڪيو ۽ پوءِ اسپارٽا موڙ درياه ٽپي اچي،

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

يوريسٿيس بادشاه وٽ پهتو ۽ ڪيس سال حوالي ڪيائين. هيڏي ڏکي مهم تان زنده سلامت اچڻ تي بادشاهه کي ڏاڍي حيراني ٿي. آخر، ان بادشاهه هيراڪليز جي آندل ڍورن کي هيرا ديويءَ جي نالي قربان ڪري ڇڏيو.

ٻارهون ڪم

هيسپيرائيڊ جا سونا صوف

The golden apples of the Hesperides

ڊيلفيءَ جي پيشنگوئي موجب هيراڪليز مٿس مڙهيل ڏهم ڪم پورا ڪيا، انهيءَ ۾ هن کي اٺ سال ۽ هڪ مهينو لڳو. پر يوريسٿيس جي نيت خراب هئي، هن کي مڙئي نڪ ڇپ وڌي وارا شرط پورا ڪرائڻا هئا ۽ هن سورهي کي کٽڻ ۾ ڪٽائي مارائڻو هو، تنهن وري ٻارهون ڪم مٿس مڙهيو ته ايٽلس جبلن جي لاهيءَ ۾ هيسپيرائيڊ باغ جي هڪ وڻ ۾ لڳل سونا صوف ڪٽي اچي.

اهي صوف گائيا ديويءَ (ڌرتي ماءُ) پنهنجي پوٽيءَ هيراديوي کي زوس ديوتا سان شادي وقت ڏاج ۾ ڏنا هئا. جنهن اهي ايٽلس ديوتا جي نظرداريءَ ۾ انهيءَ باغ ۾ رکايا. اهو باغ ايٽلس جي ٽن ڌيئن، جن کي هيسپيرائيڊ سڏيندا هئا، تن جي نالي پڌيان سڏبو هو. اتي ايٽلس جون رڍون ٻڪريون چرنديون هيون. هيرا ديويءَ کي خبر پئي ته ايٽلس جون اهي هيسپيرائيڊ ڌيئون، سونا صوف پيون چورائين ان ڪري هن لادون نالي هڪ سئو سسين

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

واري بلا انهن سونن صوفن واري وڻ تي وهاري ڇڏي جيڪا وڻ جي چوڌاري ڪنڊي هڻي ويهي رهي.

هيراڪليز هيسپيرائيڊ باغ ڏانهن ويندڙ گس وٺي وڃي مقدونيه پهتو جتي هڪ نندي چشمي وٽ سندس مقابلو ايريز ديوتا جي پٽ سائڪنس سان ٿيو، پر زوس ديوتا پنهنجي وڄ ڪـوڙ واري لٽ هڻي جهيڙو ٽاريو. نيٺ اتان هو اچي پو نديءَ وٽ پهتو جتي زوس ديوتا ۽ ٿيمس جل پري جون ڪنواريون دريائي ڏيئون رهنديون هيون انهن کيس سامونڊي ديوتا نيريس ڏيکاريو جيڪو ستو پيو. هيراڪليز ستل ديوتا کي زوري جهلي هن کان انهن سونن صوفن حاصل ڪرڻ جي باري ۾ صلاح ورتي. نيريس هن کي صلاح ڏني ته وڃي ائٽلس ديوتا کي جهل. ائٽلس ديوتا سڄي آسمان کي ڪلهن تي کڻيو بيٺو هو. تنهن منٽ مڃي ۽ ٿوري دير لاءِ آسمان جو بار کڻي هيراڪليز جي ڪلهن تي رکيو ۽ پاڻ ويو صوف پٽڻ. ان کان اڳ ۾ ئي هيراڪليز لاڊون بلا کي تير هڻي ماري ڇڏيو هو. ائٽلس باغ مان ٽي سونا صوف پٽي آيو ۽ هن کي چيائين ته ”تون آسمان جهليو بيٺو هج، مان پاڻيهي ٿو يوريسٿيئس بادشاهه کي صوف پچائي اچان.“

هيراڪليز چيو: ”ڀلي، پر تون ٿوري دير آسمان کي جهل ته تيستين آئون مٿي تي سيٿون لاهي وٺان.“ ائٽلس آسمان ڪاڌن تي کنيو ته هيراڪليز به هن کان مرڪندي موڪلايو. آسمان کي جهلڻ سان هن سورمي کي ڏاڍي اڃ لڳي هئي، ان ڪري زور سان زمين ۾ لت هنيائين ته اتي پاڻيءَ جو چشمو ڦٽي نڪتو. جنهن مان لبيا ۾ ڦٽل آرگوناسٽس به پاڻي پيتو هو.

لبيا مان لنگهندي اتي جي بادشاهه انٽائيس هن سان مقابلو ڪيو. انٽائيس پوزيڊون ديوتا جو پٽ هو ۽ هڪ وڏو متارو

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

۽ سگهارو پهلوان هو. منجهس اها ڳالهه رکيل هئي تـــ سندس بدن جڏهين بہ ڌرتيءَ سان لڳندو هو تہ سندس سگهہ ٻيڻي ٿي ويندي هئي پر هن سورمي انٽائيس کي زمين تان کڻي مٿي کيو ۽ مٿي جو مٿي کي نپوڙي سندس ساهہ ڪڍي ڇڏيائين. اهو مقابلو ماريطانيہ جي هڪ ننڍي شهر لڪزس ۾ ٿيو هو، جيڪو تانجير کان ٥٠ ميلن تي هو. هن انٽائيس کي ماري ان جي زال ٽنگا سان شادي ڪئي جنهن مان هڪ پٽ سوفاڪز ڄائو. اتان هـو مصر پهتو جتي انٽائيس جو ڀاءُ بيوزيرس راڄ ڪندو هو، هو هر سال زوس ديوتا جي نالي ٻاهران آيل ڌارين ماڻهن مـان هڪڙو پنـاهگير جهلي ان کي قربان ڪندو هو. هرڪيولس کي بہ بادشاهہ جا ماڻهو جهلي ڪـُهڻ لاءِ وٺي ويا. اتـي کيس وارن ۾ مڳا ٻڌي زنجيرن سان جڪڙي کهاڙي سان مارڻ تي هئا تہ هن زنجيرون ٽوڙي ڀاڻ ڇڏائي بادشاهہ ۽ سندس پٽ سميت ٻين سيني پوڄارين کي بہ ماري ڇڏيو.

ان کان پوءِ هيراڪليز ايشيا ۾ داخل ٿيو ۽ ڪوهہ قاف جبلن وٽ پروميٿس کي زنجيرن ۾ جڪڙيل ڏٺائين، جنهن جو جگر روزانو هڪ ڳجهہ پٽيندو رهندو هو. ان جي حال تي رحم کائي هن سورمي، زوس ديوتا کي پروميٿيس جو ڏوهہ معاف ڪرڻ جو عرض ڪيو. پروميٿيس زوس ديوتا جي نافرماني ڪري انسان ذات کي اولمپس مان باهہ چورائي ڏني هئي. بهرحـال زوس ديوتـا پروميٿيس جي بدران خيرون کي سندس مرضيءَ تي پاتار ۾ موڪلي پروميٿيس جي سزا ختم ڪئي ۽ ڳجهہ کـي اپالو ديوتا تير هڻي ماري ڇڏيو.

اهڙيءَ طرح هـن اهـي سونا صـوف کڻي بادشاهہ جـي حوالي ڪيا.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ٻارهون ڪم

سربرس ڪُتي کي جهلڻ

The Captnre of Cerberus

بادشاهه يوريسٿيس اتي ئي بس نه ڪئي، هن وري ٻـيو ٻيو ڪم ڏسيو. ڪم ڇا هو؟ نڪ ڇپ وڏيون وارا شرط هئا. چئي: ”وڃي پاتار جي مٿلن واري دنيا مان سر برس نالي ڪتي کي جهلي هٿي ولي اچ!“

ان ڪم لاءِ پهرين اهو لازم هو ته هـو ايليوسينيا جـي پراسرار رسمن ۾ حصو وٺي، پر هيراڪليز اٿينس جو رهاڪو نـه هو ان ڪري ان کي ايليوسينيا جي رسمن ۾ شريڪ نـه ڪيو ويو. ان ڪري هن لاءِ ٻئي درجي جـون رسمون جاري ڪـري هن کي ان ۾ شريڪ ڪيو ويو. انهن رسمن ۾ هڪ مادي سوئر جي قرباني به شامل هئي. ان کان پوءِ هن ڪاري سمنڊ وٽ آخيروشيا وٽان زمين جي هيٺ پاتار ڏانهن لهڻ شروع ڪيو. خيرون سونهي کيس پيڙيءَ ۾ چاڙهي زير زمين دريا اسٽائڪز پـار اڪاريو، جتي ميلياگر ۽ ميڊوسا گارگون جي ڀوتن کانسواءِ ٻيا سمورن مُردن جا ڀوت، هن کي ڏسي وٺي ڀڳا.

اتي ميلياگر تي جڏهين هن ڪمان مان تير ڪڍي سڃيو ته هن چيس ته مٿلن کان ڀڄڻ بيڪار آهي. پوءِ ٻئي پاڻ ۾ ٺهي ويا. هن ميلياگر سان واعدو ڪيو ته هتان موٽي هو پنهنجي دنيا ۾ سندس ڀيڻ ڊيانيئرا سان شادي ڪندو. ٽارٽاس جي اوڙاهن جي درن تي هن پنهنجي دوست ٿيسيئس کي زنجيرن جـي قيد مـان

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ڇڏايو. آخرڪار هو هئڊس (پلوٽو) ديوتا وٽ پهتو ۽ ڪائنس سربرس ڪتو گهرڻ لڳو. هئڊس ديوتا کيس چيو ته جي هو بنا هٿيارن جي ڪتو جهلي ته ڀلي وٺي وڃي. سربرس ڪتي جون ٽي مٿيون هيون، جن تي نانگ ويڙهيل هئا، ڪتي جو پڇ ڪنڊن وارو هو. ڪتي ڏاڍا زور لڳايا پر هيراڪليز ان کي ڳچيءَ مان جهلي سوڙهو ڪيو. پوءِ اتان ڪتو وٺي ائٿينا ديويءَ جي مدد سان اسٽائڪز دريا اڪتو ۽ ٽروزين وٽان زمين منجهان اچي ظاهر ٿيو.

هيراڪليز جي پاتار ڏانهن وڃڻ ۽ موٽي اچڻ جي رستن بنسبت هڪٻئي جي ابتڙ جدا جدا روايتون آهن.

جڏهين هيراڪليز سربرس ڪتي کي وٺي مائي سين پهتو ته يوريسٿيس قربانيءَ جو گوشت پنهنجي پٽن ۽ خاص ماڻهن لاءِ رکيو ۽ باقي غلامن کي ملندڙ اوبر مان ڪجهه حصو هيراڪليز جي حوالي ڪيو. ان تان ڪاوڙجي هن، بادشاهه جي ٽن پٽن کي ماري ڇڏيو.

اهڙيءَ طرح هيراڪليز ٻارهن سمورا سونپيل ڪم پورا ڪري موٽي ٿيبس آيو. هن پنهنجي زال ميگارا کي جنهن جي عمر ٣٣ سال هئي، نياڻي سمجهي پنهنجي ١٦ سالن جي ڀائٽي آيولس جي حوالي ڪيو. ميگارا مان پيدا ٿيل سندن سمورن ٻارن کي هو اڳ ۾ ئي پنهنجي هٿن سان ماري چڪو هو.

آئيفيٽس جو موت
THE MURDER OF IPHITUS

پنهنجي زال ميگارا کي پنهنجي ڀائٽي جي حوالي ڪري هن نئين ميڙ جي زال پرڻجڻ جو خيال ڪيو. اوئيڪاليا جو بادشاهه

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

يوريسٿس پنهنجي ڌيءَ آيولي جي شاديءَ لاءِ اهو شرط رکيو هو ته جيڪو به سندس چئن پٽن کي تيراندازيءَ ۾ هارائيندو تنهن کي آيولي جو سڱ ڏيندس. اهـا خبر ٻـڌي هيراڪليز خوش ٿيو ۽ يوريسٿس جي چئن ئي پٽن ڪان مقابلو ڪنيائين. پر پوءِ يوريسٿس بادشاهه ميگارا ۽ سندس ٻارن سان هيراڪليز جي ڪيل ظلم جو ٻڌي، پنهنجي وعدي تان اهو چئي ڦري ويو ته هن جا تير جادوئي هئا ۽ هو خود هڪ غلام هو ان سان هڪ شهزاديءَ جي شادي ڪيئن ٿي ٿي سگهي. بادشاهه جي چئن پٽن مان ٽي ساڻس شامل ٿيا. باقي وڏي پٽ آئيفيسٽس ساڻس اختلاف ڪيو ۽ چيو ته وعدو وفا ڪري آيولي جي ٻانهن هيراڪليز کي ڏني وڃي.

ان وچ ۾ يوريسٿس جا ٻارهن گهوڙا ۽ گهوڙيون چورائجي ويون، جن جو شڪ هيراڪليز تي رکيو ويو. گهوڙن جو ڌڻ مشهور ڌاڙيل آٽولائيڪس چورايو هو ۽ انهن جا رنگ پار بدلائي هيراڪليز کي وڪڻي ڇڏيائين. آئيفيٽس پيرا کڻي اچي اتي پهتو. هن سورمي سندس ڏاهوڪي مهماني ڪئي ۽ کيس هڪ ڊگهي مناري تي وٺي سڄاٽپ لاءِ گهوڙن جو ڌڻ ڏيکاريائين. پوءِ جڏهين هن پنهنجا گهوڙا نه سڃاتا تڏهين ڪاوڙ ۾ اچي ان کي چيائين ته مون کي ناحق چو خوار ڪيو اٿو؟ ائين چئي هـن آئيفيٽس کي ڌڪو ڏئي، مناري تان ڪيرائي ڇڏيو. ان ڪري هو ٽڏي تي مري ويو.

اهو هڪ وڏو ڏوهه هو. ڏوهه بخشائي پاڻ کي پاڪ ڪرڻ لاءِ هيراڪليز ڊيلفيءَ جي مندر مان جواب وٺڻ ويو. اتـي جي پوڄارڻ کيس منهن نه ڏنو ۽ چيائينس ته تو پنهنجي مهمان جو خون ڪيو آهي، ان ڪري توکي ڪوبه جواب ۽ ڪابه هدايت نه ملندي. هي پوڄارڻ سان وڙهي پيو. ان ڪري اپالو ديوتا مٿس ڪاوڙيو ۽ هن سان وڙهڻ آيو، پر زوس ديوتا وچ ۾ پئي صلح

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ڪرايو. نيٽ ڊيلفيءَ جي پوڄارڻ هن کي اهو ٻڌايو ته: ”تهون وٽي ليڊيا جي راڻي اومفيليءَ وٽ پاڻ کي وڪڻ ۽ پنهنجي قيمت جي رقم آفيٽس جي ٻارن کي ڏي.“ هيراڪليز کي راڻي اومفيلي چانديءَ جي ٽن ٽيلينٽ (سڪن) ۾ خريد ڪيو جيڪي سڪا آفيٽس جي ٻارن کي ڏنا ويا. اومفيلي مٿس عاشق ٿي پئي ۽ پين ڪمن سان گڏ رات لاءِ همبستري جو ذمو به مٿس رکيائين. اوم فيلي پاڻ هيراڪليز جا ڪپڙا ڍڪيندي هئي ۽ سندس هٿيار پائيندي هئي ۽ هن کي سندس زنانا ڪپڙا پارائيندي هئي.

هيراڪليز جي ڪاوڙ، سزائون ۽ سيکتون

* يوريا جي دريائي ڪناري تي سائيليس نالي هڪ ماڻهو کي جيڪو به ڪو آيو ويو، ور چڙهندو هو ان کي زوري جهلي پنهنجي انگورن جي باغ ۾ کوٽائي ڪرائيندو هو. جڏهين اهو ميڏائل شخص هن سورمي جي ور چڙهيو ته بجاءِ کوٽائي ڪرڻ جي هيراڪليز سندس باغ جي سمورين انگوري ولين پاڙن سوڌيون پٽي، سندس باغ برباد ڪري ڇڏيو.

* ليٿرسيس نالي هڪ شخص جي آزار کان ماڻهن جي جند ڇڏايائين. هو ماڻهن کي مهمان بنائي پوءِ انهن کان زوري لابارو ڪرڻ جو مقابلو ڪرائيندو. هن سورمي مقابلي ۾ کيس هارائي ماري ڇڏيو.

* هڪ خطرناڪ بلا کي به هن ماريو جنهن سگارس جي ڪناري وڏي تباهي ڪئي هئي. هن سورمي اوم فالي راڻيءَ وٽ هڪ سال يا ڪن جي چوڻ موجب ٽي سال رهيو ۽ پين ڪارنامن سان گڏ راڻيءَ کي هن مان ٽي پٽ به ٿيا. آخرڪار راڻيءَ اوم فالي کي جڏهين اها خبر پئي ته هيراڪليز ڪير آهي

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

۽ کھڙي خاندان منجھان آھي تہ ھوءَ ڏاڍو متاثر ٿي ۽ ھن کي موڪلائڻ وقت قيمتي تحفا ڏنائين .

ھيسيوني

HESIONE

ھيراڪليز پنھنجي ملڪ موٽي آيو. ھاڻي ھن ٽراءِ تي چڙھائي ڪرڻ جي سٽ سٽي . ان چڙھائيءَ جو ڪارڻ ھيئن ٿيو :

ھڪ سامونڊي بلا جو بڪ بنائڻ لاءِ، ٽراءِ جي بادشاھہ لائوميڊان پنھنجي ڌيءَ ھيسيونيءَ کي ٽراءِ جي سامونڊي ڪناري ۾ ھڪ ٽڪريءَ تي اگھاڙو اگھاڙو زنجيرن سان ٻڌي ڇڏيو . ھيراڪليز سنگھرون وڍي ان شھزاديءَ کي اتان ڇڏايو ۽ بادشاھہ کي چيو تہ مون کي زوس ديوتا جا سوڪڙي ڪري ڏنل ۾ لافاني آسماني گھوڙيون ڏي. ان عيوض آئون ھن بلا کي ماري شھزادي کي بچائيندس . اھڙيءَ طرح ھيراڪليز ان ساموندي بلا کي ماري ڇڏيو جيڪا پوزيڊون ٽراءِ بادشاھہ جي وعدي خلافي ڪري ٽراءِ تي ڀيجي ھئي، پر ٽراءِ جي بادشاھہ ھيراڪليز سان ٺڳي ڪري کيس ٻہ عام گھوڙيون پيش ڪيون .

ھن سورمي ٽراءِ تي حملو ڪرڻ لاءِ ٽيلامون، پيليس ، اوئيڪلز ۽ ڊيماڪس کي ساڻ ورتو، ھڪ فوج ڀرتي ڪئي ۽ پوءِ ھڪ ٻيڙو تيار ڪري ٽراءِ تي چڙھائي ڪئي . ھوڏانھن لائوميڊان بہ پنھنجي فوج کي يوناني جھاز ساڙڻ جو حڪم ڏنو. اوئيڪلس کي جھازن جي بچاءَ لاءِ ڇڏيو ويو. جيڪو بھادريءَ سان مقابلو ڪري مري ويو پر جھاز بچائي انھن کي بچايائين. ھيراڪليز شھر کي گھيرو ڪيو. ٽيلامون قلعي جي ڀت ۾ ڏار وجھي چڙھيا. ان جي اھا سوپ ھيراڪليز

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ڪان سڻي نہ ٿي ۽ هو انلو نيلامون کي مارڻ تي هوپر نيلامون نهڻائي ڪري جند ڇڏائي. هن سورمي شهر تي قبضو ڪري بادشاهہ جي سمورن پٽن کي بادشاهہ سميت ماري ڇڏيو. فقط هڪ شهزادو پوڊارڪيز وڃي جيئرو بچيو، جنهن کي غلام بنايو ويو. هن سورمي شهزادي هيسيوني جي ہانهن نيلامون جي حوالي ڪئي. هيسيوني پنهنجي ڀاءُ پوڊارڪيز کي خريد ڪري آزاد ڪرايو. پوءِ ان جو نالو پريام پئجي ويو يعني ڇڏايل يا آزاد ڪرايل. ان ڪان پوءِ هن ٽراءِ جي بادشاهي پريام جي حوالي ڪري پاڻ پنهنجي ملڪ روانو ٿيو. هو پاڻ سان گڏ گلاسيا نالي هڪ جل پريءَ کي بہ پاڻ سان گڏ وطن وٺي ويو. جنهن پوءِ منجهانئس اسڪامينڊر نالي هڪ پٽ ڄائو. هيسيوني نيلامون سان گڏ ان جي ملڪ سلامس رواني ٿي. واٽ تي هيرا ديوي ساموندي طوفان وسيلي هيراڪليز جي پيڙي کي گهلي آڻي ڪوس ٻيٽ ۾ اڇلايو. ڪوس جي ماڻهن کين ساموندي ڌاڙيل سمجهي مٿن حملو ڪيو، پر هن سورمي مٿن رات جو اوچتو حملو ڪري سندن بادشاهہ يوري پائلس کي ماري اسٽائي پيليا تي قبضو ڪيو. هڪ چوڻي اها بہ آهي تہ هو ڪوس جي بادشاهہ يوري پائلس جي ڌيءَ چالسي اوپي تي عاشق هو، ان کي حاصل ڪرڻ لاءِ ئي هن ڪوس تي حملو ڪيو هو. چيو وڃي ٿو تہ ان جنگ ۾ هو پاڻ چالڪودون جي هٿان زخمي ٿيو هو پر زوس ديوتا جي مدد سان بچي ويو هو.

هڪ روايت موجب طوفان ۾ سندن ڇهن مان پنج جهاز ٻڏي ويا هئا ۽ باقي بچيل هڪڙي جهاز ۾ هو ڪوس ٻيٽ ۾ پهتو هو. جتي هڪ گهيٽي تان سندس هڪ ريڍار سان جنگ ٿي جنهن ۾ هيراڪليز کي زنانا ڪپڙا پاتل هئا. ان ڪري ڪوس ٻيٽ ۾ شاديءَ تي گهوٽ زنانا ڪپڙا پائيندا هئا. هن جي مندر جو پوڄاري بہ زنانا ڪپڙا پائيندو هو.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ڏرام کان موٽندي هن سورمي جي پيڙي کي طوفان ۾ تباهه ڪرڻ جي ڏوهه ۾ زوس ديوتا هيرا ديويءَ کي سخت سزا ڏني ڪيس سمورن اعزازن کان محروم ڪري اولمپس ۾ ابتو ڪري ٽنگي ڇڏيائين.

هيراڪليز جو ايلس ملڪ تي حملو

ڪوس پيٽ مان هن سورمي اٿينا ديويءَ جي رهنمائيءَ ۾ فلي گرا پهتو. جتي هن ديون خلاف ديوتائن جي مدد ڪئي ۽ اتان پوءِ بوئيشيا ويو جتي هن پنهنجي پٽ اسڪامينڊر کي اتي جو بادشاهه بنايو. ايلس جي بادشاهه ايجيس جي مال جو واڙو هن پنهنجي پنجين مهم جي دوران صاف ڪيو هو. ۽ ايجيس ان جو عيوض ڏيڻو ڪيو هو پر نه ڏنو هئائين، ان کي سزا ڏيڻ لاءِ هن سورمي هڪ فوج گڏ ڪري ايلس تي چڙهائي ڪئي. انهيءَ جنگ جي شروعات ۾ ئي هو بيمار ٿي پيو ۽ سندس ٽي سو سٺ ساٿي مارجي ويا جن سان گڏ سندس ڀاڻو پاڻ افي ڪليز به مارجي ويو.

ڊيانيرا Deianera

اتان هو پوءِ پنهنجي هڪ دوست ڊيڪسامينس ڏانهن هليو ويو. جنهن جي پٽ مليا گر جي روحاني پوٽ سان، پاتار ۾، سندس ڌيءَ ڊيانيرا سان هيراڪليز شاديءَ جو وعدو ڪيو هو. هن اتي پهچڻ شرط ڊيڪسامينز جي ڌيءَ ڊيانيرا سان سمهڻ سهڙڻ شروع ڪيو. ان کان پوءِ هيراڪليز ان سان شاديءَ جو واعدو ڪري هليو ويو ته يوري شن نالي هڪ قنطور (اڌ گهوڙو اڌ انسان) به اچي نڪتو ۽ ڊيانيرا جو سڱ گهريائين، جنهن کي ڪتو جواب ڏيڻ جي ڊيڪسامينس کي طاقت نه هئي. يوري شن جي شاديءَ جون تياريون هليون پئي ته مٿان ٽڪ هيراڪليز اچي پهتو. هن ايندي شرط يوري شن ۽ سندس پائرن کي تير هڻي

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ماري ڇڏيو ۽ ڊيانيرا کي پنهنجي زال بنائي ولي پنهنجي شهر ٽائي رينز Tirines پهتو پر اتي به يوريسٿيس بادشاهه نه سمُس ۽ متس بغاوت جو الزام لڳائي کيس سندس ماءُ الڪميني ۽ سندس ڀائٽي ايوليس سميت ڏيهه نيڪالي ڏئي ڇڏيائين. ٽائيرينس کي ڇڏي هيراڪليز ڦينيس پهتو ۽ جتي هن لائونومي کي پنهنجي سريت بنايو. اتي هن هڪ ڏکو واهه کوٽيو ۽ پاڻي کڻو ڪرڻ لاءِ جابلو لاهين ۾ ڪيترا غار کوٽيا. ايلس جي ماڻهن جي هڪ مذهبي جلوس تي اوچتو حملو ڪري هن ايجيس بادشاهه جو پٽ ماري ڇڏيو، پوءِ هن آرگوس ٿيبز ۽ آرڪاڊيا مان فوجي ڀرتي ڪئي ۽ وڏي فوج ولي ايلس تي چڙهائي ڪري اهو ملڪ فتح ڪيائين. ايجيس ۽ سندس سمورا پٽ جنگ ۾ مري ويا ۽ اهو ملڪ تخت جي اصل حقدار فائي ليس جي حوالي ڪيائين. ايليس جا گهڻا مرد جنگ ۾ مري ويا هئا ۽ اتي ماڻهن جي آبادي گهٽجي وئي، ان ڪري هيراڪليز اتي جي رن زالن کي سندس فوجين جي حوالي ڪيو. اتي جي زالن اٿينا ديويءَ کان دعا گهري ته کين انهن فوجين سان پهرين ميلاپ ۾ ئي اولاد ٿي وڃي ته سٺو. اها دعا اگهي وئي ۽ شڪراني طور اتي جي زالن گڏجي اٿينا ديويءَ جي عبادت گاهه ٺهرائي. ايليس جي فتح کان پوءِ هن پيسا شهر ۾ پنهنجي پيءُ زوس ديوتا جي اعزاز ۾ اولمپڪ جو ميلو هلايو. ان کان پوءِ ايلس جي ماڻهن جي مدد ڪرڻ جي ڏوهه ۾ هن نيليس بادشاه جي ملڪ پائلس تي حملو ڪري نيسٽر کان سواءِ نيليس جي سڀني پٽن کي ماري ڇڏيو. انهيءَ خوفناڪ جنگ ۾ ديوتائن به پنهي ڌرين جي طرفان حصو ورتو.

اٿينا ديوي هيراڪليز سان گڏ هئي ته هوڏانهن هيرا ديوي پوزيڊون، هيڊيز ۽ ايريز پائلس وارن جو ساٿ ڏنو. هن جنگ ۾ هن سورمي هيرا ديوي ۽ ايريز کي ڦٽي وڌو ۽ پوزيڊون کي ڀڄائي ڪڍيو. نيليس جي وڏي پٽ پيري ڪلائي مينس کي پوزيڊون

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ديوتا زبردست، طاقت سان گڏ پنهنجي شڪل بدلائڻ جي به قدرت ڏني هئي. انهيءَ جنگ ۾ هن شينهن نانگ، مڪ، ۽ عقاب جون صورتون اختيار ڪيون هيون، پر هن ڳالهه ۾ هن هارايو ۽ نيٺ هيراڪليز جي تير لڳڻ سان هو مري ويو.

اسپارٽا جي هپوڪون ۽ سندس پٽن هيراڪليز جي دوست اوئي سنس جو خون ڪيو هو. انهن کي سيکت ڏيڻ لاءِ هن اسپارٽا تي چڙهائي ڪئي. هو هڪ ننڍڙي فوج وٺي ٽيگيا پهتو، جتي هن ٽيگيا جي بادشاهه آليس جي پٽ سي فيس ۽ سندس ويهن پٽن سميت ساٿ ڪنيو ۽ اسپارٽا تي چڙهائي ڪئي. ان جنگ ۾ سيفيس ۽ سندس سترهن پٽ مارجي ويا ۽ ٻئي طرف هپوڪون ۽ سندس ٻارهن پٽ ماريا ويا ۽ شهر تي هن سورمي جو قبضو ٿي ويو. جنهن اتي جي حڪومت ٽائين ڊاريس جي حوالي ڪئي. هن جنگ ۾ هيرا ديويءَ هن کي پريشان نه ڪيو، ان ڪري هن، هيرا ديويءَ جي مان ۾ اسپارٽا ۾ هڪ مندر قائم ڪيو ۽ ٻڪرن جون قربانيون ڏنيون، هن اتي اٿينا ديويءَ ۽ ائسڪلي پيس لاءِ به هڪ هڪ مندر جوڙايو.

جڏهين هي سورمو اسپارٽا مان جنگ ڪٽي واپس ٽيگيا وٽ پهتو ته اتي جي بادشاهه ALEUS سندس سٺو آدر ڀاءُ ڪيو پر هن، اتي اٿينا ديويءَ جي هڪ ڪنواري پوڄارڻ اوجيءَ جي لڄ لٽي جيڪا آليس بادشاهه جي ڌيءَ هئي ۽ سندس دوست فيسي جي ڀيڻ هئي. آليس کي ڪجهه عرصي کان پوءِ خبر پئي ته سندس ڌيءَ پيٽ سان آهي. اوجيءَ روئي ڏنو ۽ پنهنجي بي گناهي بيان ڪندي ٻڌايو ته هيراڪليز نشي جي حالت ۾ سندس لڄ لٽي آهي. آليس بادشاهه اوجيءَ کي ناپليس بادشاهه جي حوالي ڪيو ته اوجيءَ کي ٻوڙي ماري ڇڏي.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

نائپليس اوجيءَ کي ٻوڙڻ لاءِ وٺيو پئي ويو ته وات تي اوجيءَ کي ويم جا سور پيا ۽ هن ٽيلي فس نالي هڪ پٽ کي جنم ڏنو. انهيءَ ڇوڪري کي اتي ڀارٿينس جبل وٽ ڇڏي ڏنائون جنهن کي هرڻين پنهنجو کير ڌارائي پاليو. نائپليس اوجيءَ کي ٻوڙڻ بدران ڪاريا جي واپارين وٽ وڪڻي ڇڏيو. جن وٽان ڪيس ٽيوٿرانيا جي بادشاهه ٽيوٿراس خريد ڪيو. جڏهن ٽيلي فس وڏو ٿيو ته ڳوليندي ڳوليندي وڃي مائشيا ۾ پهتو، جتي پنهنجي ماءُ سان مليو جيڪا ٽيوٿراس بادشاهه جي راڻي ٿي چڪي هئي. ٽيوٿراس بادشاهه پنهنجي ڌيءَ جي شادي ٽيلي فس سان ڪرائي ڇڏي.

هڪ ٻي روايت ۾ وري هيئن ڄاڻايو ويو آهي ته ٽيلي فس پنهنجن مامن کي ماري اچي مائشيا پهتو. اتي جي بادشاهه اوجيءَ کي پنهنجي گود جي ڌيءَ بنايو هو. هن اوجيءَ جي شاديءَ ٽيلي فس سان ڪرائي. اوجيءَ جي دل ۾ هيراڪليز کان سواءِ ٻي ڪا تات طلب نه هئي، تنهن شاديءَ رات تلوار سان ٽيلي فس کي مارڻ جو فيصلو ڪيو پر پوءِ ڪيس پنهنجي سچي حقيقت ڪري ٻڌايائين. اهو ٻڌي هن پنهنجي ماءُ کي سڃاڻي سندس پيرن تي ڪري پيو. ان کان سواءِ ٽيلي فس جي باري ۾ ٻيون به متضاد روايتون آهن.

هوڏانهن هيراڪليز اتان ٿي وڃي آرڪاڊيا ۾ اسٽائم فيلس بادشاهه جي ملڪ پهتو ۽ ان جي ڌيءَ سان جنسي ميلاپ ڪيائين جنهن نتيجي ۾ ايوريس EVERES نالي سندس پٽ ڄائو. ان کان پوءِ هيءَ امنٽراسينا جبل تي گهمڻ ويو ۽ مشهور هيرو السيميڊان جي ڌيءَ فيالو سان ميلاپ ڪيائين جنهن مان ڪيس ايچماگورس نالي پٽ ڄائو.

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ان کان پوءِ هن کي ميلياگر جي روح سان ڪيل واعدو ياد آيو ته ان جي پيڻ ڊيانيرا سان شادي ڪرڻ جو فيصلو ڪري. ڊيانيرا ڊيونائيسس ديوتا جي ڌيءَ هئي. سندس ماءُ الٿائيا اوئي‌نيس جي زال هئي. ڊيانيرا جو سڱ وٺڻ لاءِ هيراڪليز کي هڪ ٻئي اميدوار سان به سخت مقابلو ڪرڻو پيو. اهو اميدوار هڪ درياهي ديوتا اڪي لوئس Achelous هو. جو ٽن شڪلين مٽائڻ تي قادر هو. هو پهرين ڍڳو ٿيو، پوءِ نانگ بڻيو ۽ ٽيون پيرو ڍڳي جي منهن وارو ماڻهو ٿيو. آخري شڪل ۾ هو هن سورمي سان ڪشتي وڙهيو ان ۾ هارائي نانگ ٿيو ته هيراڪليز سندس ڳچي مروڙي زمين تي اڇلائي ڇڏيو. پوءِ پهاڙيءَ جو هڪ ڍڳي واري منهن جهڙي انسان جي شڪل ۾ وڙهيو. هيراڪليز ڪيس سڱن کان جهلي ائين ته زمين تي سٽيو جو سندس ساڄو سڱ نڪري ويو. چيو وڃي ٿو ته اهو سڱ ڏني. هن اماليٿا ٻڪريءَ جو سڱ ورتو ۽ اوئي نيس کي پنهنجي شاديءَ جي خوشيءَ ۾ سوکڙي ڪري ڏنو.

ڊيانيرا سان شادي ڪرڻ کان پوءِ هو ڪلاني ڊون جي ماڻهن سان گڏجي ٿيسفوريا جي شهر ايفائي را تي چڙهائي ڪئي. ان کان پوءِ هن سچي رس Cichyrus شهر تي چڙهائي ڪري اتي جي بادشاهه کي جنگ ۾ ماريو ۽ سندس ڌيءَ اسٽيوڪي کي پنهنجي ٻانهي بڻايائين، ان سان جنسي تعلق جي نتيجي ۾ هڪ پٽ ٽلي پوليمس پيدا ٿيو. هڪ ٻي روايت ۾ اهو چيو ويو آهي ته ٽلي پوليمس جي ماءُ امائين ٽور Amyntor جي ڌيءَ آسٽي ڊيميا هئي جنهن کي هيراڪليز ايلس جي شهر ايفائرا مان ڀڄائي آندو هو.

هڪ الهامي اشاري مطابق هيراڪليز پنهنجي دوست ٿيسپيئس Thespious کي پيغام موڪليو ته پنهنجي ٽن پٽن کي ٿيبس

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

موڪليو، ستن پٽن کي پاڻ وٽ رکي ۽ باقي ڇاليهن پٽن کي ساردينا ٻيٽ ۾ آباد ٿيڻ لاءِ موڪليو. ٿيسپيئس هن سوريي جو چوڻ مڃيو. سندس پٽن جو ٿيبس ۾ اڄ ڏينهن تائين احترام ڪيو وڃي ٿو. ٿيسپيا ۾ جيڪي ست ڇٽا رهي پيا. انهن جي نسلن جو به اڄان ويجهڙائي جي دور تائين ان شهر تي تسلط رهيو.

ٽن سالن کان پوءِ هڪ دعوت ۾ هيراڪليز اوئي نس جي هڪ مائٽ ايونومس Eunomus سان فقط هن ڳالهه تي ڪاوڙجي هن کي ٺونشو هڻي ماري ڇڏيو جو هن سندس هٿ ڌوئارينڌي پاڻيءَ جا ڇنڊا سندس پيرن تي ڪيرايا هئا. اهڙيءَ طرح جو هڪ ٻئي واقعي ۾ ٻڌايو ويو آهي ته جڏهين هو هيسپرائيڊس جي باغ ۾ سونا صوف کڻڻ لاءِ ويو هو ته اتي جي پيالي بردار ڪياٿس Cyathus ڪيس سندس ناپسنديده مشروب پيش ڪيو، ڪاوڙ ۾ هيراڪليز ڪيس هڪ آڱر هڻي ۽ آڱر لڳڻ سان هو مري ويو. ڪن جو چوڻ آهي ته آئي فيٽس کي مارڻ کان پوءِ هو اڪيلوس سان ڪشتي وڙهيو هو، بهرحال ڪنهن به سبب ڪري هن سوريي کي ٽراڪس ڏانهن جلاوطن ڪيو ويو. هو پنهنجي زال ڊيانيرا ۽ پٽ هائلس کي وٺي ٽراڪس روانو ٿيو. واٽ تي ايوي نس دريا ٽوڪن تي ڦاٿو پر نيسس نالي قنطور جنهن جو اڌ ڌڙ گهوڙي جو ۽ اڌ ڌڙ انسان جو هو. تنهن سندس زال کي واجبي ڀاڙي تي پيڙيءَ رستي دريا پار ڪرائڻ جو ذمو کنيو. باقي هيراڪليز پاڻ تري پار پهچڻ جو فيصلو ڪيو. نيسس پار پهچڻ سان واعدي تان ڦري ويو ۽ ڊيانيرا کي پٽ تي دسي زوري ڪرڻ لڳو. ان جي رڙين تي هيراڪليز دريا جي اورئينءَ ڪنڌيءَ تان پنهنجي تير ڪمان کڻي تير سان ان قنطور کي ماري وڌو. نيسس مرڻ وقت ڊيانيرا کي چيو ته منهنجي رت ۾ زيتون جو تيل گڏي جيڪڏهين هيراڪليز جي قميص سان مکينديئن ته هو ڪڏهن به

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

توسان بيوفائي نہ ڪندو. ڊيانيرا نيسس جو رت، هڪ برنيءَ ۾ وجهي رکي ڇڏيو ۽ هيراڪليز کي نہ ٻڌايائين.

ڊيانيرا مان هن سورمي کي چار پٽ ڄائي لس، نيسي ٻس گلي نس ۽ هوبيز ۽ هڪ ڌي مڪاريا نالي پيدا ٿي.

ٽراڪس ۾ ڪجهہ وقت رهڻ کان پوءِ اتان موٽي ڊريوپيئن Dryopian آيو ۽ پارناسس جبل وٽ اتي جي بادشاهہ ٿيوڊاماس Theodamas کي ڏگهن جي جوڙي سان هر ڪيڙيندي ڏٺائين. وڙهڻ لاءِ بهانو ڪري ان کان هڪ ڏگهي جي گهر ڪيائين، هن جي ناڪار تي ان کي ماري سندس هڪ ڏگهو ڪُهي ان جو گوشت کاڌائين ۽ ٿيوڊامس جي پٽ فيلاس Phylas کي پاڻ سان وٺي ويو. ڇيو وڃي ٿو تہ في لاس اپولو ديوتا جي مندر جي بيحرمتي ڪئي هئي ان ڪري اپالو ديوتا کي خوش ڪرڻ لاءِ ان جي طرفان هن فيلاس کي ماري ڇڏيو. سندس ڌيءَ ميڊا Meda کي پاڻ سان وٺي ويو. جنهن جي پيٽ مان اينٽيوڪس پيدا ٿيو. جنهن پوءِ ڊريوپيئنز کي ملڪ مان ڪڍي اهو ملڪ ماليانز جي حوالي ڪيو. ڊرپيئنز جي مکيہ ماڻهن کي غلام بنائي ڊيلفي وٺي ويو جن کي پوءِ پليوپونيس اماڻي ڇڏيو. هيسشيائيز جي ڊورين قبيلي جي بادشاهہ ايجي ميس ۽ اولمپس جبل جي لاپيٿ قبيلي جي بادشاهہ ڪورونس جي وچ ۾ ملڪي سرحدن تان تڪرار ٿي پيو.

ڊورين قبائلين هيراڪليز کان مدد گهري ۽ کيس پنهنجي حڪومت جو ٽيون حصو ڏيڻو ڪيائون. هيراڪليز پنهنجي آرڪاڊيا وارن ساٿين سان گڏجي لاپيٿن کي شڪست ڏني. سندن بادشاهہ ڪرونس کي قتل ڪري ڇڏيو. هيراڪليز پنهنجي ٽئين حصي وارو ملڪ ايجي مس جي امانت ۾ ڇڏي، هيراڪليز اتان

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

ٿٿيوٽس Phthiotis جي هڪ شهر اٽونس ۾ پهتو جتي اٿينا جو پراڻو مندر هو. اتي سندس ملاقات ايريز ديوتا جي پٽ سيڪنس Cycnus سان ٿي جيڪو پنهنجي مهمانن کي قيمتي انعام آڇي رٿن جي ڊوڙ جو مقابلو ڪرائيندو هو ۽ هارائيندڙ جي سِسي وڍي پنهنجي پيءُ جي عبادت گهر ۾ رکندو هو. اپولو ديوتا ان ڪان ناراض هو، تنهن هن سورمي کي ان سان مقابلي لاءِ آڏاريو. مقابلي ۾ هيراڪليز، هيفائسٽس جا ٺاهيل پٽل جا ساق پوش (گوڏي ڪان پير جي ٿُڙيءَ تائين ٽنگ جا پٽل سان ٺهيل پوش) پاتا، اٿينا ديويءَ جي ڏنل سوني زرهه ڍڪي ۽ لوهه جا ڪلهي پٽا لڳائي تير ڪمان ڪڻي رٿ تي سوار ٿيو

اٿينا ديويءَ اولمپس مان اچي اتي هيراڪليز کي چتاءُ ڏنو ته سيڪنس کي ڀلي مار پر ايريز کي ڪو به جوکو نه رسي. سيڪنس پنهنجي رٿ ۾ هن سورمي ڏانهن تيزي سان وڌيو. رٿون (گهوڙن سان گاڏيون) هڪ ٻئي ۾ ٽڪرائجي ويون ان ڪري ٻئي ڪري پيا. پوءِ ٻنهي ڄڻن نيزن سان هڪٻئي تي حملو ڪيو. ٿوري دير مقابلو ٿيو، نيٺ هن سورمي پنهنجو نيزو سيڪنس جي ڳچيءَ ۾ هڻي ڪڍيو. پوءِ هو ايريز ديوتا جي مقابلي لاءِ اٿي بيٺو. ايريز پنهنجو نيزو هن تي اڇلايو پر ان کي وچ مان ئي اٿينا ديويءَ جهٽي ورتو. پوءِ ايريز تلوار ڪڍي هن سورمي ڏانهن وڌيو، پر هن جي هٿان زخمي ٿي ڪري پيو جيڪڏهن زوس ديوتا وچ ۾ نه پوي ها ته هيراڪليز ان کي ٻيو وار ڪري شديد زخمي ڪري وجهي ها.

ان ڪان پوءِ هيراڪليز ۽ ايولاس (ٿيسيليءَ جي بادشاهه امي ڪليز جي پٽ) سان گڏ پنهنجي سفر تي روانا ٿيا.

○

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

سنگم پبليڪيشن جا ڇپايل ڪتاب

١-	آرزو	[مختلف ليکڪن جون ڪهاڻيون]	ختم
٢-	سپنا	″	″
٣-	اسڪاءِ ليب	″	″
٤-	سنگم	″	″
٥-	مائڪ موتي	″	″
٦-	صبح - ازل	″	″
٧-	آمنگ	″	″
٨-	تخليق جو موت	″	″
٩-	ليڊر جو عشق	″	″
١٠-	آب حيات	″	″
١١-	مامتا	″	″
١٢-	سالگره نمبر	″	″
١٣-	من تنها منزل دور	″	″
١٤-	سندري اتمچنداڻي جون شاهڪار ڪهاڻيون		″
١٥-	قمر شهباز جون چونڊ ڪهاڻيون		″
١٦-	سنڌو [انڊيا جي برک سنڌي ليکڪن جون ڪهاڻيون]		١٢-٠٠
١٧-	جڏهن پونم ٻٽي (شاعري)	تاجل بيوس	ختم
١٨-	انبن جهڙيو ٻور (شاعراڻو نثر)	تاجل بيوس (پيو ڇاپو)	١٢-٠٠
١٩-	سنڌ جي سياسي جدوجهد	ڊاڪٽر محمد لائق زرداري	ختم
٢٠-	حمل فقير	(چونڊ مضمون)	″
٢١-	ڪنواري ڌرتي (يادگيريون)	ليکڪ: ليونڊ بريزنيف سنڌيڪار: منير چانڊيو	٢٠-٠٠
٢٢-	هر دل اندر هڪ ڪربلا (ڪهاڻيون)	خالد سنڌي	٢٠-٠٠
٢٣-	سڳهاريو هماليه هيٺاماڻهو [نيپال جو سفرنامو]	قدم- لاشاري	ختم

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

٢٤- نه مرڻ جو ڏک (ڪهاڻيون) ايشور چندر ١٠-٠٠

٢٥- سرجيندڙ ساڻيهه جا (بيت) تاجل بيوس ١٢-٠٠

٢٦- ترقي پسند ادب جا معيار (تحقيق) خاڪي جويو ١٢-٠٠

٢٧- واڇوڙن ۾ لاٽ (ريڊيو ۽ ٽي وي ڊراما) قمر شهباز -/٣٠ ۽ -/٥٠

٢٨- ڪاڪ محل (ٽيليويزن ڊرامو) شمشير الحيدري ٢٥-٠٠ ۽ ٥٠-٠٠

٢٩- رنڌ ۽ پنڌ (تاريخي ڪالم) پير علي محمد راشدي ٢٥-٠٠

٣٠- چنڊ رهين ٿو دور (چونڊ شاعري) قمر شهباز ٥٠-٠٠

٣١- سنڌ منهنجي آمان (چونڊ شاعري) تاجل بيوس -/٣٦

٣٢- اڻون ڏهر قمر شهباز -/٦٠ رپيا

٣٣- يوناني ڏند ڪٿائون - يوسف شاهين -/٣٦

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

يوسف شاهين

عالمگير مذهبن جي وجود ۾
اچڻ کان اڳ دنيا جي تقريبن
سڀني علائقن / ملڪن ۾
ڏند ڪٿائون مذهبي حيثيت
رکنديون هيون. اڄ به دنيا جي
وڏي آبادي ڏند ڪٿائن کي
مذهبي حيثيت ڏي ٿي ۽ انهن ۾
ڄاڻايل خدائن، ديوتائن تي
ايمان رکي ٿي... ڏند ڪٿائون
بنيادي طور انساني تاريخ جو
اهم ترين حصو آهن، جن کي
پڙهڻ ۽ پروڙڻ، هر باشعور
انسان لاءِ بيحد ضروري آهي.
هي ڪٿائون انسان جي شعوري،
تمدني، تهذيبي ۽ مذهبي سفر
جو ڀرپور داستان بيان ڪن ٿيون.

سنگم پبليڪيشنز

books.sindhsalamat.com www.sindhsalamat.com

پڙهندڙ نَسُل . پَ نَ

The Reading Generation

1960 جي ڏهاڪي ۾عبدالله حسين ” اُداس نسلين“ نالي ڪتاب لکيو. 70 واري ڏهاڪي ۾ وري ماڻِڪَ ”لُڙهندڙ نَسُل“ نالي ڪتاب لکي پنهنجي دورَ جي عڪاسي ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي. امداد حُسينيءَ وري 70 واري ڏهاڪي ۾ئي لکيو:

انڌي ماءُ ڄڻيندي آهي اونڌا سونڌا ٻارَ
ايندڙ نسل سَمورو هوندو گونگا ٻوڙا ٻارَ

هر دور جي نوجوانن کي اُداس، لُڙهندڙ، ڪَڙهندڙ، ڪُڙهندڙ، ٻَرندڙ، ڄُرندڙ، ڪِرندڙ، اوسيئڙو ڪَندڙ، ياڙي، ڪاٺو، ياجوڪَڙُ، ڪاوڙيل ۽ وِڙهندڙ نسلن سان منسوب ڪري سَگهجي ٿو، پَر اسان اِنهن سڀني وِچان ”پڙهندڙ“ نسل جا ڳولائو آهيون. ڪتابن کي ڪاغذ تان کڻي ڪمپيوٽر جي دنيا ۾ آڻڻ، ٻين لفظن ۾ برقي ڪتاب يعنيٰ e-books ناهي ورهائڻ جي وسيلي پڙهندڙ نسل کي وَڌڻ، ويجهڻ ۽ هِڪَ ٻِئي کي ڳولي سَهڪاري تحريڪ جي رستي تي آڻِڻَ جي آسَ رکون ٿا.

پڙهندڙ نَسل (پَنَ) ڪا بہ تنظيمَ ناهي. اُنَ جو ڪو بہ صدر، عُهديدار يا پايو وِجهندڙ نہ آهي. جيڪڏهن ڪو بہ شخص اهڙي دعويٰ ڪري ٿو تہ پَڪَ ڄاڻو تہ اُهو ڪُوڙو آهي. نہ ئي وري پَنَ جي نالي ڪي پئسا گڏ ڪيا ويندا. جيڪڏهن ڪو اهڙي ڪوشش ڪري ٿو تہ پَڪَ ڄاڻو تہ اُهو بِہ ڪُوڙو آهي.

جَھڙيءَ طَرَح وڻن جا پَنَ ساوا، ڳاڙھا، نيرا، پيلا يا ناسي ھوندا آھن اَھڙيءَ طرح پڙھندڙ نَسُل وارا پَنَ بہ مختَلِف آھن ۽ ھوندا. اُھي ساڳئي ئي وقت اُداس ۽ پڙھندڙ، بَرندڙ ۽ پڙھندڙ، سُست ۽ پڙھندڙ يا وِڙھندڙ ۽ پڙھندڙ بہ ٿي سگھن ٿا. بين لفظن ۾پَنَ ڪا خُصوصيِ ۽ تالي لڳل ڪِلَب Exclusive Club نہ آھي.

ڪوشش اھا ھوندي تہ پَنَ جا سڀ ڪَم ڪار سَھڪاري ۽ رَضاڪار بنيادن تي ٿين، پر ممڪن آھي تہ ڪي ڪم اُجرتي بنيادن تي بہ ٿِين. اھڙي حالت ۾ پَنَ پاڻ ھِڪَبِئي جي مدد ڪَرڻ جي اُصولَ ھيٺ ڏي وَٺُ ڪندا ۽ غيرتجارتي non-commercial رھندا. پَنَن پاران ڪتابن کي ڊِجيِٽائِيز digitize ڪرڻ جي عَملَ مان ڪو بہ مالي فائدو يا نفعو حاصل ڪرڻ جي ڪوشش نہ ڪئي ويندي.

ڪتابن کي ڊِجيِٽائِيز ڪرڻ کان پو ٻيو اھم مرحلو وِرھائڻ distribution جو ٿيندو. اِھو ڪم ڪرڻ وارن مان جيڪڏھن ڪو پيسا ڪمائي سگھي ٿو تہ ڀلي ڪمائي، رُڳو پَنَن سان اُن جو ڪو بہ لاڳاپو نہ ھوندو.

پَنَن کي ڪُليل اڪرن ۾ صلاح ڏجي ٿي تہ ھو وَسَ پٽاندڙ وڌِ کان وَڌِ ڪتاب خريد ڪَري ڪتابن جي ليکڪَن، ڇپائيندڙن ۽ ڇاپيندڙن کي ھِمٿائِن. پر ساڳئي وقت عِلم حاصل ڪرڻ ۽ ڄاڻ کي ڦھلائڻ جي ڪوشش دوران ڪَنھن بہ رُڪاوٽ کي نہ مڃن.

شيخ اَيازَ علمَ، ڄاڻَ، سمجهَ ۽ ڏاهپَ کي گيتَ، بيتَ، سِٽَ، پُڪارَ سان تَشبيهہ ڏيندي انهن سيني کي بَمن، گولين ۽ بارودَ جي مدِ مقابل بيهاريو آهي. اياز چوي ٿو تہ:

گيتَ بہِ ڄڻ گوريلا آهن، جي ويريءَ تي وار ڪَرن ٿا.

... ...

ڄڻ ڄڻ ڄاڙ وڏي تي ڄڳَ ۾، هو ٻوليءَ جي آڙ ڇُپن ٿا،

ريتيءَ تي راتاها ڪن ٿا، موتي مَنجهہِ پهاڙ ڇُپن ٿا،

... ...

ڪالهہَ هُيا جي سُرخ گُلن جيئن، اڄڪلهہ نيلا پيلا آهن؛

گيتَ بہِ ڄڻ گوريلا آهن........

... ...

هي بيتُ اَٿي، هي بَم- گولو،

جيڪي بہ ڪٽين، جيڪي بہ ڪٽين!

مون لاءِ ٻنهي ۾ فَرَقُ نہ آ، هي بيتُ بہ بَمَ جو ساٿي آ،

جنهن رِڻَ ۾ رات ڪَيا راڙا، تنهن هَڏَّ ۽ چَمَ جو ساٿي آ ـ

اِن حسابَ سان اڄڪاڻائي کي پاڻَ تي اِهو سوچي مَڙهڻ تہ ”هاڻي ويڙهہ ۽ عمل جو دور آهي، اُن ڪري پڙهڻ تي وقت نہ وڃايو“ ناداني‌ءَ جي نشاني آهي.

پَنَن جو پڙهڻ عام ڪِتابي ڪيڙن وانگر رُڳو نِصابي ڪتابن تائين محدود نہ هوندو. رڳو نصابي ڪتابن ۾ پاڻ کي قيد ڪري ڇڏڻ سان سماج ۽ سماجي حالتن تان نظر کڄي ويندي ۽ نتيجي طور سماجي ۽ حڪومتي پاليسيون policies اڄڪاڻن ۽ نادانن جي هٿن ۾ رهنديون. پَنَ نِصابي ڪتابن سان گڏوگڏ ادبي، تاريخي، سياسي، سماجي، اقتصادي، سائنسي ۽ ٻين

ڪتابن کي پڙهي سماجي حالتن کي بهتر بنائڻ جي ڪوشش ڪندا.

پڙهندڙ نسُل جا پَنَ سيني کي **چـو، چـالاءِ ۽ ڪيـنئـن** جهڙن سوالن کي هر بَيانَ تي لاڳو ڪرڻ جي ڪوٺ ڏين ٿا ۽ انهن تي ويچار ڪرڻ سان گڏ جوابَ ڳولڻ کي نہ رڳو پنهنجو حق، پر فرض ۽ اٽـتر گهرج unavoidable necessity سمجهندي ڪتابن کي پاڻ پڙهڻ ۽ وڌ کان وڌ ماڻهن تائين پهچائڻ جي ڪوشش جديد ترين طريقن وسيلي ڪرڻ جو ويچار رکن ٿا.

توهان بہ پڙهڻ، پڙهائڻ ۽ ڦهلائڻ جي اِن سهڪاري تحريڪ ۾ شامل ٿي سگهو ٿا، بَس پنهنجي اوسي پاسي ۾ ڏِسو، هر قسم جا ڳاڙها توڙي نيرا، ساوا توڙي پيلا پن ضرور نظر اچي ويندا.

وڻ وڻ کي مون ڀاڪِي پائي چيو تہ "منهنجا ڀاءُ
پهتو منهنجي من ۾ تنهنجي پَـنَ پَـنَ جو پڙلاءُ".
- اياز (ڪلهي پاتم ڪينرو)

سنڌ سلامت

www.sindhsalamat.com

سنڌ سلامت جو مشن ۽ مقصد سنڌي ٻوليءَ جي ڊجيٽلائيزيشن ۽ پکيڙ کي وسيع ڪرڻ آهي ۽ پڻ دنيا سان گڏ سنڌس رفتار سان هلڻ جو سانباهو آهي، ڇو تہ تاريخ هميشہ انهن قومن جو احترام ڪيو آهي جن پنهنجي علمي سرمائي جي حفاظت ڪئي آهي. سنڌ سلامت پڻ پنهنجي ٻوليءَ جي بقاء خاطر سنڌي ٻوليءَ ۾ لکيل قيمتي ۽ ناياب ورثي کي ضايع ٿيڻ کان بچائڻ ۽ ان کي نہ رڳو محفوظ رکڻ پر پنهنجي اديبن، ليکڪن، محققن ۽ شاعرن جي علم، هنر ۽ تخليقن کي ڊيجيٽلائيز ڪندي دنيا جي ڪنڊ ڪڙڇ ۾ موجود سنڌين تائين مفت ۾ آسانيءَ سان پهچائڻ جو عزم ڪيو آهي.

اسان جي خواهش هئي تہ سنڌي مواد تي مشتمل هڪ اهڙو ڪتاب گهر قائم ڪجي جتي هر موضوع تي مشتمل ڪتاب موجود ملن. ڪتابن کي ڳولڻ ۽ ڊائونلوڊ ڪرڻ آسان هجي ۽ اينڊرائيڊ سميت آئي فون يا ونڊوز آپريٽنگ سسٽم سميت هر قسم جي ڊوائيس تي آساني سان آن لائين پڻ پڙهي سگهجي.

۽ اهو سڀ ”سنڌ سلامت ڪتاب گهر“ ذريعي ئي ممڪن ٿي سگهيو. اميد تہ سنڌ سلامت ڪتاب گهر ذريعي سموري دنيا ۾ موجود سنڌي نہ صرف ڀرپور لاڀ حاصل ڪندا پر سنڌ سلامت ڪتاب گهر کي وڌيڪ فائديمند بنائڻ لاءِ پنهنجو پورو ساٿ نڀائيندا.

books.sindhsalamat.com

سنڌ سلامت ڪتاب گهر جي اينڊرائيڊ اپليڪيشن پلي اسٽور جي هن لنڪ تان ڊائونلوڊ ڪريو:

https://play.google.com/store/apps/details?id=com.sindhsalamat.book